

Building Israel's AI Future

דוח אקוסיסטם הדאטה והבינה המלאכותית בישראל

2025 – 2026

תוכן עניינים

פתיחה

5	01 מבוא
7	02 תקציר מנהלים
9	שנת 2025-2026 במספרים
10	03 מתודולוגיה

מגזר עסקי ותעשייה

12	04 הגדרת חברות AI
13	05 סקירת מאקרו של אקוסיסטם ה־AI בישראל
15	נתוני שנת 2025
16	06 מנועי הצמיחה של ההייטק
16	תעסוקה
17	טאלנטים ישראלים - חוקרים וממציאים
18	השקעות הון
19	החיבור לשוק הגלובלי
19	רישום פטנטים
20	ספוטלייט על חברות רב־לאומיות
20	07 חברות
23	הקמת חברות חדשות
25	חלוקה לסקטורים ודגש על טכנולוגיות בולטות
27	08 ניתוח השקעות וגיוסי הון
30	פעילות של משקיעים זרים מול משקיעים ישראלים
33	ספוטלייט על חלוקת ההשקעות הגלובלית

המגזר הציבורי

10 החלטות אסטרטגיות ומבניות 38

40 העידן הגיאוטכנולוגי וריבונות דיגיטלית

41 בריתות ופעילות בינלאומית

43 תשתיות ושבבים

12 דאטה כנכס לאומי 46

47 צוות בין־משרדי להסדרי העברת מידע חדשים

47 נכסי דאטה להאצת מחקר AI לפי קלאסטרים

13 "האצת" האקוסיסטם 48

49 כלי רגולציה, התנסות ומדרכי שימוש

51 האצת המגזר הציבורי כשירות לציבור וכבטא־סייט

61 האצת הסקטור הטכנולוגי

63 האצת האקדמיה

14 תקצוב 64

15 ישראל במדדים הבינלאומיים 66

16 פער בין חזון לביצוע 73

17 במבט קדימה 74

אקדמיה

18 תקציבים, תשתיות AI וכוח מחשוב 77

19 האקדמיה כבסיס לאקוסיסטם ה־AI - הכשרת הון אנושי 79

79 תוכניות לימוד

82 הכשרות AI מחוץ לאקדמיה

84	מחקר 20
85	הבקשות הזכות בשימוש במחשב־העל הלאומי - נביוס
89	מעבר מהאקדמיה לתעשייה 21
89	ממשק אקדמיה־תעשייה - ידע, מסחור, חברות MNC, פטנטים, חממות ושיתופי פעולה
89	חברות מסחור הידע
90	בניית יתרון תחרותי
91	האקדמיה בישראל בהשוואה בינלאומית 22
94	מבט קדימה 23
	סיכום
95	מצב האקוסיסטם - מבט לעתיד 24

פרק 1

מבוא

אנו שמחים להציג בפניכם את הדוח השנתי השני של קהילת DatA-IL, שנעשה בשיתוף IVC, ספקית דאטה, מחקר כמותי ומידע עסקי. קהילת DatA-IL משרתת את אקוסיסטם הדאטה והבינה המלאכותית בישראל על כל גווניו: המגזר הפרטי, המגזר הציבורי-ממשלתי והאקדמיה. הדוחות השנתיים נועדו להיות נקודת הפתיחה למיפוי מקיף של האקוסיסטם, שיאפשר יצירת קשרים, התוויית אסטרטגיה והבנה מעמיקה לגבי מצבה של מדינת ישראל בתחום ה-AI.

”זו השנה השנייה שאנחנו ממפים את תחום הדאטה וה-AI דרך שלושת המגזרים: התעשייה, המגזר הציבורי והאקדמי בתמונה אחת, וכבר אפשר להתחיל לזהות מגמות לאורך זמן. אי אפשר להבין מגזר אחד בלי השניים האחרים: תשתיות המחשוב שהמדינה בונה משרתות את המחקר האקדמי, ההון האנושי שהאקדמיה מכשירה מזין את התעשייה, והתעשייה מתרגמת את היכולות האלה למוצרים, לצמיחה וליצוא. היתרון של ישראל ייקבע לא רק לפי איכות המחקר, היקף ההשקעות או התשתיות שכל מגזר מפתח בנפרד, אלא במידה רבה לפי איכות הממשקים ביניהם, ובדיוק בממשקים האלה DatA-IL פועלת.”

רונה פרי · מנכ"לית DatA-IL

בשנים האחרונות נעשה אקוסיסטם ה-AI לענף בעל השפעה עמוקה ומהירה על כלכלות, על מדינות, על תעשיות ועל חברות בכל העולם. לכן, הבנה עמוקה ומדויקת שלו היא קריטית לקבלת החלטות, לעיצוב מדיניות, לביצוע השקעות וליצירת חיבורים עבור כלל הגורמים המעורבים.

קהילת DatA-IL היא מיזם משותף של משרד הכלכלה והתעשייה, רשות החדשנות, מערך הדיגיטל הלאומי וקבוצת SFI (Social Finance Israel). מטרתה לקדם את תחומי הדאטה והבינה המלאכותית בישראל כמנועי צמיחה מובילים. לשם כך אנו מתמקדים במיפוי צרכים, אתגרים

ויכולות, שעל בסיסם מפתחים ומקדמים כלי סיוע. הקהילה מובילה יצירת קשרים ושיתופי פעולה בין מגזריים וכן מייצרת, מרכזת ומפיצה ידע על האקוסיסטם, מתוך היכרות עמוקה עם החברות הפועלות בו ועם כלל השחקנים המרכזיים. הדוח הנוכחי נועד לשמש כלי נוסף למימוש מטרות אלה ולשקף את תמונת המצב בתחום עבור מגוון רחב של בעלי עניין.

חברת IVC היא ספקית מובילה של דאטה, מחקר כמותי ומידע עסקי על אודות ההייטק הישראלי. היא מנהלת את מאגר המידע הגדול והמקיף ביותר על ההייטק הישראלי, הכולל חברות, משקיעים ישראלים וזרים, תאגידים ומרכזי חדשנות.

לדוח כמה קהלי יעד מרכזיים, ובהם בעלי תפקידים רלוונטיים במגזר הציבורי, הפועלים לגיבוש מדיניות ולתמיכה בתשתיות הדאטה והבינה המלאכותית; משקיעים המעוניינים לזהות הזדמנויות בשוק הישראלי; חברות טכנולוגיה בשלבים שונים של חייהן, המחפשות הבנה של המרחב העסקי והרגולטורי; גופים מהמגזר השלישי העוסקים בתחום; וחוקרים המעוניינים להעמיק את שיתופי הפעולה בין האקדמיה, התעשייה והמגזר הציבורי.

דוח האקוסיסטם מקיף שלושה מגזרים:

 המגזר הפרטי תעשיית ההייטק וההון סיכון בישראל

 המגזר הממשלתי-ציבורי משרדי ממשלה, תשתיות וארגונים אזרחיים

 האקדמיה אוניברסיטאות ותוכניות הסבה והשמה לתחום

תקציר מנהלים

אקוסיסטם AI אינו נמדד רק במספר החברות הפועלות בתחום, אלא גם באיכות התשתיות, במחקר האקדמי, בהון האנושי, במדיניות הציבורית ובהיקף ההשקעות. דוח זה מציג מיפוי מקיף של האקוסיסטם בישראל, תוך התמקדות בשלושת מרכיביו המרכזיים: הממשלה, האקדמיה והתעשייה, ובנקודות ההשקה ביניהם. הוא מזהה מגמות מרכזיות, חוזקות ואתגרים ומרכז מידע על חברות, על השקעות, על יוזמות ציבוריות, על תוכניות לימוד ועל מרכיבים נוספים. מטרת המיפוי היא לספק תמונת מצב עדכנית, לאפשר מעקב אחר התפתחות התחום לאורך זמן וליצור בסיס השוואתי (בנצ'מרק) לדוחות עתידיים.¹

הבינה המלאכותית אינה סקטור נפרד, אלא טכנולוגיה רוחבית התופסת נתח הולך וגדל מתעשיית ההייטק: כשליש מחברות ההייטק בישראל הינן חברות AI.² הנתונים בדוח, הנשענים על מאגר המידע IVC, מעידים על כך שבשנים האחרונות הפכו חברות AI למגזר הדומיננטי ביותר בגיוסי ההון בפער ניכר - 89% מגיוסי ההון ב־2025 זרמו לחברות AI, אף על פי שהתרכזו רק ב־56% מהסבבים.

רבים מהמאפיינים שהתרגלנו לראות באקוסיסטם הישראלי הרחב מאפיינים גם את תחום ה־AI. ניתן לציין, למשל, את החלוקה הפנימית בקרב חברות AI ואת העובדה ששלושת הסקטורים המובילים הם בריאות דיגיטלית, פינטק וסייבר. גם חלוקת השקעות ההון בקרב חברות AI דומה להתפלגות ההשקעות המסורתית, בדגש על העובדה שמשקיעים זרים מובילים את סבבי ההשקעה המאוחרים ומזרימים לתעשייה הישראלית סכומי כסף גדולים יותר מהמשקיעים המקומיים. עם זאת, החלוקה בין משקיעים ישראלים לזרים בתחום ה־AI מאוזנת יותר: אם ב־2025, 61% מהמשקיעים הפעילים בישראל היו משקיעים מקומיים, הרי שב־AI מדובר רק ב־53% מהמשקיעים הפעילים.

אי אפשר שלא לציין שמהפכת ה־GenAI הגלובלית התרחשה, רובה ככולה, במקביל לתקופה סוערת עבור המשק הישראלי - החל במחאה אזרחית נרחבת ב־2023 ועד לתקופת לחימה ארוכה שהחלה בשלהי 2023 ונמשכת עד היום. עם זאת, ההייטק הישראלי הצליח לא רק לתפקד, אלא אף לשמר את ההובלה הגלובלית ולשכפל אותה גם בתחום הבינה המלאכותית.

המדינה עברה ממעודדת חדשנות לגורם מתכלל ומאיץ. השנה הוקם המטה הלאומי לבינה מלאכותית במשרד ראש הממשלה כגוף מתכלל. עברה החלטת ממשלה על אסטרטגיית AI המבוססת על **הסתכלות על AI כמרכיב בזהות ובהשפעה הגיאופוליטית של מדינה והסתכלות**

1. כל המידע המיוחס ל־IVC בדוח זה נכון ומעודכן לחודש מאי 2026.

2. ראה נספח מתודולוגיה עבור ההגדרה של חברת AI.

על דאטה כנכס שיש לנצל. מערך הדיגיטל הלאומי, משרד החדשנות, המדע והטכנולוגיה, רשות החדשנות, משרד הכלכלה ואחרים יזמו וביצעו מהלכים המקדמים אסטרטגיה זו. בשנה האחרונה פעל המגזר הציבורי גם לחיזוק יכולות ה-AI שלו פנימה, בשורה של פרויקטים והכשרות, וכן ליצירת הזדמנויות למגזר הפרטי ולאקדמיה, עם שורה של פרויקטים שנועדו לגשר על פערים ולאפשר למיזמים מורכבים לצאת לדרך.

באקדמיה מתקיימת פעילות מחקרית ענפה, אם כי כזו שאינה ברובה נמצאת בחוד החנית. בעולם האקדמי ומוכשרים סטודנטים שיהיו הדור הבא של חוקרי ומייצרי AI. בשנת הלימודים הבאה (2026-2027) מתוכננות להתחיל עשר תוכניות לימוד ייעודיות אשר צפויות לכלול כ-900 סטודנטים חדשים, אך לא ברור אם אלו יספקו את הצורך בהכשרות עומק של מדעני AI בעלי יכולות מחקריות מתקדמות. כן הסתיימה תקופת המימון של מרכזי ה-AI האקדמיים שהוקמו ולא ברור אם אלו ימשיכו להתקיים.

בהסתכלות על שלושת הסקטורים מסתמנת אותה מגמה - AI הוא התשתית. התעשייה רואה בו שכבה טכנולוגית, המדינה מגדירה אותו כנכס לאומי וכמרכיב בריבונות הדיגיטלית, ובאקדמיה מכירים בחשיבות של הכשרת סטודנטים חדשים בתחום.

שנת 2025-2026 במספרים

1,281

קרנות ומשקיעים השקיעו ב־AI
ב־2025

\$11.8B

הושקעו בחברות AI
במהלך 2025

2,948

חברות AI בישראל
(33% מחברות ההייטק)

16 מקום

במוכנות ממשלתית ל־AI

7 מקום

במדד Tortoise

500+

סבבי גיוס
(900 סבבים ב־2024)

+10,000

עובדי מגזר ציבורי עברו הכשרה
ל־AI

1,000

מאיצי Nvidia B200
במחשב העל הלאומי

160M ₪

השקעה ציבורית במחשב העל
הלאומי

~20%

מפרוייקטי המחקר מגיעים
למסחור

100

פרויקטים ציבוריים פעילים
(נכון לכתיבת הדוח)

1 מקום

בש"פ אקדמיה תעשייה
במדד WIPO

ובמבט קדימה

20B+ ₪

פער תקציבי בין מה שהוערך
ומה שקרה בפועל

900

סטודנטים חדשים
לתואר ראשון ייעודי

100,000

יעד המאיצים
ל-5 שנים הקרובות

פרק 3

מתודולוגיה

הדוח הראשון של הקהילה איגד והציג מידע קיים על האקוסיסטם והבהיר לנו, ככותביו, את הפערים והחסרים הקיימים עבור מיפוי מעמיק של התחום. מכיוון שטכנולוגיית AI מאפיינת חברות במגוון סקטורים ותחומי פעילות והיא בעלת תפוצה רחבה מאוד, מיפוי חברות AI הוא תהליך מורכב. לקראת פרסום הדוח הנוכחי שמנו לנו למטרה להציג תמונה מפורטת יותר של חברות ה-AI הפעילות בישראל כדי לקבוע, בשותפות עם IVC, מתודולוגיה שתשמש דוחות ומחקרים עתידיים. אנו מודעים לכך שהתחום עדיין מתהווה ומתאפיין בשינויים תכופים ומקווים כי הדוח יעודד דיון מקצועי בהגדרות ובמדדים שנבחרו, תוך הבנה שהתפתחויות טכנולוגיות ואחרות עשויות להוביל להתאמות ולבחירות שונות בדוחות עתידיים.

הדוח סוקר את התפתחויות האקוסיסטם בתקופה שבין יולי 2025 ליולי 2026 (ולא כולל את מסמך כיווני הפעולה שפורסם באוגוסט 2026 לאחר סיום הכתיבה). עם זאת, נתונים מצטברים ברמת השוק - ובכללם היקפי גיוסי הון, מספר סבבי ההשקעה ומספר האקזיטים - מובאים על בסיס שנים קלנדריות מלאות, ולכן מתייחסים לתקופה שמסתיימת בסוף 2025. הסיבה לכך היא שמסדי הנתונים שמהם נשאבו הנתונים מתפרסמים ומאומתים על בסיס שנתי, ונתוני 2026 טרם הושלמו. אזכורים נקודתיים להתרחשויות מ-2026 מופיעים לאורך הדוח כאשר יש להם משמעות לתמונת המגמות, ומסומנים ככאלה.

01

המגזר העסקי

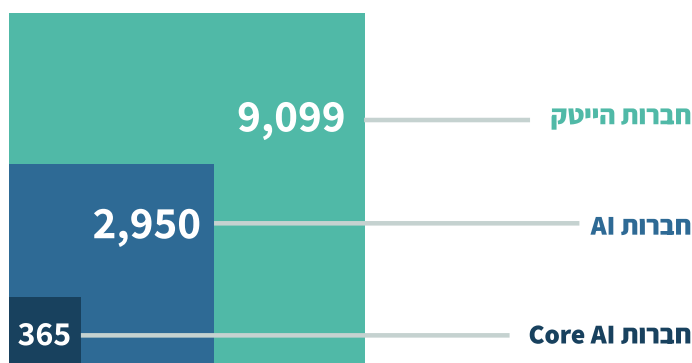
מיפוי אקוסיסטם ה־AI בהייטק הישראלי מצא שפועלות בו
היום 2,948 חברות AI. אלה אחראיות לנתח הולך וגדל מסך
גיוסי ההון ומהאקזיטים של השנים האחרונות.

הגדרת חברות AI

בדוח זה התמקדנו בניסיון להבחין בין חברות שמשתמשות ב־AI כיכולת יישומית (אפליקטיבית) לבין חברות שיש להן פעילות מו"פ מובחנת בתחום, ויכולות ה־AI נמצאות בליבת הפיתוח שלהן (מודלי שפה, תשתיות או טכנולוגיות מאפשרות בתחום, כגון תשתיות מחשוב ושבבים). **לקבוצה הראשונה קראנו "חברות AI"**, והיא כמובן הגדולה יותר וכוללת כ־2,950 חברות בישראל; **לקבוצה השנייה קראנו "Core AI"**, והיא כוללת כ־365 חברות.

חברות AI באקוסיסטם

מספר חברות לפי סוג

הניתוח המוצג בדוח הוא המיפוי הראשון מסוגו של אקוסיסטם ה־AI בישראל, וגם בעולם טרם התקבע בנצ'מרק שלפיו קובעים לאיזו משתי הקטגוריות משתייכת חברת טכנולוגיה.

לפי הנתונים המוצגים במחקרים שונים, רק כ־20% מחברות ה־AI כוללות גם מו"פ בתחום. דוח מקיף של Menlo מדצמבר 2025, למשל, בדק מאות מקרי בוחן של שימוש ב־AI בחברות אנטרפרייז ומצא שב־76% מהן הטכנולוגיה נרכשה ולא פותחה. מעניין לציין גם שמדובר בהקצנה של מגמה שזוהתה ב־2024, אז 53% מהמקרים שנבחנו היו של טכנולוגיה שפותחה ורק 47% היו מקרים של רכישה מבחוץ. הסיבה לכך היא שטכנולוגיות AI מתקדמות המוכנות לשימוש מיידי (ready made) נעשו זמינות יותר, זולות יותר וטובות יותר.³

כמובן ניתן לבצע ניתוחים וחיתוכים אחרים שיציגו ממצאים מעניינים וחשובים נוספים לגבי האקוסיסטם, או לדייק את החלוקה הנוכחית באמצעים נוספים (למשל, ניתוח מבנים של צוותים וחלוקת הוצאות בתוך החברה), ויהיה מסקרן לראות מחקרי המשך שיעשו זאת. עד אז, דוח זה מציע סיווג ראשון מסוגו, שגם ברמה הגלובלית טרם התגבשה עבורו מתודה מקובלת ורחבת היקף (להעמקה במתודולוגיה ראו את הנספח הייעודי).

3. <https://menlovc.com/perspective/2025-the-state-of-generative-ai-in-the-enterprise/>

סקירת מאקרו של אקוסיסטם ה-AI בישראל

מהפכת ה-AI הגלובלית לא פסחה על ישראל, אך רובה התרחשה במקביל לתקופה סוערת עבור ההייטק הישראלי - הסקטור המכונה "קטר המשק" הושפע במהלך 2022 (השנה שבסופה הושק לציבור הרחב ChatGPT) מחוסר היציבות הפוליטי והחברתי במדינה, וכמובן, כמו שאר המשק, נושא בנטל המלחמות והמצב הביטחוני מאז שלהי 2023. עם זאת, הוא נותר המגזר הכלכלי המוביל במדינה. לפי דוח "מצב ההייטק 2026" של רשות החדשנות, ההייטק תרם ב-2025 כמחצית מהצמיחה במשק, וחלקו בתוצר הגיע לשיעור שיא של כ-18.3%. ההייטק, כתעשייה, אינו עוד ענף מרכזי, אלא עמוד התווך של הכלכלה הישראלית.⁴

תוצר ההייטק רשם ב-2025 צמיחה מרשימה של כ-8.2% (352 מיליארד שקל) והגיע לשיא של 58% מהיצוא. יצוא שירותי

ההייטק צמח ב-42 מיליארד דולר בעשור האחרון, נהפך למרכיב הדומיננטי ביצוא הענפי והוא כ-74% ממנו. נוסף על כך, נרשמה עלייה של כ-30% בגיוסי ההון של חברות הייטק ישראליות בהשוואה ל-2024 וגידול במספר חברות ההייטק החדשות, עם כ-775 חברות שקמו במהלך 2025.⁵

לפי אינדקס ה-AI הגלובלי של חברת Tortoise Media, שמתפרסם מדי שנה ב-Observer, **ישראל מדורגת היום במקום השביעי מתוך 93 מדינות, אחרי ארה"ב, סין וסינגפור שבמקומות הראשונים, ובסמוך מאוד לבריטניה, לדרום קוריאה ולצרפת שבמקומות 4-6.** ב-Tortoise בודקים חדשנות, הטמעה והשקעות בבינה מלאכותית, וישראל חייבת את הדירוג הגבוה שלה לציונים טובים במדדי הצפיפות (intensity), האקוסיסטם העסקי והמחקר.

זוהי השנה השישית שבה נערך הדירוג, ואף שישראל עלתה בשני מקומות מהשנה שעברה, בשנים הראשונות לפרסום הרשימה היא דורגה במקום החמישי. הדירוג ייחודי בכך שהוא משלב בין שני צירים: ציר ה-scale וציר ה-intensity. הציר הראשון הוא אבסולוטי ובודק את התרומה של כל מדינה

FIGURE 1

מדד ה-AI העולמי 2025

Global AI Index · Tortoise Media

1	ארצות הברית
2	סין
3	סינגפור
4	בריטניה
5	דרום קוריאה
6	צרפת
7	ישראל
8	קנדה
9	גרמניה
10	איחוד האמירויות

4,5. רשות החדשנות (2026, מאי). דו"ח מצב ההייטק 2026. <https://innovationisrael.org.il/wp-content/uploads/2026/05/Annu-al-Report-The-State-of-High-Tech-2026Heb.pdf>

6. "The Global AI Index", The Observer, <https://observer.co.uk/data/global-ai>

לזירה הבינלאומית, ואילו הציר השני יחסי ובודק את יכולות המדינה ביחס לגודלה.⁶

על אף שגרת המלחמה שהורגלנו בה והעובדה שחברות ההייטק הישראליות הצליחו לשדר עסקים כרגיל גם לאורך שלוש השנים האחרונות, לסבבי הלחימה החוזרים ונשנים יש השפעות עקיפות אך מהותיות על ההייטק הישראלי. נזכיר כאן את היחלשות הדולר, שהיא בעלת השלכות מהותיות על סקטור שמגייס הון ומייצר הכנסות בדולרים, אך משלם משכורות והוצאות שוטפות בשקלים. השפעה מהותית הייתה גם לסגירת השמים לפרקי זמן ארוכים ולעלייה במחירי הטיסות, שכן הרוב המוחלט של הלקוחות והמשקיעים נמצא מעבר לים.

“הטמעת כלי בינה מלאכותית בענפי התעשייה ובמגזר העסקי תאפשר טיפול בפריון הנמוך במשק. הבינה המלאכותית אינה עוד סקטור טכנולוגי שעומד בפני עצמו, אלא תשתית רוחבית המשנה את חוקי המשחק ונוגעת בכלכלה כולה. תפקידנו הוא להבטיח כי מהפכה זו לא תישאר נחלתן הבלעדית של חברות הטכנולוגיה, אלא תוטמע בעולמות הייצור, בעסקים הקטנים והבינוניים ובענפי המסחר והשירותים. אימוץ מושכל של כלי AI בענפים שמחוץ להייטק צפוי לייצר קפיצת מדרגה כלכלית, לשמור על התחרותיות של ישראל בשוק הגלובלי ולהבטיח צמיחה מכלילה ובת־קיימא.”

מיכל פינק · ראש מערך אסטרטגיה, כלכלה וחדשנות, משרד הכלכלה והתעשייה

לבסוף, הנתונים מגלים שלא ניתן להפריז בדומיננטיות של חברות ה־AI בתעשיית ההייטק הישראלית. רק כשליש מתוך כ־9,100 חברות ההייטק בישראל נופלות תחת ההגדרה של חברת AI, אך ההשקעות בתחום הן חלק הולך וגדל מכלל גיוסי ההון. **מתוך כ־13.3 מיליארד דולר שזרמו להייטק המקומי אשתקד, 11.8 מיליארד הושקעו בחברות AI.**⁷ מדובר בהיקף של 89% מכלל ההון. עובדה זו הופכת את ה־AI לגורם קריטי בשמירה על הביצועים של מגזר ההייטק, שהוא המנוע המרכזי ליצוא, לתעסוקה ולצמיחת התוצר המקומי הגולמי בישראל.

7. בחרנו לא לכלול בדוח גיוס בסך שני מיליארד דולר של חברת SSI, מכיוון שהוא ככל הנראה טרם ביססה פעילות משמעותית בישראל נכון לכתיבת שורות אלה.

נתוני שנת 2025

365

חברות Core AI
הליבה העמוקה

2,948

חברות AI • 33%
מכלל חברות ההייטק

9,099

חברות הייטק בישראל
כלל האקוסיסטם • נתוני IVC

\$11.8B

הון שגויס
89% מההשקעה בחברות AI

500+

סבבי השקעה
בשנת 2025

1,281

משקיעים פעילים בתחום ה-AI
ישראלים וזרים

מנועי הצמיחה של ההייטק

בעשורים האחרונים הצליחה ישראל לשמר יתרון תחרותי בזירה הגלובלית, בין היתר בזכות שילוב ייחודי של הון אנושי איכותי, תרבות יזמית מפותחת ומערכת אקדמית מובילה. חמשת מנועי הצמיחה של ההייטק בישראל הם: תעסוקה, טאלנטים ישראלים, השקעות הון, חיבור לשוק הגלובלי ורישום פטנטים.

א. תעסוקה

יותר מ־500 עובדים, והתבססה על אומדן שלפיו בישראל פועלות כ־2,150 חברות שעוסקות במו"פ של בינה מלאכותית.⁸

לאחר כעשור שבו עמדה צמיחת התעסוקה בהייטק על 5% ויותר, ב-2023 נרשם לראשונה קיפאון: 1.3% בשנה בלבד.

דוח של הוועדה להגדלת ההון האנושי בהייטק, בהובלת דדי פרלמוטר, שפורסם בשנת 2023, לא התמקד בחברות AI, אולם כלל התייחסות נרחבת לשינויי התעסוקה שמכתיבה מהפכת ה-AI. בין השאר, מצוין בו שמשרות הכניסה לתעשייה - דהיינו משרות ג'וניורים - עברו שינוי משמעותי, מתפקידים שכללו באופן מסורתי משימות כגון כתיבת קוד בסיסי, בדיקות ואיסוף נתונים, לתפקידים שדורשים ידע עמוק יותר בטכנולוגיה ובכלים השונים, לצד יכולת חשיבה מערכתית, חשיבה ביקורתית וניהול של כלי AI (תפקיד של ארכיטקט מערכת).⁹

לאחר עשור של צמיחה בתעסוקה, ב־2023 נרשם לראשונה קיפאון בשיעור הצמיחה. דוח רשות החדשנות מציין כי החל מ־2023 עומדת הצמיחה השנתית הממוצעת בתעסוקה בתחום על 1.3% (פחות מקצב הגידול הממוצע של כלל המועסקים במשק, שעמד בתקופה זו על 1.8% בשנה), וזאת לאחר כעשור שבו עמדה על 5% או יותר. עקב כך, מספר המועסקים בהייטק התייצב, הלכה למעשה, על כ־400 אלף איש ב־2025 (11.3% מכלל המועסקים במשק). קיים קשר הדוק בין שיעור התעסוקה בהייטק לשיעור היצוא המיוחס לתחום, וחשוב לא פחות - 85% מהכנסות המדינה הנובעות מהייטק קשורות בתעסוקה בענף (מס הכנסה, ביטוח לאומי וכו').

כיום לא ניתן להציג נתונים מדויקים על שיעור התעסוקה בחברות AI מתוך כלל הענף, אך ידוע כי קיים ביקוש גבוה לעובדים מתמחים בתחום. דוח של רשות החדשנות ומרכז שמואל נאמן מספטמבר 2025, שמיפה את הביקוש בתחומי הליבה של הבינה המלאכותית, אמד אותו ב־2,434 עובדים. ההערכה לא כללה חברות טכנולוגיה גדולות, המעסיקות

8. כץ שחם, א' ודולף, נ' (2025, ספטמבר). ביקוש להון אנושי בתחומי הליבה של הבינה המלאכותית בחברות הייטק העוסקות בתחום בישראל. מוסד שמואל נאמן ורשות החדשנות. <https://innovationisrael.org.il/wp-content/uploads/2025/09/Demand-for-AI-H-uman-Capital-Hebrew-Report-2025.pdf>

9. משרד החדשנות, המדע והטכנולוגיה (2023). הוועדה להעצמת ההון האנושי בתעשיית ההייטק (ועדת פרלמוטר). [gov.il](https://www.gov.il/he/pages/humantech). <https://www.gov.il/he/pages/humantech>

ב. טאלנטים ישראלים - חוקרים וממציאים

13%

בריאות וביואינפורמטיקה

13%

אבטחה, פרטיות וקריפטוגרפיה

12%

ראייה ממוחשבת

המחקר בדק גם שיעורי מוביליות של טאלנטים וקבע עבור כל מדינה אם שיעור ההגירה בה חיובי או שלילי. ישראל סיימה את 2025 עם שיעור הגירה שלילי של כמעט 2% מהטאלנטים.

ב־2025, ריכוז כישרונות הבינה המלאכותית בקרב משתמשי לינקדאין בישראל היה הגבוה ביותר - 2.1%. אחריה ברשימה היו סינגפור (1.8%) ולוקסמבורג (1.6%).¹³ עם זאת, איחוד האמירויות הערביות, הודו וסעודיה הציגו את הצמיחה המהירה ביותר בחלק היחסי של כישרונות AI מתוך כלל הטאלנטים, כאשר בכל אחת מהן הייתה הצמיחה יותר מ־100% בין השנים 2019 ל־2025.

לפי נתונים של חברת Zeki, שמזהה וממפה טאלנטים בתחום הבינה המלאכותית, ישראל נמצאת במקום ה־11 בעולם במספר החוקרים והממציאים ביחס לגודל האוכלוסייה, עם 52 חוקרים וממציאים לכל 100 אלף תושבים. נתון זה מציב אותה בשורה אחת עם מדינות כמו דנמרק (65.25) ואוסטרליה (53.43), ומעל מדינות כמו איטליה, בריטניה וצרפת. מובילות את הדירוג שווייץ (110) חוקרים וממציאים לכל 100 אלף תושבים), סינגפור (109) ושוודיה (80).¹⁰ בישראל זהו 5,190 חוקרים וממציאי AI נכון ל־2025. תחומי המחקר והחדשנות המובילים בישראל הם למידת מכונה (14%), בריאות וביואינפורמטיקה (13%) וראייה ממוחשבת ועיבוד תמונה (12%).¹¹

הטאלנטים הישראלים מאופיינים ברמת השכלה גבוהה: 40.6% מהם הם בעלי תואר דוקטור (PhD), ו־34.2% הם בעלי תואר שני. הטאלנטים הישראלים מתרכזים בשלושה תחומים עיקריים:¹²

10. Zeki Data. (2025). The State of AI Talent 2025. <https://tinyurl.com/zeki-ai-talent-2025>

11. Stanford University Human-Centered Artificial Intelligence (HAI) (2026). Artificial Intelligence Index Report 2026. https://hai.stanford.edu/assets/files/ai_index_report_2026.pdf

12. Stanford University Human-Centered Artificial Intelligence (HAI). (2026). Artificial Intelligence Index Report 2026. https://hai.stanford.edu/assets/files/ai_index_report_2026.pdf

13. המדד סופר משתמשים שהוסיפו לפרופיל שתי מיומנויות AI לפחות בדיווח עצמי

ג. השקעות הון

על כך שעיקר הפעילות התרכזת בסבבים בהיקפים גדולים של חברות בשלבי צמיחה.¹⁴

עם זאת, התלות בהון זר ובשווקים הבינלאומיים הופכת את זרימת ההשקעות לרגישה לשינויים מקרו־כלכליים. לישראל יתרון בולט שבא לידי ביטוי ביכולתה לרכז הון אנושי, הון סיכון ומו"פ בהיקף חריג ביחס לגודל כלכלתה, ולתרגם אותם לתשתית חדשנות עסקית וטכנולוגית.

חלקו של המימון הזר במו"פ העסקי גבוה במיוחד ועומד על 47%, בהשוואה ל-9% בממוצע במדינות ה-OECD.

דוח ה-OECD שהתפרסם באפריל 2025 מציין כי אקוסיסטם ה-AI מצא בישראל קרקע פורייה הודות למגזר ההייטק הדינמי.¹⁵ נכון לשנת 2024, בישראל ובארצות הברית נרשמה ההשקעה הגבוהה ביותר בהון סיכון (VC) ביחס לתמ"ג.¹⁶

ישראל ביססה את מעמדה כאחת המדינות המובילות בעולם בהשקעות הון סיכון ביחס לגודל האוכלוסייה. רשות החדשנות מציינת כי ישראל הינה ההאב החמישי בעולם ב-2024 עם גיוסים של 10.6 מיליארד דולר, אחרי סן פרנסיסקו, ניו יורק, לונדון ובוסטון. ישראל נהנית לא רק מהיקף גבוה של השקעות גלובליות, אלא מתבלטת גם כמדינה שיש בה נוכחות משמעותית של קרנות בינלאומיות מובילות, תאגידי טכנולוגיה רב־לאומיים ומשקיעים אסטרטגיים בולטים. בישראל, חלקו של המימון הזר במו"פ העסקי גבוה במיוחד ועומד על 47% מהמימון, בהשוואה ל-9% בממוצע במדינות ה-OECD. נתון זה מצביע על תלות גבוהה בהשקעות חוץ כמקור מרכזי למימון פעילות החדשנות של חברות ישראליות. ב-2025 נרשמה עלייה בהיקף גיוסי ההון בהייטק הישראלי, לצד ירידה במספר סבבי הגיוס, נתון המשקף התבגרות של האקוסיסטם ומעיד

14. רשות החדשנות (2026, מאי). דו"ח מצב ההייטק 2026. <https://innovationisrael.org.il/wp-content/uploads/2026/05/Annua>.
l-Report-The-State-of-High-Tech-2026Heb.pdf

15. OECD (2025). Executive summary. OECD Economic Surveys: Israel 2025. OECD Publishing. https://www.oecd-ilibrary.org/en/publications/oecd-economic-surveys-israel-2025_d6dd02bc-en/full-report/executive-summary_8df11c0f.html

16. OECD, Venture Capital Investments in Artificial Intelligence through 2025, 17 February 2026, p. 8

ד. החיבור לשוק הגלובלי

אירועי השנים האחרונות לא הטיבו עם מעמדה של ישראל בעולם, ושיתופי הפעולה הגלובליים הם נדבך מרכזי בפעילות התקינה והשגשוג של ההייטק הישראלי, ובהתאם לכך של הכלכלה הישראלית כולה. תוצר ההייטק נשען באופן משמעותי על יצוא: בעוד היצוא הוא רק כ-26% מהתוצר של כלל ענפי המשק (כולל ההייטק), בהייטק לבדו הוא כמעט 79% מהתוצר בענף. נתון זה מדגים את התלות של הענף בקשרים של ישראל עם העולם ואת החשיפה לשער החליפין.

ההייטק הישראלי קשור ואפילו תלוי בשוק הגלובלי במגוון חיבורים:

- גיוסי הון בדולרים
- לקוחות לא מקומיים
- רוכשים זרים
- הנפקות בבורסות בחו"ל
- תחרות על טאלנטים עם החברות הרב־לאומיות הפעילות בישראל ושיתופי פעולה איתן

בעוד היצוא הוא כ-26% מהתוצר של כלל ענפי המשק, בהייטק לבדו הוא כמעט 79% מהתוצר בענף.

ה. רישום פטנטים

רק 17.9% מהפטנטים שהוגשו בישראל ב-2024 מקורם בחברות ישראליות.

לפי נתונים של רשות הפטנטים הישראלית, המעודכנים ל-2024, רק 17.9% מהפטנטים שהוגשו בישראל באותה שנה מקורם בחברות ישראליות. מתוך כ-9,250 בקשות פטנטים שהוגשו בישראל ב-2023 (בכל התחומים), רק 663 הוגשו בה לראשונה. **ב-2024 הוגשו בישראל 8,262 פטנטים בכל התחומים, ו-706 מתוכם הוגשו בה לראשונה, עלייה של 6.5%.** המשמעות היא שרוב הפטנטים בישראל הם של חברות זרות עם פעילות פיתוח מקומית.¹⁷ הדוח אינו כולל אינדיקציה לגבי פטנטים בתחום הבינה המלאכותית.

מעקב אחר רישום פטנטים מספק תובנה לגבי חדשנות יישומית ופיתוח מסחרי. הנתונים שבדוח סטנפורד משקפים צמיחה מתמשכת במספר הפטנטים שנרשמו ברמה הגלובלית בתחום הבינה המלאכותית ב-15 השנים האחרונות (הנתונים העדכניים ביותר הם עבור 2024). בתחום זה, **סין מובילה בפער ניכר על שאר העולם, עם 74% מכלל הפטנטים שנרשמו ב-2024.** ארה"ב, שתופסת את המקום השני, אחראית רק על 12% מהפטנטים, והשארת מתחלקת בין שאר מדינות העולם. המדינה המובילה בשנים האחרונות במספר הפטנטים ביחס לגודל האוכלוסייה היא דרום קוריאה. ישראל לא נמצאת בין 15 המדינות המובילות בתחום זה בעשור האחרון.

17. מערך הדיגיטל הלאומי (2025). דוח שנתי 2024. משרד הכלכלה והתעשייה. <https://www.gov.il/BlobFolder/reports/new-annu>
al-reports/he/annual-reports_annual-report-2024.pdf

ספוטלייט על חברות רב־לאומיות

יותר מ־500 חברות רב־לאומיות החלו לפעול בישראל מאז שנת 2000, מתוכן 35 חברות רק ב־2025. קצב ההצטרפות הממוצע עומד על כ־32 חברות בשנה¹⁸

כמות עובדים

8,000~

בישראל מאז 1974

חיפה, פ"ת, ק. גת, ירושלים

שבבי AI, רכב אוטונומי

AI Stack: תשתית + Embedded

- המרכז בחיפה היה הראשון מחוץ לארה"ב
- בשיאה העסיקה מעל ל-12 אלף עובדים בישראל

NVIDIA.

בישראל מאז 2019

יקנעם, תל חי, תל אביב, רעננה, באר שבע

GPUs, תשתיות AI

AI Stack: תשתית

- מקימה חוות שרתים ענקית בהשקעה של כ-1.5 מיליארד דולר, שנועדה לחזק את פעילות הבינה המלאכותית בישראל
- ביצעה חמש רכישות בישראל עד כה

6,000~

Microsoft

בישראל מאז 1991

הרצליה, ת"א, חיפה, ירושלים, באר שבע, נצרת

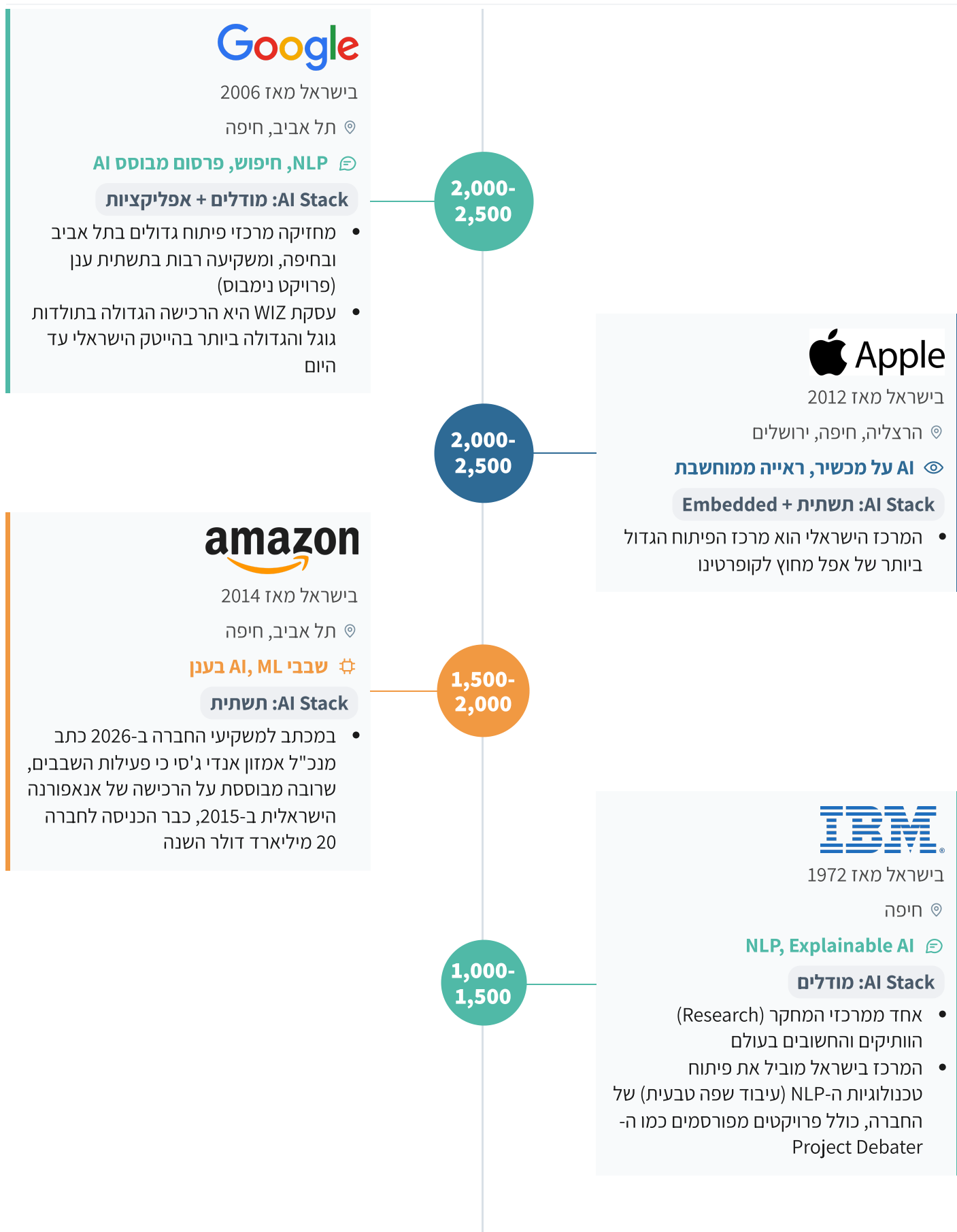
Copilot, AI בענן, אבטחה

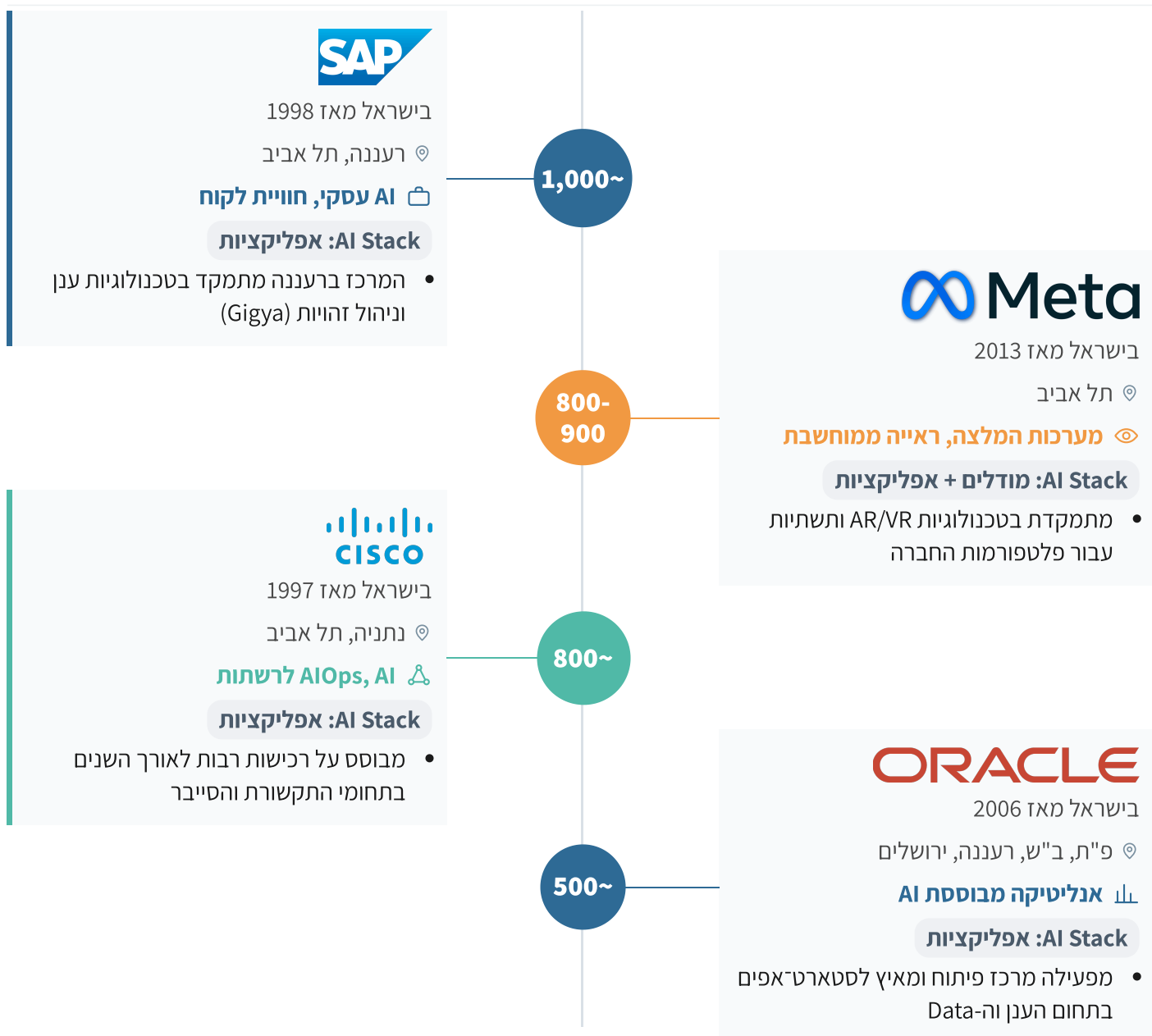
AI Stack: תשתית + מודלים

- מרכז הפיתוח הראשון של החברה מחוץ לארה"ב היה בישראל

2,500-3,500

18. https://innovationisrael.org.il/report_year/annual-report-the-state-of-high-tech-2026/

פרק 7

חברות

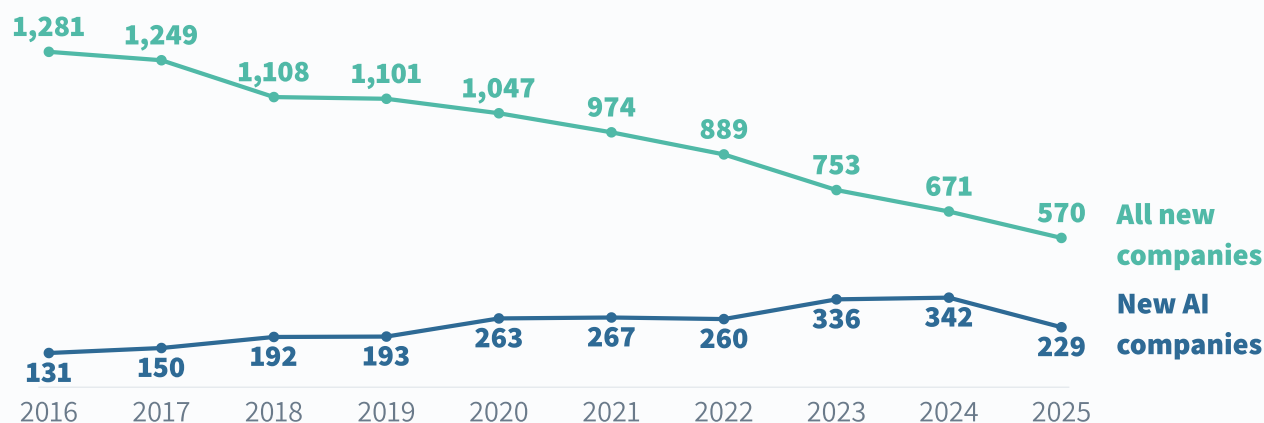
- בין השנים 2021-2024 חלה ירידה במספר החברות החדשות, אבל חלקן של חברות ה-AI מתוכן עולה בעקביות
- מספרן של חברות ה-Core AI החדשות נותר יציב: 2.5% עד 3% מהחברות החדשות בכל שנה מאז 2018
- הסקטורים המובילים בקרב חברות AI: בריאות דיגיטלית, פינטק וסייבר

הקמת חברות חדשות

על פי נתוני IVC, בשנים 2021-2024 חלה ירידה במספר החברות המוקמות בכל שנה, אולם במקביל מספר חברות ה-AI החדשות עולה בעקביות בעשור האחרון. יש לציין כי עבור החברות הוותיקות יותר, בהחלט ייתכן שהדגש על פעילות ה-AI הגיע רק בדיעבד. **עבור חברות Core AI, הנתונים מראים יציבות יחסית במספר החברות החדשות, שעומד על 2.5% עד 3% בכל שנה מאז 2018.**

FIGURE 2

New Israeli companies founded per year, total vs. AI, 2016-2025

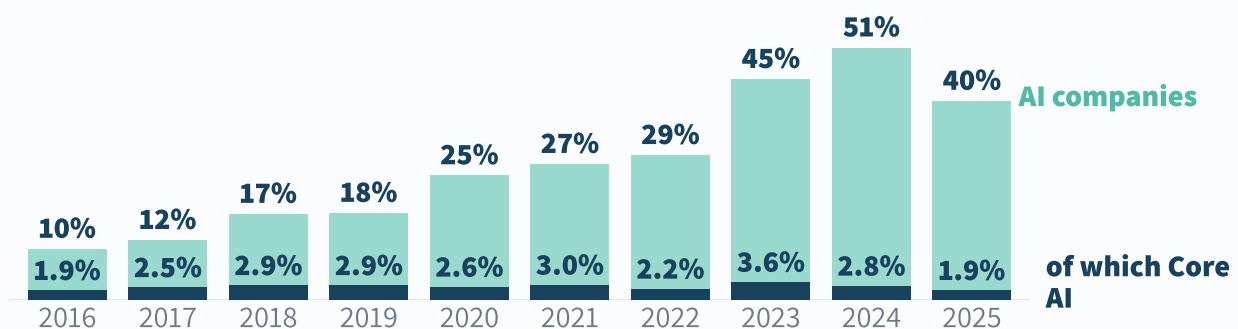

Source: 2026 Israeli AI Report by IVC and Data-IL

הנתונים הגלויים מצביעים על 570 חברות חדשות שהוקמו ב־2025, אולם לרוב, הנתונים האמיתיים מתגלים רק כעבור שנתיים. לפי הערכה שפרסמה רשות החדשנות, אשתקד הוקמו כ־775 חברות חדשות, והסיבה לעלייה עשויה להיות הבינה המלאכותית: ל־AI יש פוטנציאל לערער את ה"חפיר" התחרותי של חברות תוכנה קיימות, לצד הורדת חסמי הכניסה להקמת חברות חדשות.

FIGURE 3

Core AI and broader AI as a share of all new companies, per year • 2016-2025

Source: 2026 Israeli AI Report by IVC and DatA-IL

”ככל שהבינה המלאכותית מוטמעת ביותר מוצרים ושירותים, המונח ‘חברת AI’ מספר לנו מעט על החברה עצמה. השאלה המעניינת יותר היא איזה תפקיד ממלאת הטכנולוגיה במוצר ובמודל העסקי. חברות Core AI מייצגות שכבה שבה ה־AI אינו תוספת למוצר קיים, אלא חלק מהותי מהטכנולוגיה שהחברה בונה. המעקב אחר השכבה הזו יאפשר לנו לראות כיצד נבנית בישראל תעשיית AI עמוקה יותר וכיצד היא משתנה לאורך זמן.”

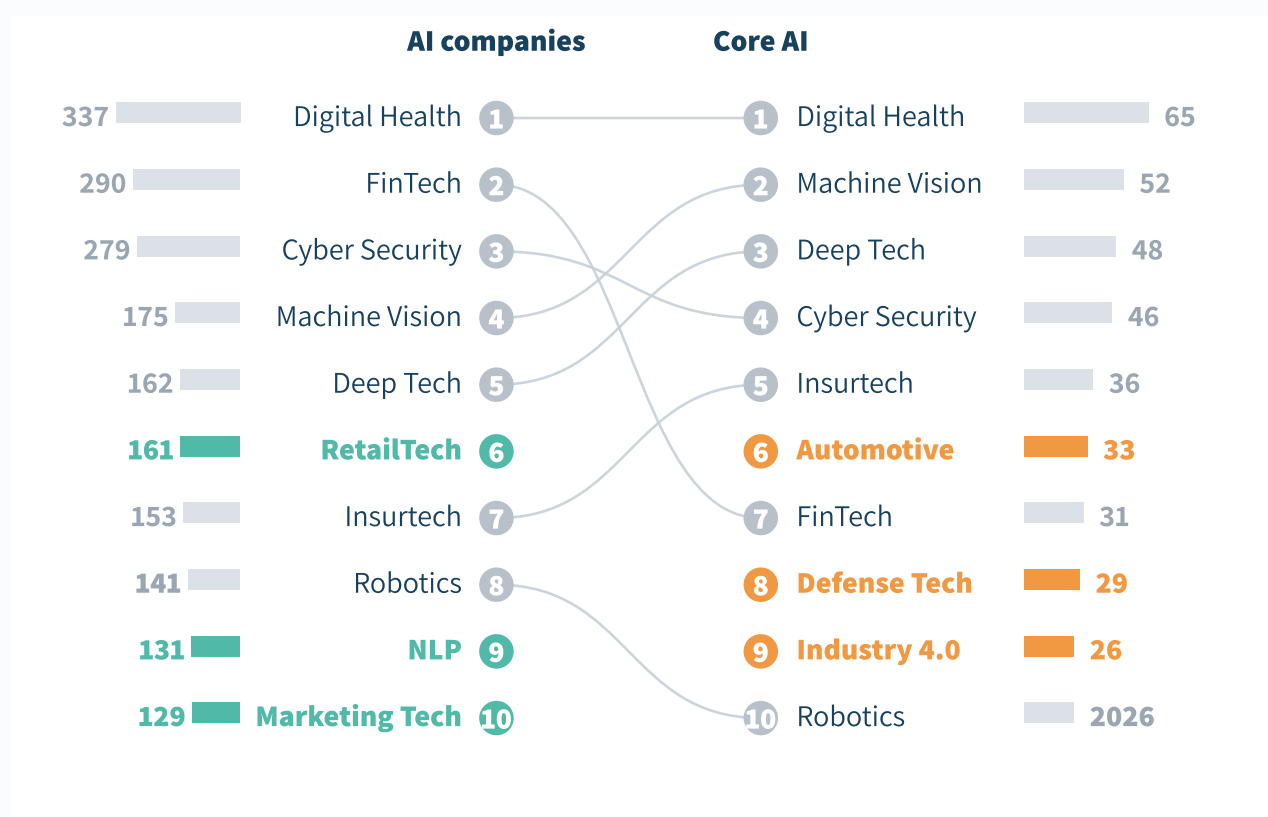
גיא הולצמן • מייסד IVC

חלוקה לסקטורים ודגש על טכנולוגיות בולטות

שלושת הסקטורים המובילים בקרב חברות AI הם **בריאות דיגיטלית**, **פינטק וסייבר**. מעניינים ההבדלים בחלוקה הסקטוריאלית בין חברות AI לחברות Core AI: סקטור הבריאות הדיגיטלית מוביל בשתי הקטגוריות, ושבעה סקטורים נוספים מתוך העשרה המובילים חופפים.¹⁹ השונות היא בסקטורים של **אוטומוטיב**, **דיפנס־טק ותעשייה 4.0**, שנפוצים יותר בקרב חברות Core AI.

FIGURE 4

Number of companies in the top 10 sectors • 2025

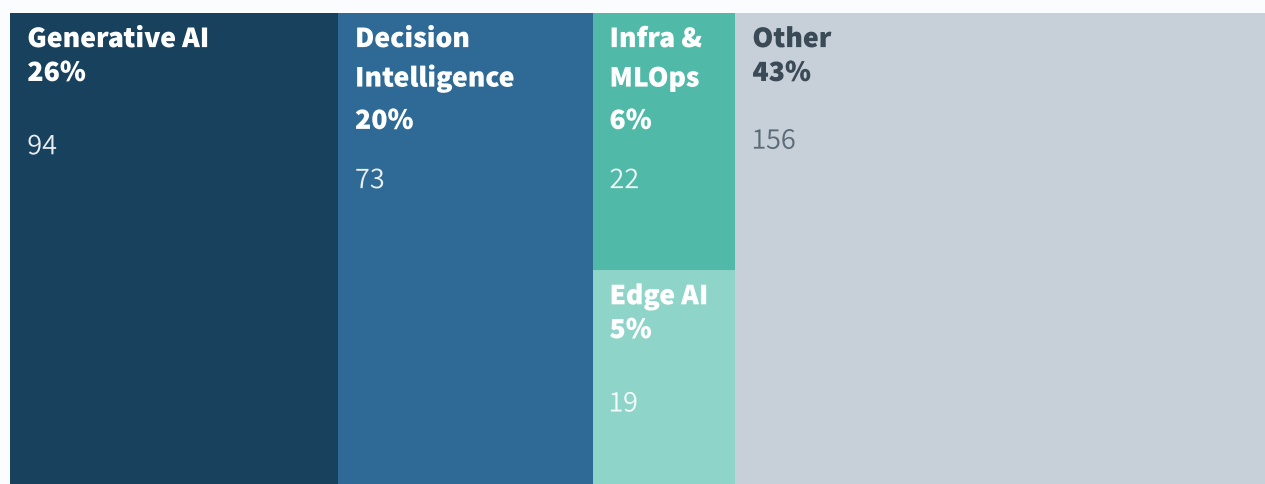
Source: 2026 Israeli AI Report by IVC and Data-IL

19. לחלק מהחברות שנבדקו תיג מרובה ליותר מסקטור אחד

אחת ממטרות הדוח הנוכחי, מעבר להצגת חלוקה סקטוראליות מסורתית עבור חברות AI, היא לנסות להבין אילו טכנולוגיות ויישומים מאפיינים את האקוסיסטם הישראלי. מיפוי זה מורכב יותר מטבעו, בשל העובדה שהגבולות בין הטכנולוגיות ליישום מטושטשים לעתים קרובות וההגדרות והגבולות בין קטגוריות טכנולוגיות שונות עדיין נמצאים בתהליך התגבשות בשוק המתפתח במהירות. לפיכך, **בחנו את תחומי ההתמחות המרכזיים של חברות Core AI מעבר לשיוך הענפי שלהן והתמקדנו בארבעה תחומי פעילות בולטים. המיפוי מצביע על דומיננטיות של פתרונות GenAI ו-Decision Intelligence, לצד פעילות משמעותית בתחומי Edge AI ו-Infrastructure & MLOps.**

FIGURE 5

Core AI companies by leading technology domain

Source: 2026 Israeli AI Report by IVC and Data-IL

ניתוח השקעות וגיוסי הון

- 89% מכלל ההון שגויס בהייטק ב-2025 הופנה לחברות AI - כ-11.8 מיליארד דולר
- ישראל במקום שמיני בעולם בהשקעות הון פרטיות ב-AI
- כ-57% מההון שגייסו חברות AI הגיע בסבבים מאוחרים (C ומעלה)

FIGURE 6

The companies that raised the most money • 2025-2026

1		Cyera		\$540M
2		Eon		\$300M
3		Cato Networks		\$289M
4		Island		\$285M
5		doubleAI		\$220M
6		Classiq		\$165M
7		Vega Security		\$165M
8		Seven AI		\$130M
9		Wonderful		\$126M
10		ForSight Robotics		\$125M

Source: 2026 Israeli AI Report by IVC and Data-IL

ברמה הגלובלית, ב־2025 זרם לבינה המלאכותית יותר כסף מאי פעם. ההשקעות התאגידיות הגלובליות ב־AI יותר מהכפילו את עצמן. זהו פועל יוצא של קצב האימוץ המהיר בהיסטוריה - כמעט 53% מהאוכלוסייה אימצה את ה־GenAI בתוך שלוש שנים, מהר יותר מקצב האימוץ של המחשב האישי או האינטרנט. כתוצאה מכך, ההכנסות בחברות המרכזיות בתחום צמחו בשיעורים מהירים באופן היסטורי. ובארצות הברית בלבד, העודף לצרכן (consumer surplus), ההפרש בין המחיר שהצרכן מוכן לשלם עבור מוצר או שירות לבין המחיר שהוא משלם (בפועל) מ־GenAI הגיע, לפי הערכות, לכ־172 מיליארד דולר בשנה עד תחילת 2026 (עלייה של 54% בתוך פחות משנה).²⁰

מדד ה־AI השנתי של סטנפורד מדרג את ישראל במקום השמיני בעולם בהשקעות הון פרטיות בחברות AI עם 3.6 מיליארד דולר. ארה"ב כמובן מובילה בהפרש ניכר, עם כ־285 מיליארד דולר, אחריה סין עם 12.4 מיליארד דולר בלבד ובריטניה עם כשישה מיליארד.²¹ בהסתכלות היסטורית, ישראל ממוקמת במקום החמישי בעולם בהשקעות ב־AI בשנים 2013-2025, עם יותר מ־18 מיליארד דולר שזרמו לתחום, לפני מדינות כמו גרמניה, צרפת והודו. רק ארה"ב, סין, קנדה ובריטניה מקדימות אותה.²²

FIGURE 7

השקעות הון פרטיות ב-AI לפי מדינה, 2025

מיליארדי דולרים

Stanford AI Index 2026

\$285.9B	1	ארה"ב
\$12.4B	2	סין
\$5.9B	3	בריטניה
\$4.4B	4	צרפת
\$4.3B	5	קנדה
\$4.1B	6	הודו
\$3.9B	7	גרמניה
\$3.6B	8	ישראל
\$2.5B	9	אוסטרליה
\$2.0B	10	סעודיה

אף על פי שחברות ה־AI כבר מראות הכנסות נאות ומאופיינות בצמיחה חסרת תקדים, ההשקעות העצומות בתשתיות ממשיות לטפס משנה לשנה. ב־2025, ההשקעה הפרטית הגלובלית בבינה מלאכותית הגיעה ל־344.7 מיליארד דולר (עלייה של 127.5% לעומת 2024). חברות בתחום ה־GenAI היו אחראיות ל־170.9 מיליארד דולר מתוך הסכום הזה, כמעט מחצית מכלל ההשקעות הפרטיות (עלייה של יותר מ־200% לעומת 2024).²³

על פי IVC, אחרי שנתיים שבהן נרשמה ירידה, ב־2025 חל גידול בסך ההון שגייסו חברות טכנולוגיה ישראליות, שהגיע כמעט ל־14 מיליארד דולר. זהו הנתון השנתי הגבוה ביותר מאז שנות השיא, 2021-2022. במקביל, מאז 2023 חלה ירידה במספר סבבי הגיוס. מספר הסבבים בשנים 2023-2025 נמוך מהממוצע בשנים 2014-2022, גם בניכוי שנות השיא של 2020-2022.²⁴

20. Brynjolfsson, E., Collis, A., Eggers, F., Kazinnik, S. and Nguyen, D. (2026, April 13). What is Generative AI Worth? Stanford Digital Economy Lab Working Paper. <https://ssrn.com/abstract=6569938>

21. נתוני סטנפורד נמוכים מהנתונים המופיעים בדוח זה. הסבר חלקי לכך הוא מועד פרסום הדוח האמריקאי, שכנראה בוסס על נתונים חלקיים עבור 2025.

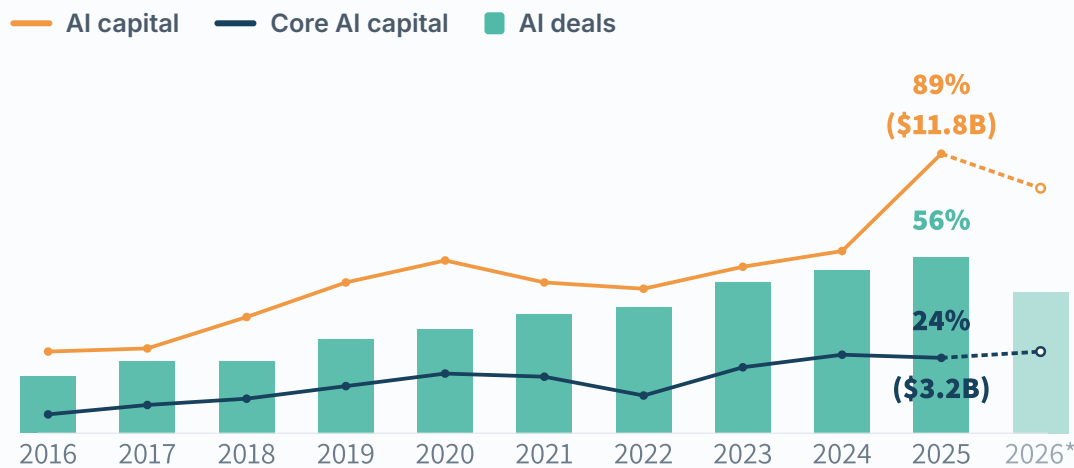
22,23. Stanford University Human-Centered Artificial Intelligence (HAI) (2026). Artificial Intelligence Index Report 2026. https://hai.stanford.edu/assets/files/ai_index_report_2026.pdf

24. רשות החדשנות (מאי, 2026). דו"ח מצב ההייטק 2026. <https://innovationisrael.org.il/wp-content/uploads/2026/05/Annual-Report-The-State-of-High-Tech-2026Heb.pdf>

ניתוח גיוסי ההון בחברות AI מגלה מגמה מעניינת: מספר הסבבים וההון שגויס רשמו שיא ב־2021, בדומה למגמה הכללית, אך **חלקן היחסי של ההשקעות ב־AI מתוך כלל ההשקעות בהייטק הישראלי נמצא במגמת עלייה וב־2025 הגיע ל־11.8 מיליארד דולר, שהם 89% מכלל ההשקעות, לעומת 58% בלבד מכלל ההשקעות ב־2024**. ההון שגייסו חברות ה־AI נפרש על פני 499 סבבים, שהם 56% מכלל סבבי הגיוס אשתקד. עוד מוקדם להבין אם מדובר במגמה שתישאר איתנו לאורך זמן, אולם בחינה של המחצית הראשונה של 2026 מגלה כי היקף ההון שגייסו חברות AI עומד בינתיים על 78% מכלל ההשקעות.

FIGURE 8

AI & Core AI share of all high-tech capital (US\$ amounts) vs. AI share of all deals

Source: 2026 Israeli AI Report by IVC and DatA-IL

* 2026 is partial

את הקפיצה המרשימה הזאת אפשר לייחס חלקית להתבגרות התחום - חברות צמיחה שגייסו סכומים גדולים יותר במעט סבבים. בחינה של סבבי C ומעלה מעידה כי כמעט 57% מההון שגויס ב־AI הגיע בסבבים מאוחרים. בנוסף לכך, כמה חברות AI גייסו יותר מסבב אחד במהלך 2025.

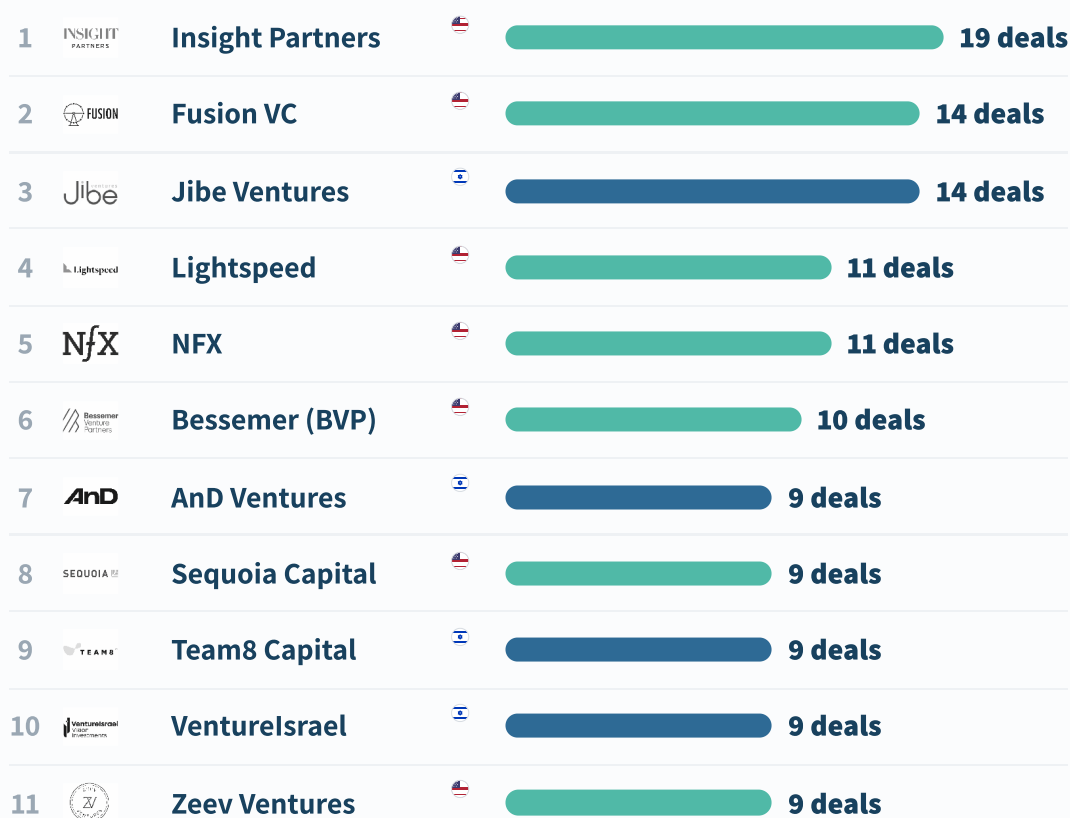
גם בגיוסי ההון של חברות Core AI נרשמה עלייה בעשור האחרון וגם כאן ניתן לראות ירידה במספר הסבבים מאז 2021. חברות אלה גייסו יותר משלושה מיליארד דולר ב-2025, שהם 23.6% מכלל ההון שגויס, ועשו זאת על פני 95 סבבים.²⁵

פעילות של משקיעים זרים מול משקיעים ישראלים

בחינת ההשקעות בחברות AI מקומיות בעשור האחרון מעידה על כך שחלוקת התפקידים המסורתית בין קרנות ישראליות לקרנות זרות נשמרת גם בתחום החם הזה: מסורתית, הקרנות הישראליות דומיננטיות יותר בסבבי השקעה מוקדמים, והקרנות הזרות נכנסות למשחק רק בסבבים מתקדמים יותר, כאשר רמת הסיכון יורדת, ומנגד, ההון הדרוש גדול יותר.

FIGURE 9

The Most Active Funds

Source: 2026 Israeli AI Report by IVC and Data-IL

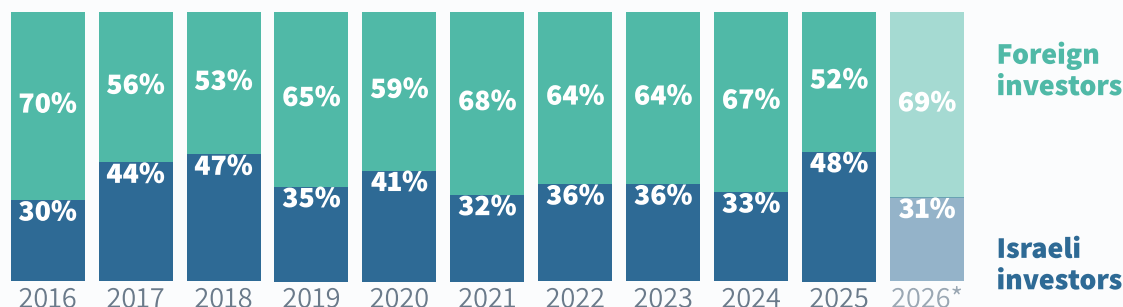
25. דוח מצב ההייטק של רשות החדשנות מציין כי כ-32.5% מההשקעות הופנו לחברות Core AI, הפער בנתונים נובע מכך שבדוח כלולה השקעת ענק בסך שני מיליארד דולר בחברת SSI, שכאמור בחרנו לא לכלול בדוח זה, לצד הבדלים נוספים כמו המועד שבו נערך הדוח ושקלול נתונים ממקורות נוספים.

בישראל, 61% מהמשקיעים הפעילים ב־2025 היו ישראלים (רובם קרנות הון סיכון), אולם כשבדקים רק השקעות בחברות AI, חלקם של המשקיעים הזרים גבוה יותר: מתוך 1,281 משקיעים פעילים, 53% היו זרים (66% מתוכם VC או CVC) ו־47% ישראלים (44% מתוכם VC או CVC). בדיקה ממוקדת של השקעות בחברות Core AI מראה שמתוך 469 משקיעים פעילים, 54.6% היו גופים זרים (67% מתוכם VC או CVC) ו־45.4% ישראלים (51% מתוכם VC או CVC).

בניתוח נתוני IVC, עד 2025 היו קרנות ישראליות אחראיות ל־30% עד 40% מההון שזרם לחברות AI מקומיות, אולם בשנה האחרונה זינק חלקן והן הזרימו יותר מ־48% מההון. גם כאן, עוד לא מדובר במגמה (ונתונים חלקיים עבור H1/2026 מצביעים על חזרה לחלוקת ההון המסורתית משנים קודמות). ייתכן שאחד ההסברים לשינוי הזה טמון בניסיון של משקיעים מקומיים "לגשר" על הירידה בהזרמת ההון מחו"ל עקב המצב המדיני והביטחוני. בכל מקרה, מדובר בהבעת אמון של משקיעים מקומיים באקוסיסטם המקומי בתקופה מאתגרת.

FIGURE 10

Israeli vs. foreign share of total AI capital, per year • 2016-2026

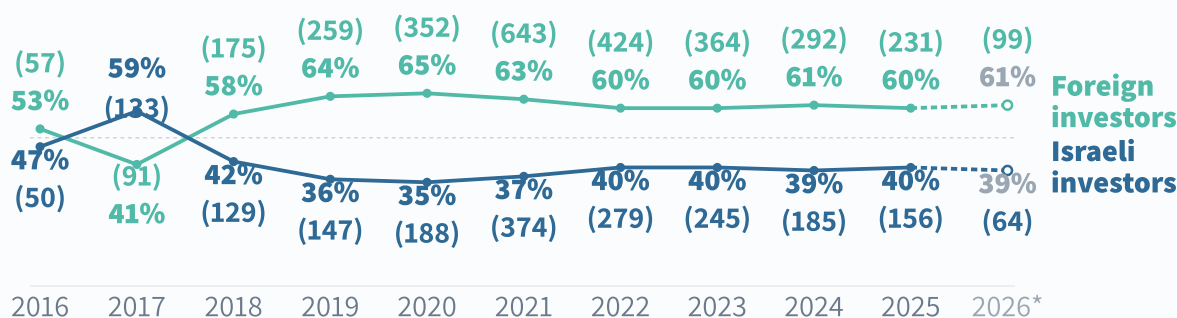
Source: 2026 Israeli AI Report by IVC and Data-IL

* 2026 is partial

מבחינת מספר ההשקעות, הקרנות המקומיות מבצעות יותר סבבי השקעה בכל שנה מקרנות זרות, אבל אם בוחנים רק סבבי C והלאה, המגמה מתהפכת והקרנות הזרות נהפכות לגורם הדומיננטי. חלקן של הקרנות הישראליות נותר יציב למדי בעשור האחרון והן מבצעות כ-40% מסבבי ההשקעה המאוחרים בחברות AI.

FIGURE 11

Share of Series C and later AI rounds, by investor origin • in parentheses: number of deals • 2016-2026

Source: 2026 Israeli AI Report by IVC and Data-IL

* 2026 is partial

בדוח מצב ההייטק של רשות החדשנות צוין כי סכומי גיוס הון שבעבר התחלקו בין יותר מ-900 חברות מרוכזים כיום בכ-500 סבבי גיוס בלבד. ריכוזיות זו גורמת לירידה במספר החברות שמצליחות לגייס מימון באמצעות השקעות הון. הדבר ניכר גם בצמצום בהון הזמין לחברות בתחילת דרכן וגם בהון הזמין לחברות מחוץ לסקטורים של הסייבר והתוכנה הארגונית, שבהם מרוכזים 55% מההשקעות.²⁶

גם בהשקעות ב־AI חלה ירידה במספר הסבבים ב־2025, אך ניתן לראות שבתחום הזה רשם היקף ההון שגויס זינוק משמעותי: אם ב־2024 כמעט שבעה מיליארד דולר התפרשו על פני כ־530 סבבים, הרי שב־2025 התפרשו גיוסי הון בסך 11.8 מיליארד דולר על פני 499 סבבים בלבד.

26. רשות החדשנות (2026, מאי). דו"ח מצב ההייטק 2026. <https://innovationisrael.org.il/wp-content/uploads/2026/05/Annual-Report-The-State-of-High-Tech-2026Heb.pdf>

ספוטלייט על חלוקת ההשקעות הגלובלית

עסקאות. בהשוואה ל-2024, ההשקעה הפרטית הממוצעת בבינה מלאכותית ב-2025 גדלה ב-46% והגיעה ל-66.5 מיליון דולר. פעילות ההשקעה גדלה בכל רמות המימון, אך הצמיחה החזקה ביותר הייתה בקצה העליון של ההתפלגות, עם 28 עסקאות שעברו את רף מיליארד הדולר, לעומת 15 בלבד ב-2024. בישראל טרם היה סבב גיוס הון בודד שהיקפו עלה על מיליארד דולר בתחום.²⁸

ההייטק הישראלי נסמך מאז ומתמיד על הזרמת הון מצד משקיעים זרים, וגם המצב הביטחוני המתגרש בשנים האחרונות לא שינה מהותית את יחסי הכוחות האלה. גם ב-2025, 70% מההון בהייטק הישראלי הגיע מהשקעות זרות. בתחום ה-AI המצב מאוזן מעט יותר - כ-52% מההון בו הגיע מהשקעות זרות ב-2025.

המגמה הגלובלית היא של זינוק בהשקעות ב-GenAI משנה לשנה, עם צמיחה של 200% בשנה האחרונה. **ארה"ב מובילה את היקפי ההשקעות בתחום בפער ניכר, כאשר היקף ההשקעות בה בתחום ב-2025 היה גבוה יותר מסך ההשקעות בסין ובאירופה גם יחד.**

ניתוח גלובלי של ההשקעות בתחום מצביע על כך שמאות מיליארדי הדולרים שזרמו אליו לא התפזרו באופן שווה. כספי המשקיעים ברובם המוחלט הופנו לשחקניות הבולטות בתחום - חלוצות ה-GenAI, שהפכו כמעט בן לילה לחברות ענק בשוק הפרטי וצפויות להפוך גם לחברות ציבוריות כאלה לאחר ההנפקה.²⁷ המספר המוחלט של חברות הבינה המלאכותית החדשות שקיבלו מימון גדל ב-2025 (עלייה של 70.8% מהשנה הקודמת), חלוקת ההון נעשתה מרוכזת יותר, ורוב כספי ההשקעה זרמו למספר קטן של

27. נכון לכתיבת שורות אלה, אנת'רופיק ו-OpenAI הגישו תשקיף, אך ההנפקה טרם יצאה לפועל.

28. Stanford University Human-Centered Artificial Intelligence (HAI) (2026). Artificial Intelligence Index Report 2026. https://hai.stanford.edu/assets/files/ai_index_report_2026.pdf

פרק 9

אקזיטים

נתוני 2025 מצביעים על עלייה במספר האקזיטים ובשווי הרכישות של חברות ישראליות בכלל. במהלך השנה נרשמו 198 אקזיטים, הכוללים 189 מיזוגים ורכישות, בהיקף של כ-18.5 מיליארד דולר - עלייה של 12% בשווי הרכישות בהשוואה ל-2024. זינוק של 319% נרשם בשווי ההנפקות, שעלה מ-0.39 מיליארד דולר בשש הנפקות ב-2024 ל-1.6 מיליארד דולר בשמונה הנפקות ב-2025. כאשר מביאים בחשבון את עסקאות וויז, סייברארק וארמיס, שהוכרזו במהלך 2025 ואושרו רק ב-2026, שווי האקזיטים הכולל ב-2025 מגיע לכ-84 מיליארד דולר, על פי נתונים IVC.

FIGURE 12

The Biggest Exits

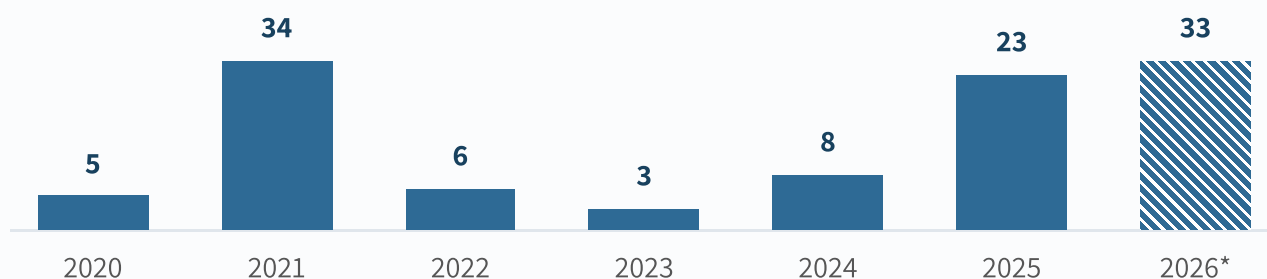
1	 Wiz		\$32B
2	 Armis Security		\$7.75B
3	 Sapiens International		\$2.5B
4	 Verint Systems		\$2B
5	 Mentee Robotics		\$900M
6	 Navan Labs		\$750M
7	 Carbyne		\$625M
8	 eToro Group		\$403M
9	 Astrix Security		\$400M
10	 Koi Security		\$400M

Source: 2026 Israeli AI Report by IVC and Data-IL

בהסתכלות על האקזיטים בקרב חברות AI מאז 2023 (chatGPT הושק לציבור בשלהי 2022 וקדחת ה-GenAI החלה להשתקף במהלכי השוק רק ברבעון האחרון של אותה שנה), ניתן לראות עלייה עקבית הן במספר האקזיטים והן בסכום האקזיט הממוצע. בהתאם לכך, השנים 2025-2026 (עסקת וויז כלולה בסך הכול של 2026) משקפות מספר גבוה בהרבה של עסקאות, בסכומים גדולים באופן משמעותי.

FIGURE 13

Number of AI-company exits per year

Source: 2026 Israeli AI Report by IVC and Data-IL

* data before 2020 is incomplete

סך האקזיטים בתחום ה-AI הסתכם ב־2025 ב־6.3 מיליארד דולר, כ־31% בלבד מסכום העסקאות הכללי. סגירת עסקת וויז-גוגל ב־2026 הקפיצה את נתוני המחצית הראשונה של 2026 והביאה את סך העסקאות בתקופה זו לסכום של כ־43 מיליארד דולר, כ־66% מסכום האקזיטים הכללי. נתוני השנה וחצי האחרונה משקפים אקזיסטם בריא שתומך בכל שנה במספר גדול יותר של עסקאות בשווי גבוה יותר.

02

המגזר הציבורי

ישראל בונה תשתית AI לאומית: מניסוח תוכנית
אסטרטגית, מחשב־העל הלאומי - נביוס ועד הטמעת בינה
מלאכותית בשירות הציבורי

המגזר הציבורי

תפקידו של המגזר הציבורי באקוסיסטם הדאטה והבינה המלאכותית בישראל התחדד בשנה האחרונה, והתבהר כי AI אינו רק טכנולוגיה חדשה, אלא שרשרת ערך שלמה.²⁹

לאורך הפעילויות, הפרויקטים והתקנות השונות עוברת כחוט השני ההבנה שיש צורך בהרחבת שיתופי הפעולה הבין-משרדיים ובהסתכלות רחבה יותר על אתגרי החיים, וכן ההבנה כי בינה מלאכותית היא בעלת חשיבות אסטרטגית גיאופוליטית לכל אורך שרשרת הערך שלה (מהצ'יפים ועד הקצה).

בפרק מיפינו החלטות אסטרטגיות ובמבניות ודפוסי על שזיהינו בפעילות הממשלה בתקופה בה עוסק הדוח כגון נושא הריבונות הדיגיטלית, חתירה לשיתוף דאטה ופעולות המעודדות האצה של המגזרים השונים.

פרק זה מתמקד בפעילות המגזר הציבורי, כולל הממשלה והמשרדים השונים, אך לא עוסק בנושאים הביטחוניים בגופים השונים, ברשויות המקומיות, בבתי המשפט או בגופים ציבוריים שאינם משרדי ממשלה.³⁰

29. כלומר מהצ'יפים שעליהם רצים המודלים והתוכנות השונים ועד מכשירי הקצה השונים, אשר גם בהם מוטמעות יכולות AI.

30. לסקירה כוללת ומקיפה על הגופים הממשלתיים השונים הפועלים בתחום, על החלטות הממשלה המתקפות את הפעילות ורקע היסטורי, ראו פרק המגזר הציבורי בדוח האקוסיסטם הקודם של Data-IL לשנים 2024-2025: <https://data-il.org/ecosystem-page>

החלטות אסטרטגיות ומבניות

בשנים 2025–2026 גיבשה ממשלת ישראל רצף החלטות ותהליכים אסטרטגיים שנועדו להאיץ את פיתוח ויישום הבינה המלאכותית בישראל. התהליך החל עם פרסום דוח ועדת נגל באוגוסט 2025, אשר הציג המלצות לבניית יכולות לאומיות בתחום.³¹ בעקבותיו הוקם המטה הלאומי לבינה מלאכותית במשרד ראש הממשלה, ובהמשך התקבלו החלטות ממשלה לקידום תשתיות דאטה ו־AI במגזר הציבורי³² ולגיבוש תוכנית לאומית לבינה מלאכותית.³³

אבן הדרך המרכזית הייתה החלטת ממשלה 4255 מיוני 2026, שאישרה את התוכנית הלאומית לבינה מלאכותית.³⁴ התוכנית מציבה את ה־AI כנכס אסטרטגי בעל חשיבות כלכלית, ביטחונית וחברתית, ומגדירה שני יעדים רחבים: הפיכת ישראל למעצמה באמצעות AI ושימוש בבינה מלאכותית כמכפיל כוח לאומי, כלכלי, ביטחוני וטכנולוגי ולשם קידום רווחה ושגשוג בקרב תושבי ישראל.

התוכנית משלבת חזון ארוך טווח עם תוכנית פעולה לחמש שנים ומתמקדת בתשתיות, הון אנושי, דאטה, רגולציה, שיתופי פעולה בינלאומיים והטמעת AI במגזר הציבורי והפרטי.

טיוטת התוכנית האסטרטגית מגדירה את הבינה המלאכותית כאירוע אסטרטגי ארוך טווח, הדורש הסתכלות עשור קדימה לצד תוכנית אופרטיבית לחמש שנים. הנחת העבודה שבבסיס התוכנית היא שישראל אינה יכולה להתחרות במעצמות בהיקפי התקציב והמשאבים, ולכן עליה למנף יתרונות יחסיים ייחודיים:

- **Physical AI ו־Edge AI.** פתרונות ממוקדים ויעילים הפועלים במרחבים פיזיים שבהם ניסיון, מומחיות וקשרים בין ממשלה, אקדמיה, תעשייה ומערכת הביטחון יכולים לייצר יתרון תחרותי משמעותי.
- **חיבור בין סייבר לבינה מלאכותית.** מוניטין מוכח בסייבר, שהחיבור שלו ל־AI, שזוהה גם בדוח האקוסיסטם הקודם, עשוי להפוך לאחד ממנועי המובילות המרכזיים בשנים הקרובות.
- **יכולת אימוץ מהירה.** מיצוב כמדינה שמטמיעה מוקדם פתרונות AI בתעשייה, בחינוך ובבריאות, כך שמערכות שלמות מסוגלות להשתנות מהר יחסית, ומבנה של שוק קטן וצפוף המאפשר ניסוי והטמעה מהירים.

31. <https://www.gov.il/BlobFolder/news/event-ai050825/he/ai050825.pdf>

32. <https://www.gov.il/he/pages/dec3574-2025>

33. <https://www.gov.il/he/pages/dec4121-2026>

34. <https://www.gov.il/he/pages/dec4255-2026>

תחומי הפעולה המרכזיים שנקבעו כוללים: תשתיות AI וריבונות דיגיטלית, דאטה כנכס לאומי, פיתוח הון אנושי, רגולציה תומכת חדשנות, מחשב קוונטי לאומי, שיפור השירות הציבורי, התמודדות עם השפעות AI על שוק העבודה, שיתופי פעולה בינלאומיים, וקידום תחומי Cyber AI ו-Physical AI.

מטה ה-AI הלאומי

מרכיב מרכזי בתוכנית הוא הקמת המטה הלאומי לבינה מלאכותית, שהוקם בהחלטת ממשלה 3375 בספטמבר 2025 בתקציב הקמה והפעלה של 120 מיליון שקל לשנים 2025-2026.³⁵ המטה נועד לשמש גוף מתכלל למדיניות ה-AI בישראל, לרכז את הפעילות הבין-משרדית ולהוביל יוזמות לאומיות. הקמת המטה ממצבת את ישראל לצד כ-30 מדינות אשר הקימו גוף או יחידה ייעודיים לתכלול ולתיאום מדיניות בינה מלאכותית.³⁶

במסגרת זו אומץ מודל פעולה המבוסס על "האצה באמצעות אימפקט", כלומר חיבור בין תשתיות, רגולציה, דאטה, גופי ממשל, תעשייה ואקדמיה סביב אתגרים לאומיים מוגדרים. בהתאם לתוכנית האסטרטגית ועקרונות ההפעלה למטה נקבעו תחומי הפעילות שאותם יקדם כגוף מתכלל: דאטה כנכס לאומי, מודלים ישראליים, רגולציה, פיתוח הון אנושי לעידן הבינה המלאכותית, תשתיות וריבונות דיגיטלית, ובריתות ושיתופי פעולה בינלאומיים.

מבנה הממשל שנקבע הוא תלת-שכבתי: המטה הלאומי כגוף מתכלל; ועדת שרים בראשות ראש הממשלה האחראית על תיאום והכרעות בין-משרדיות; ומשרדי הממשלה וגופי הביצוע האחראים למימוש האסטרטגיה.

לצד ההתקדמות המשמעותית, נותרו מספר סוגיות פתוחות ובהן היקף התקציבים ארוכי הטווח, חלוקת הסמכויות בין המטה לגופים נוספים, והגדרת מדדי הצלחה ברורים שיאפשרו למדוד את תרומת התוכנית לעמידה ביעד: מיצוב ישראל כאחת המדינות המובילות בעולם בעידן הבינה המלאכותית.

בפרק זה נציג את הדפוסים המרכזיים שזוהו בתכנית האסטרטגית ובפעילות הקיימת, ונבחן כיצד המהלכים משתלבים ליצירת התמונה השלמה.

35. <https://www.gov.il/he/pages/dec3375-2025>

36. הערכה זו נובעת מדוח ה-OECD, המציין כ-70 מדינות אשר אימצו אסטרטגיית בינה מלאכותית. ההערכה נוגעת למודל מרוכז ולא מבוזר: <https://oecd.ai/en>

העידן הגיאוטכנולוגי

ורבונות דיגיטלית

- תפקיד המדינה מתרחב לשותפה אסטרטגית שממצבת את ישראל בשרשרת הערך הגלובלית של ה-AI.
- התרגום המוחשי הוא יעד עיבוד המקביל ל-100,000 מאיצים בחמש שנים, הכרה בחוות שרתים בהספק מעל 50 מגה-ואט כ"תשתית לאומית" ובחינת ייצור מקומי של שבבי AI ומודלים מקומיים.
- בזירת החוץ המיצוב מתארגן סביב הציר האמריקני לצד היחלשות בערוץ האירופי, מה שמייצר יתרון גישה בטווח הקצר וריכוז סיכון בטווח הארוך.

עד לאחרונה, שיח ה-AI בישראל התמקד בעיקר בתעשייה ובמחקר: חברות שמפתחות מוצרים, חוקרים ומאמרים, יחידות ביטחוניות שרוכשות יכולות והמדינה כוועדת אסדרה ותקצוב. אבל בשנה האחרונה מתגבשת תפיסה שונה: AI כנדבך בעוצמתן הגיאופוליטית של מדינות בכלל,³⁷ ושל ישראל בפרט. **מנכ"ל רשות החדשנות, דרור בין, מציין כי "בינה מלאכותית היא מנוע צמיחה גלובלי - אך גם חלק ממרוץ חימוש טכנולוגי עולמי".**³⁸

המשמעות המעשית היא **הרחבה של תפקיד המדינה**, ממימון ואסדרה **לשותפה אסטרטגית של השוק הפרטי והאקדמיה**, שבונה תשתיות ונכסי דאטה, מקדמת בריתות בינלאומיות וממנפת את מעמדה הגיאופוליטי כדי לעצב את הסביבה שבה פועל האקוסיסטם הישראלי. כמו כן עליה להבטיח את מקומה בשרשרת הערך הגלובלית של הבינה המלאכותית ולעצב לעצמה מקום ייחודי בשרשרת

39. ³⁹ ³⁸

ברקע עומדת ההבנה **שמחשוב, שבבים, ענן ומינרלים קריטיים נהפכו לצווארי בקבוק גיאופוליטיים ושמדינות ללא יכולות מחשוב מקומיות תלויות בהחלטות של מעצמות ותאגידים**. ישראל מבקשת לבנות "סף טכנולוגי מינימלי" וליצור חלופה מקומית במקומות שבהם זמינות, עלות, אבטחת מידע או רגולציה הן קריטיות. השאלה המרכזית כיום היא אילו חוליות בשרשרת הערך של ה-AI חייבות להיות בשליטה ישראלית; העובדה שבחינת ייצור מקומי של שבבי AI נכללת בהחלטת הממשלה ובעקרונות האסטרטגיה מעידה עד כמה השיח השתנה.

עקרונות האסטרטגיה מציבים יעד עיבוד המקביל לביצועי 100,000 מאיצי בינה מלאכותית בחמש השנים הקרובות, תוך שמירה על גמישות טכנולוגית לדורות חומרה עתידיים. כוח עיבוד

37. <https://www.weforum.org/stories/technological-innovation/ai-geopolitics-data-centres-technological-rivalry/>

38. https://innovationisrael.org.il/press_release/ai-national-super-computer-2025/

39. כפי שמופיעה במסמך העקרונות האסטרטגיים וכיווני פעולה - האצת בינה מלאכותית וביסוס מובילות לאומית.

מספק חשוב לאימון מודלים תחרותיים, ניהול מחקר מתקדם ולפריסת פתרונות AI בקנה מידה לאומי. כיום מחשב־העל הלאומי - נביוס מספק מענה חלקי בלבד, ברמת המו"פ ובשלב מוקדמים במחזור החיים של חברות.

במקביל ישנה הכרה בחוות שרתים כתשתית לאומית, כאשר המנגנון הסטטוטורי המשמש נמלים ותחנות כוח הוא קריאת כיוון ברורה. **ישראל מבקשת לבנות את תשתיות ה־AI הקריטיות שלה בתוך גבולותיה, ולא להיות תלויה בחירום או בנושאים מהותיים ביכולות של חברות או מדינות חיצוניות.**⁴⁰ שני הצעדים מתיישבים עם דוח ועדת נגל, שהגדיר את היעדר תשתיות המחשוב בישראל כסיכון אסטרטגי.

הממד השני של תפיסה זו הוא יחסי חוץ. הצטרפות ישראל ל־Pax Silica והצהרה המשותפת עם ארצות הברית ממקמות אותה **במועדון מצומצם של מדינות הנתפסות בושינגטון כשותפות טכנולוגיות אסטרטגיות** וטמון בהן פוטנציאל לשיתופי פעולה בשבבים, במחשוב מתקדם, בסייבר, בדאטה ובתעשיות AI; הקרנות הדו־לאומיות (בהפעלת רשות החדשנות) עם ארצות הברית, עם סינגפור, עם הודו ועם דרום קוריאה מתרגמות זאת לשותפויות ברמת החברות. בתוך הבית, הכפפת מערך הדיגיטל הלאומי למשרד ראש הממשלה, לצד פעילות המטה הלאומי באותו משרד, משדרות קונסולידציה של שניים מהגופים העוסקים ב־AI תחת קורת גג אחת, האמונה גם על מדיניות וגם על ביטחון.

ממד עתידי נוסף הוא השאיפה לבנות מודלים ישראליים על מנת להבטיח עצמאות גישה מתמשכת ללא הגבלות רגולטוריות, API, אבטחת מידע ואחרות. התחלה של תנועה לעבר מודל כזה ניתן לראות בבקשה למידע (RFI) שפרסם המטה הלאומי לבינה מלאכותית באוגוסט⁴¹ 2026.

בריתות ופעילות בינלאומית

תחום הבינה המלאכותית מתעצב בזירה הגלובלית: תשתיות מחשוב, שבבים, ענן, מודלים, רגולציה, תקינה, השקעות וידע מדעי אינם עוצרים בגבולות המדינה. עבור ישראל, השאלה אינה רק עם מי היא חותמת, אלא גם לאילו שרשראות אספקה, לאילו משטרי רגולציה ולאילו מקורות מימון מחקר היא נקשרת. השנה האחרונה מציגה תמונה מורכבת: **התהדקות מהירה (אך עם מגבלות) של הציר האמריקאי, לצד היחלשות של הערוץ האירופי**, ששימש במשך עשורים כצינור המחקר הרב־לאומי המרכזי של ישראל.

Pax Silica - ישראל כשותפה בשרשרת ה־AI הגלובלית

בדצמבר 2025 הצטרפה ישראל ל־Pax Silica, יוזמה אסטרטגית בהובלת ארצות הברית לביצור שרשראות אספקה בעידן ה־AI, לרבות מוליכים למחצה, תשתיות, תעשיות מתקדמות,

40. אין הכוונה להתנתקות מוחלטת מחברות בינלאומיות, אלא לפיתוח יכולות מקבילות ותומכות. לדוגמה, הענן הציבורי נימבוס יושב על שרתים של גוגל ו־AWS.

41. https://hazira.gpa.gov.il/subdomain/foundation-models/end/campaign_overview?q_subdomain=foundation-models&qmzn=yjpcvGB

42. <https://www.gov.il/en/pages/israel-joins-pax-silica-initiative-13-dec-2025?utm>

43. <https://www.state.gov/pax-silica/?utm>

מינרלים קריטיים, אנרגיה ולוגיסטיקה.⁴² היוזמה נולדה על רקע תחרות גלובלית סביב שבבים, מינרלים קריטיים ותשתיות AI, במטרה לארגן מחדש את שרשרת הערך של עידן ה-AI סביב מדינות "אמינות" ובעלות אינטרסים אסטרטגיים משותפים. במיוחד היא מובלת על ידי הרצון של ארצות הברית ובעלות בריתה לצמצם את התלות בשרשראות אספקה פגיעות או במדינות מתחרות. מחלקת המדינה האמריקאית מגדירה אותה כמהלך הדגל שלה בתחום.⁴³ **ההצטרפות אליה חיזקה את מעמדה של ישראל כשותפה טכנולוגית ואסטרטגית של מדינות מובילות.**

בפסגת Pax Silica השנייה, ביוני 2026, התרחבה היוזמה בעשרה חותמים נוספים - ובהם האיחוד האירופי, גרמניה, יוון, הולנד, ארגנטינה, צ'ילה, קזחסטן ופנמה - והגיעה ל-24 חותמים. בפסגה הוכרזו גם פרויקט פיילוט לפלטפורמת אימות ומעקב אחר שרשרת האספקה של רכיבי AI, שייבחן ראשית בנמלי פנמה, ויוזמת הכשרה בתעשייה מתקדמת (Foundry School) בשיתוף אוניברסיטת סטנפורד.

ההתרחבות משנה את משמעות החברות. כששראל הצטרפה ליוזמה, היא מנתה מספר חד-ספרתי של שותפים והחברות בה סימנה בעיקר מיצוב במעגל הפנימי. עם כניסת האיחוד האירופי וגרמניה נהפכה Pax Silica לתשתית ממשל רחבה יותר, שבה היתרון היחסי של ישראל נמדד פחות בעצם החברות ויותר במה שהיא מביאה אליה: עיצוב שבבים, סייבר ואבטחת שרשראות אספקה.

הציר האמריקאי: משיתוף פעולה טכני לשותפות אסטרטגית

שיתוף הפעולה הישראלי-אמריקאי ב-AI התהדק בשני שלבים. ביולי 2025 נחתם מזכר הבנות באנרגיה ובבינה מלאכותית,⁴⁴ שעסק בהשפעת מרכזי הנתונים על הביקוש לחשמל, באופטימיזציה של רשתות ההולכה, בכלי סייבר מבוססי AI ופיילוטים דו-לאומיים. בינואר 2026 נחתמה הצהרה משותפת על שותפות אסטרטגית ב-AI,⁴⁵ במחקר ובטכנולוגיות קריטיות. ישראל הייתה המדינה הראשונה שחתמה עם ארצות הברית על הצהרה מסוג זה, הכוללת גם יוזמות משותפות בלמידת מכונה, ביישומים בבריאות, בסייבר ובמערכות אוטונומיות, הגנה על טכנולוגיות מחקר רגישות והקמת פלטפורמות משותפות למחקר בסיסי ויישומי. **גורמים אמריקאיים ציינו את הכוונה להקים בישראל אתרי ניסוי, מתוך הנחה שגודלה והקצב המעבר המהיר בה מרעיון לביצוע מאפשרים בחינה מהירה של יישומים.**⁴⁶

הרחבת רשת הבריתות הדו-צדדיות: הודו ואזרבייג'ן

בפברואר 2026 שודרגו היחסים עם הודו למעמד של שותפות אסטרטגית מיוחדת, במסגרת ביקור ראש ממשלת הודו בישראל.

44. <https://www.gov.il/he/pages/event-ai08072>

45. <https://www.gov.il/he/pages/news-ai-18012026>

46. https://www.clevelandjewishnews.com/jns/us-israel-launch-strategic-partnership-on-ai-in-jerusalem/article_f6a45cb-d-8fad-5b82-9f68-c80e3df63490.html

47. <https://chiportal.co.il/מודי-בירושלים-הודו-וישראל-מקדמות-שיתוף/>

48. <https://www.gov.il/he/pages/news-ai-04022026>

בין המדינות נחתמו כ־16 מזכרי הבנות, ובהם שותפות בטכנולוגיות קריטיות ומתפתחות המכסה בינה מלאכותית, טכנולוגיות קוונטיות ומינרלים קריטיים, וכן מזכר נפרד על AI בחינוך,⁴⁷ ושתיהן הצהירו על כוונה לקדם הסכם סחר חופשי. באותו חודש נחתם בירושלים מזכר הבנות ב־AI עם אזרבייג'ן,⁴⁸ המתמקד בתשתיות מחשוב־על, ביישום בסקטורים אזרחיים קריטיים, בהון אנושי ובמחקר משותף.

שני ההסכמים משקפים דפוס דומה: **ישראל נכנסת לשותפויות שבהן היא מספקת יכולת יישומית ומומחיות מגזרית**. זהו מיצוב עקבי שמנצל את היתרון היחסי האסטרטגי שהוגדר - מהירות אימוץ ומיקוד, ולא תחרות בגודל.

אתגרים בזירה הגלובלית

עם זאת, **קיימים בזירה הבינלאומית גם אתגרים. למשל, נציבות האיחוד האירופי הציעה להשעות חלקית את ישראל מ־Horizon Europe** (וספציפית מ־EIC, שמממן סטארט־אפים בטכנולוגיות דו־שימושיות, כולל AI). ההצעה אמנם לא עברה, אך עצם העלאתה, יחד עם דיווחים על ירידה חדה בשיעורי ההצלחה הישראליים ב־Horizon, מסמנים מגמה מטרידה. בנוסף לכך, לצד השותפות הקרובה עם ארצות הברית נותר בעינו הסיווג של ישראל שם בקטגוריה "לבחינה פרטנית" (שאינה השכבה הראשונה של מדינות שותפות). זאת למרות שב-10.7.2026 העבירה מחלקת המסחר האמריקנית את איחוד האמירויות לקבוצה מקלה.

תשתיות ושבבים

חוות שרתים כתשתית לאומית (החלטת ממשלה 3907)

בפברואר 2026 התקבלה החלטת ממשלה 3907 לקידום חוות שרתים מתקדמות. ביוני 2026 אישרה הכנסת בקריאה ראשונה הגדרת חוות שרתים בהספק הגדול מ־50 מגה־ואט כ"תשתית לאומית",⁴⁹ כך שתהיה זכאית למסלול אישורים מואץ בוועדה לתשתיות לאומיות ויתאפשרו לה תכנון ואישורים בלוחות זמנים מואצים. נוסף על כך, החלטת הממשלה 3586 מדצמבר 2025 הטילה על רשות החשמל לפעול להכנת רשת החשמל לתמיכה בהקמה של חוות שרתים.⁵⁰

מנגד, לאחר שבקשות חיבור ממתינות הגיעו לכ־27,000 מגה־ואט (מול צריכה לאומית של כ־9,000 מגה־ואט, וכ־1,500 מגה־ואט כבר מוקצים לחוות שרתים), ביולי 2026 החליטה רשות החשמל להקפיא את הטיפול בבקשות קיימות ולעצור אישורים לחיבור חוות שרתים חדשות לרשת החשמל בשל העומס ולמשך 140 ימים (עד דצמבר).⁵¹

49. <https://www.gov.il/he/pages/dec3907-2026?utm>

50. <https://www.gov.il/he/pages/dec3586-2025>

51. <https://www.gov.il/BlobFolder/policy/74506/he/74506.pdf>

ספוטלייט על יעד השבבים של ישראל ומחשב־העל הלאומי - נביוס

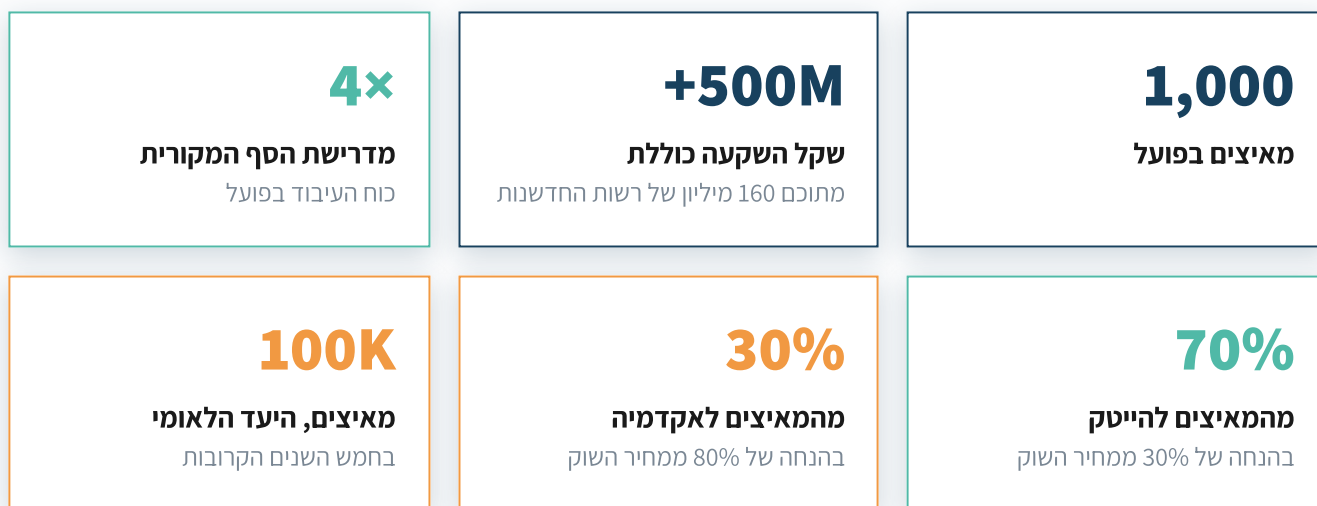
מחשב־העל הלאומי, שנבנה על ידי חברת נביוס (Nebius) בהובלה ובהשקעה של רשות החדשנות, הוא ההשקעה הציבורית הגדולה ביותר בכוח מחשוב בתקופה, מעל 500 מיליון שקל, המספקת 1,000 מאיצי B200 בחודש,⁵² כחלק ממהלך רחב להגברת יכולות המחשוב של ישראל, עם יעד של 100,000 מאיצים.

עד כה, חברות AI צעירות רבות בישראל נאלצו להתמודד עם זמני המתנה ארוכים, עם עלויות גבוהות ועם תלות בספקי ענן בינלאומיים עבור אימון מודלים גדולים. החסם הזה פגע במיוחד בסטארט־אפים בתחילת דרכם, בצוותי מחקר אקדמיים ובחברות שאינן מהיקפי רכש גדולים.

בינואר 2026, לאחר השקעה כוללת של יותר מחצי מיליארד שקל, מתוכם 160 מיליון שקל בהשקעת רשות החדשנות, הושקה בישראל פעילות מחשב־העל, הכוללת כוח עיבוד גדול פי ארבעה מדרישת הסף המקורית. הגישה למחשב מוצעת במחיר מופחת ב־30% ממחיר השוק לחברות ההייטק (המקבלות 70% מהקצאת השבבים)⁵³ ובהנחה של 80% לאקדמיה (המקבלת 30% מהקצאת השבבים).⁵⁴ בפועל המחשב נמצא בשימוש נרחב באקדמיה ובתעשייה.

FIGURE 14

מחשב־העל הלאומי - במספרים

Source: 2026 Israeli AI Report by IVC and Data-IL

52. על תהליך הבחירה וההקמה של מחשב־העל הלאומי ניתן לקרוא בדוח האקוסיסטם של 2024-2025.

53. https://innovationisrael.org.il/kol_kore/usage-vouchers-rnd-labs/

54. מסלול השוברים של קרן המו"פ של רשות החדשנות.

הנגשת מאיצי B200 בישראל, במחיר מופחת ובמנגנון הקצאה ציבורי, יכולה **לאפשר ליותר שחקנים לכוון יכולות מו"פ עמוקות**. הצלחת המהלך של מחשב העל הלאומי בפרט ושל היעד של 100,000 מאיצים בכלל, תימדד לא רק במספר המאיצים שהוקצו או בשיעור ניצול ה-GPU, אלא גם בתוצרים: כמה מודלים משמעותיים אומנו בישראל; כמה חברות ישראליות השתמשו בתשתית. ובמענה לשאלה האם היה נחוץ לבנותם על אדמת ישראל או שמאיצים מחוץ לישראל יכלו לספק לצורכי ריבונות - ביטחון, אקדמיה, מו"פ וכו' - האם המחשב נהפך לנכס אקוסיסטמי המאיץ חדשנות, מפחית חסמי כניסה ומחזק את מעמדה של ישראל כמעצמת AI?

דאטה כנכס לאומי

- מעבר תפיסתי מדאטה גולמי לנכס AI-ready - מחובר, מתוקנן, מאובטח ונגיש
- נימבוס כתשתית וקטלוג דאטה לאומי נועדו להפוך מידע מנכס משרדי סגור לתשתית משותפת
- לצד התשתית פועלים תמריצים תקציביים ישירים לשיתוף דאטה והקמת תשתיות דאטה משותפות

המעבר התפיסתי השני נוגע לדאטה, והוא עמוק לא פחות. **הממשלה פועלת להפוך דאטה גולמי לנכס AI-ready:** מחובר, מתוקנן, מאובטח, נגיש דרך ממשקי API ומלווה במנגנוני פרטיות. האתגר כאן תרבותי לא פחות מאשר הוא טכנולוגי - משרדי ממשלה ששמרו במשך שנים על נתוניהם כנכס מוגן נדרשים כעת לשתף אותם בין־משרדית. שינוי כזה מחייב תמריצים חדשים, הגדרות אחריות ברורות ובעיקר בניית אמון.

הכלי המרכזי כאן הוא תפיסת מצפן הדאטה, שבמסגרתה הוביל מערך הדיגיטל הלאומי את עיגון הסדר של העברות המידע בהחלטת ממשלה, במטרה לפרק כשלי שוק וסילואים משרדיים. לצד זה מוקמים קטלוג דאטה לאומי ואונטולוגיות אחידות, שנועדו להפוך מידע מנכס משרדי סגור לתשתית זמינה (Data Mesh) שעליה ניתן לפתח יכולות AI. בפועל, נימבוס כבר משמש פלטפורמה לכך, עם 14 מהלכים אסטרטגיים המגדירים "עולמות תוכן" משותפים לכ־50 משרדים, על גבי תשתית ענן המאפשרת שיתוף דאטה בין־משרדי.

מעבר לתשתית, המדינה מפעילה תמריצים ישירים. הקול הקורא לפרויקטים של AI במשרדי ממשלה לשנים 2026-2027 מציב שיתוף דאטה כתנאי סף - ניסיון למסד את השינוי התרבותי בכלים תקציביים. הקול הקורא לנכסי דאטה מעודד בניית תשתית משותפת לפי קלאסטרים תעשייתיים שלמים - השקעה מדינתית בתשתיות משותפות שעליהן ייבנו בהמשך חברות, מחקרים ומוצרים. הצעת המחליטים של המטה, הקוראת להקים פלטפורמה ממשלתית מרכזית לשיתוף נתונים ומודלים ולבחון מדיניות של פתיחת מידע כברירת מחדל, מסמנת את הכיוון הבא.

צוות בין-משרדי להסדרי העברת מידע חדשים

התפיסה של דאטה כנכס בעל ערך לאומי ואסטרטגי היא חלק מהאסטרטגיה המתהווה. דאטה הוא תשתית להאצת AI ויש לבחון כיצד ניתן למנף אותו עבור הציבור, תוך שמירה על פרטיות, על אבטחת מידע, על זכויות יסוד ועל אמון אזרחי. כחלק מתפיסה זו, צוות בין-משרדי שחברים בו בין היתר נציגים ממשרדי המשפטים, ראש הממשלה והאוצר וממערך הדיגיטל הלאומי מוביל **את עיגונם של הסדרי העברת מידע חדשים. זאת, במטרה לאפשר עבודה ממשלתית מבוססת נתונים ובינה מלאכותית ולהביא לקפיצת מדרגה בשירותים לתושבים ולעסקים בישראל.** פעילות זו מלווה ביצירת שפה אחודה סביב נתונים, כדי להפוך את המידע מנכס משרדי סגור לתשתית זמינה המאפשרת פיתוחי בינה מלאכותית.

נכסי דאטה להאצת מחקר AI לפי קלאסטרים

במסגרת קול קורא משותף של רשות החדשנות, משרד הכלכלה, משרד החקלאות ומנהלת תקומה יוקמו תשתיות דאטה משולבות לפי קלאסטרים: מדעי החיים, ייצור מתקדם, דזרטק, אגרוטק, פודטק, דיפנסטק והייטק (תוכנה).⁵⁵ הגופים הזוכים קיבלו 44 מיליון שקל (55%-66% מהוצאותיהם המאושרות). כל תשתית תתבסס לפחות על שלושה מקורות מידע, תהיה על ענן נגיש לכל ישות ישראלית ותכיל סביבות הפרדה וירטואליות. המטרה היא **להפוך מאגרי מידע מפוזרים לתשתית AI ready ולטפל בתחומים שהאקוסיסטם מתקשה לטפל בהם לבד.**

55. https://innovationisrael.org.il/kol_kore/data-for-ai/

“האצת” האקוסיסטם

- במקום גישת bottom-up technology push הרווחת בעולם, האסטרטגיה הישראלית מבקשת במקרים רבים להפוך את הסדר לגישת problem-first. מכון AI לאומי יוקם לשמש לריכוז מעבדות התנסות.
- למגזר הציבורי שני ערוצי השפעה: שיפור ישיר של השירות לתושב, ותפקיד של לקוח עוגן וזירת הרצה שמעצבת תקנים ופרקטיקות לשוק כולו. עם פרויקטים שונים במשרדי הממשלה, הכשרות כוח אדם ועוד.
- תקציבים ומגגנונים שונים מוקדשים לתמיכה והאצה בחברות טכנולוגיה ישראליות ובאקדמיה הישראלית.

הגישה הרווחת בעולם לתכנון AI לאומי היא bottom-up technology push. בניית תשתיות, תמיכה בחדשנות והכשרת כוח אדם כבסיס רחב, ואז רואים מה מתפתח. לגישה זו יתרונות של גמישות ויזמות, אך גם חיסרון מובנה: "AI לשמו", ללא עוגן של "לשם מה". **האסטרטגיה הישראלית מבקשת במקרים רבים להפוך את הסדר ולאמץ גישה של problem-first.** זוהי אסטרטגיה לניהול בתקציב מוגבל ביחס למעצמות, וריכוז משאבים סביב מספר מצומצם של בעיות עשוי להיות בעל השפעה גדולה יותר מהשקעה רוחבית.

הביטוי המוסדי המרכזי לכיוון זה הוא הקמת מכון ה-AI הלאומי ומרכזי האימפקט, המתחילים מבעיה מוגדרת כגון עומסים בקופות חולים, מחירי שכירות או יוקר השימוש בתחבורה הציבורית, ורק אז בונים סביבה שמרכזת במקום אחד דאטה, אסדרה, כוח מחשוב ויכולת טכנולוגית. לצד המרכזים, ארגזי החול הרגולטוריים הם ביטוי נוסף לכיוון זה - הזדמנות לביצוע ניסויים ולא לקבוע רגולציה מלמעלה למטה.

כלי רגולציה, התנסות ומדריכי שימוש

מדריך ממשלתי לשימוש אחראי ב־AI

במאי 2026 פורסם על ידי מערך הדיגיטל הלאומי בשיתוף אגף ייעוץ וחקיקה במשרד המשפטים מדריך לשימוש אחראי ב־AI במגזר הציבורי. המדריך מתמקד בשלושה צירים: הגדרת עקרונות משותפים לשימוש אחראי בבינה מלאכותית, בהתבסס על עקרונות ה־OECD בנושא, תפיסה ארגונית סדורה ונהלים המאפשרים את מימוש העקרונות הללו, וכן תהליך ניהול סיכונים בפרויקטים של הטמעת מערכות בינה מלאכותית, בהתאם לרמת הסיכון הטמונה במערכת הרלוונטית. מטרתו לתמוך בחדשנות ובפיתוחי AI במגזר הציבורי, למען התייעלות, שיפור השירות וצמצום פערים חברתיים, תוך מתן מעטפת מדיניות המאפשרת הטמעה מושכלת של טכנולוגיות בינה מלאכותית.

המדריך מדגיש את הצורך לבחון את סיכוני המערכת לצד התועלות הצפויות ולבנות תהליכי

ניהול סיכונים גמישים כדי לאפשר התנסות מבוקרת. עוד הוא שם דגש על הצורך לבחון את השימוש בכלים טכנולוגיים כדי להתמודד עם סיכוני בינה מלאכותית ידועים, כגון הטיות, הזיות של המודלים ופגיעה אפשרית בפרטיות. אחד הנספחים למדריך הוא תבנית מדיניות ארגונית לשימוש אחראי בבינה מלאכותית, שארגונים במגזר הציבורי יכולים לאמץ תוך התאמה לסביבה שלהם. כל אלה יחד הם תשתית ממשל שמאפשרת פריסה אחראית ב־Scale.

ארגזי חול רגולטוריים

ארגזי החול הרגולטוריים נועדו לקדם את ישראל כבטאסייט לבחינה של טכנולוגיות חדשות ושימושן בעולם האמיתי.

פורום הרגולטורים

בספטמבר 2024 הושקה יוזמה לניסויים רגולטוריים ב־AI, בהובלת המרכז לרגולציה ולמדיניות AI ברשות החדשנות בתקציב של מיליון שקל. **מטרת היוזמה היא לאפשר למשרדים לקדם פיתוח והטמעה של AI תוך ליווי מקצועי ומשפטי. הוקם גם פורום רגולטורים בין־משרדי, ומייצר למידה רגולטורית תוך כדי תנועה.**

בתחום הבריאות

רשות החדשנות ומשרד הבריאות הכריזו ביולי 2026 על **השקת אחד מארגזי החול הרגולטוריים הראשונים בעולם** ועל בחירת שלוש החברות הראשונות שישתתפו בתוכנית החדשה של ישראל **לבינה מלאכותית בתחום הבריאות**.⁵⁶ היוזמה, הנתמכת באמצעות קרן הפיילוט של רשות החדשנות (בתקציב של 8.5 מיליון שקל, מתוכו 3.3 מרשות החדשנות והשאר במאצ'ינג), נועדה **לאפשר את הפיתוח, את ההערכה ואת התיקוף של טכנולוגיות רפואיות מבוססות AI בעלות רמת אוטונומיה גבוהה בתוך סביבה רגולטורית מפקחת**, ובמקביל לעצב את המסלולים הרגולטוריים שיתמכו בדור הבא של הבריאות בישראל ובעולם. היוזמה נועדה לתמוך בפיתוח, בהערכה ובהבשלה של טכנולוגיות רפואיות פורצות דרך ומבוססות AI בתוך סביבה רגולטורית מפקחת, באמצעות שיתוף פעולה הדוק בין התעשייה, מערכת הבריאות והרגולטור.

בתחום החינוך

רשות החדשנות ומשרד החינוך הובילו מימון ממשלתי ראשוני של 16 מיליון שקל, מחציתו מרשות החדשנות ומשרד החינוך ומחציתו מהתעשייה, לארגז חול רגולטורי בתחום החינוך **להתמודדות עם אתגרים מערכתיים, כגון מחסור במורים, צפיפות בכיתות ואי־שוויון בחינוך. הפרויקט יאפשר לסטארט־אפים בתחום ה־AI לבחון פתרונות למידה מותאמת אישית בתוך הכיתה**.⁵⁷ החברות נבחרו ובעתיד הקרוב יקבלו גישה לבתי ספר לצורך ביצוע פיילוטים, וכן תמיכה רגולטורית וסיוע כספי מרשות החדשנות.

97 פרויקטים פעילים ב־33 משרדים לפי דשבורד AI Watch - גידול של כ־35% לעומת כ־70 בדוח הקודם.

פרויקטים לדוגמה כוללים כלי מרכז מידע לאזרחים, תוכנית המעצבת מחדש את תפקיד המורה, כלי לקיצור זמני וועדות ופלטפורמה בעלת פוטנציאל להשפיע לטובה על 1.5 מיליון אזרחים.

56. https://aiisrael.org.il/press_release/launch-of-one-of-the-first-regulatory-sandbox-for-artificial-intelligence-in-health-are/

57. יולי 2025.

האצת המגזר הציבורי כשירות לציבור וכבטא-סייט

הטמעת דאטה ו־AI במגזר הציבורי היא צומת מרכזי באקוסיסטם הישראלי, ולא רק מאמץ פנים־ארגוני לשיפור השירות. שני ערוצי השפעה פועלים כאן במקביל. הערוץ הראשון ישיר - **יכולות דאטה ו־AI מאפשרות לגופי ממשל לקצר זמני טיפול, לזהות אוכלוסיות שאינן ממצות את זכויותיהן, לנתב פניות ולהנגיש מידע, כלומר לשפר את השירות לתושב** בהיקף שקשה להשיג בתוספת כוח אדם בלבד.

”השילוב של בינה מלאכותית בליבת העבודה הממשלתית מאפשר לנו לפתור אתגרי עומק מורכבים ולשדרג את השירות הציבורי באופן חסר תקדים. הפרויקטים בממשלה מעצימים את עובדי המדינה ומאפשרים להם להתמקד בעשייה איכותית, מקצועית ואנושית. הם גם מייצרים פתרונות טכנולוגיים שמתורגמים ישירות לערך מוחשי ומשמעותי עבור כל אזרח בישראל.”

מירב פרץ בילינסקי • סמנכ"לית דאטה ובינה מלאכותית, מערך הדיגיטל הלאומי

הערוץ השני, העקיף, הוא לעתים משמעותי יותר - המגזר הציבורי מחזיק במאגרי דאטה רגיש, בהיקפי ביקוש שאין להם מקבילה בשוק הפרטי, ולכן הוא **זירת הרצה טבעית לפרויקטים גדולים ולטכנולוגיות שטרם הוכיחו את עצמן בסדרי גודל משמעותיים**. פרויקט שעובד ברשות מקומית, בגוף בריאות ציבורי או במשרד ממשלתי מניב שירות טוב יותר וגם יוצר תקנים, פרקטיקות רגולטוריות וידע יישומי, שמחלחלים בחזרה לחברות שבנו אותו ומשם לשוק כולו. **הממשלה אינה רק צרכנית של AI, אלא גם לקוח עוגן שמעצב את מה שהאקוסיסטם מייצר.**

נימבוס - תשתית הענן הממשלתית

פרויקט נימבוס הוא פרויקט הענן הממשלתי הלאומי ומובילה אותו שותפות נימבוס הכוללת את מערך הדיגיטל הלאומי, אגף התקציבים ואגף החשב הכללי במשרד האוצר, מערך הסייבר הלאומי ומשרד ראש הממשלה. הפרויקט הוא **אחד ממהלכי התשתית המרכזיים של ממשלת ישראל בעשור האחרון ומספק בסיס חשוב ליכולתו של המגזר הציבורי לאמץ טכנולוגיות מתקדמות בכלל, ובפרט טכנולוגיות בינה מלאכותית, ולעבוד עם דאטה באופן גמיש יותר.**

בדצמבר 2025 עוגנה בהחלטת ממשלה 3574 "מפת הדרכים הממשלתית להאצת השירותים הדיגיטליים, יכולות הדאטה והבינה המלאכותית בענן ציבורי נימבוס 2025-2029".⁵⁸ מעבר לתוכנית טכנולוגית, מפת הדרכים היא תוכנית עבודה לאומית אסטרטגית, שנועדה למנף את הענן הציבורי נימבוס כמרכז לחדשנות, לשירותים מתקדמים ולשילוב בינה מלאכותית בכל התהליכים הממשלתיים. התוכנית מאורגנת לפי מודל לוגי משולש של תוצאות, תפוקות ותשומות ומרכזת 14 מהלכים אסטרטגיים רוחביים (כגון שירותים חברתיים, תעסוקה, תכנון ותשתיות, משפט ואכיפה). מפת הדרכים לנימבוס תקדם שימוש נרחב בדאטה לשיפור בקבלת ההחלטות, תיעיל שירותים באמצעות אוטומציה ו־AI ותבטיח סנכרון ושיתוף מידע מיטביים בין כלל גופי הממשלה ויחידות הסמך.

מפת הדרכים לענן מגדירה איך תאמץ הממשלה טכנולוגיות מתקדמות לתועלת הציבור ועבודת הממשלה, כיצד תתנהל עם דאטה ואיך תכשיר את עצמה לעידן של שירותים דיגיטליים מתקדמים, אנליטיקה ובינה מלאכותית. **הייחוד של נימבוס הוא תפיסת הפעלה מחודשת של תהליכי טרנספורמציה דיגיטלית, שעושים שימוש בדיגיטל כאמצעי להשגת תוצאות עסקיות ותהליכיות בממשלה**, תוך תעדוף משאבים לפי השפעה לאומית, ישימות טכנולוגית וערך לאזרח.

נוסף על כך, מוצרים רבים מהאקוסיסטם הישראלי נוספו לרובד 5 של מרכז נימבוס (Marketplace), ובהם גם מוצרים המתמחים בניהול דאטה ובסט יכולות של שילוב בינה מלאכותית בתהליכים ממשלתיים.

הטמעת AI בממשלה

קול קורא להטמעת AI במשרדי הממשלה - 22 פרויקטים

הקול הקורא להטמעת AI במשרדים ממשלתיים, בהובלת מערך הדיגיטל הלאומי, נמצא כיום בסבב השלישי שלו.⁵⁹ הפרויקטים הנבחרים זוכים לסיוע מימוני ולליווי מקצועי ממערך הדיגיטל הלאומי. בסבב הראשון (2024) נבחרו תשעה פרויקטים מתוך כ־30 הצעות, בתקציב של יותר מ־45 מיליון שקל. בסבב השני (2025), שתוקצב ב־40 מיליון שקל לפרויקטים לאומיים, גדל מספר ההצעות ונבחרו 11 פרויקטים. בסך הכול ישנם **20 פרויקטים בהשקעה של יותר מ־80 מיליון שקל**. התחומים המובילים בהם הם פיקוח, רגולציה וציות (שישה פרויקטים, 12.6 מיליון שקל), תכנון, מרחב ותשתיות (חמישה פרויקטים, 10.7 מיליון שקל) ושירות לאזרח (חמישה פרויקטים, 7.5 מיליון שקל). הדפוסים העיקריים שעולים מתמונה זו הם שימור ה־Human-in-the-loop ושאפה לפרויקטים תפעוליים ברמות עמוקות, ולא בממשק הקצה בלבד.

בקול הקורא לשנים 2026-2027 ניתן לראות התפתחות תפיסתית: הוא מקדם פחות פרויקטים (ארבעה-חמישה), אך הם גדולים ומשמעותיים יותר, עם תקצוב גבוה יותר לכל פרויקט. תנאי סף חשוב בו, שנועד לקדם שיתופי פעולה רוחביים בממשלה, דורש **שותפות של שלושה משרדים**

58. <https://www.gov.il/he/pages/dec3574-2025>

59. https://content.viplus.com/drors_digital_gov_il/MailAttachments/7.5.26 קול קורא 7.5.26

או יותר, כולל שיתוף הדאטה הנדרש לפתרון, בדמות הקמת מאגר איגום דאטה או פיתוח API משותף. הפרויקטים אמורים לעסוק בשיפור השירות לתושב, בשיפור איכות החיים וביעול תהליכים בין-משרדיים.

השינוי נובע מההבנה שהחסם המרכזי בממשלה נמצא כיום באינטגרציה הבין-משרדית ובשיתוף דאטה.

ניתוח AI במשרדי הממשלה

מעבר לקול הקורא שהוזכר כאן פועלים משרדי הממשלה השונים לאמץ ולהטמיע טכנולוגיות AI מגוונות במטרה לשפר את השירות הניתן לתושבים. הנתונים כאן לקוחים מדשבורד AI WATCH של מערך הדיגיטל הלאומי. בעת כתיבת הדוח עדיין היה הדשבורד בשלבי עדכון⁶⁰ והועלו אליו פרויקטים חדשים על ידי כל משרדי הממשלה.

הממשלה רואה בבינה המלאכותית תחום אסטרטגי המחייב השקעה כוללת בתשתיות, במשאבים וביכולות לאומיות. עם זאת, ביחס לקצב ההשקעות בעולם, ובעיקר בארצות הברית, באירופה, במדינות המפרץ ובאסיה, ישראל עדיין נמצאת בשלב שבו האתגר המרכזי הוא להפוך הצהרות, קולות קוראים ומענקים נקודתיים לתוכנית רב-שנתית יציבה, מתוקצבת ומדידה. ראוי להוסיף כי ביקורת מקבילה של מבקר המדינה במסגרת (2026) EUROSAT קובעת שלא אושרה תוכנית לאומית מקיפה עד סוף 2025 ושהביצוע התקציבי היה "נמוך במיוחד" דווקא בתשתיות מחשוב מתקדם.⁶¹

ניתוח הפרויקטים הממשלתיים לפי הנתונים ב־AI Watch

סיווג הפרויקטים לפי שם ותיאור: הממשלה משתמשת ב־AI קודם כול כדי להתמודד עם טקסט. התחום של ניתוח מסמכים, סיווג וחילוץ מידע הוא הגדול ביותר, עם 29 פרויקטים (30%), אחריו צ'טבוטים ועוזרי מידע עם 22 פרויקטים (23%) ותמלול, תקצור ותרגום עם שמונה פרויקטים (כ־8%). שלושת התחומים הללו יחד מייצגים כ־61% מהפרויקטים וכולם עוסקים בעצם באותה הבעיה: מסמכים ומידע לא מובנה.⁶²

60. לפי נתוני AI WATCH של מערך הדיגיטל הלאומי, https://datastudio.google.com/reporting/c8cc7d63-9cd1-448c-bc1e-cc5069ff98ac/page/p_5t66ehxl4d

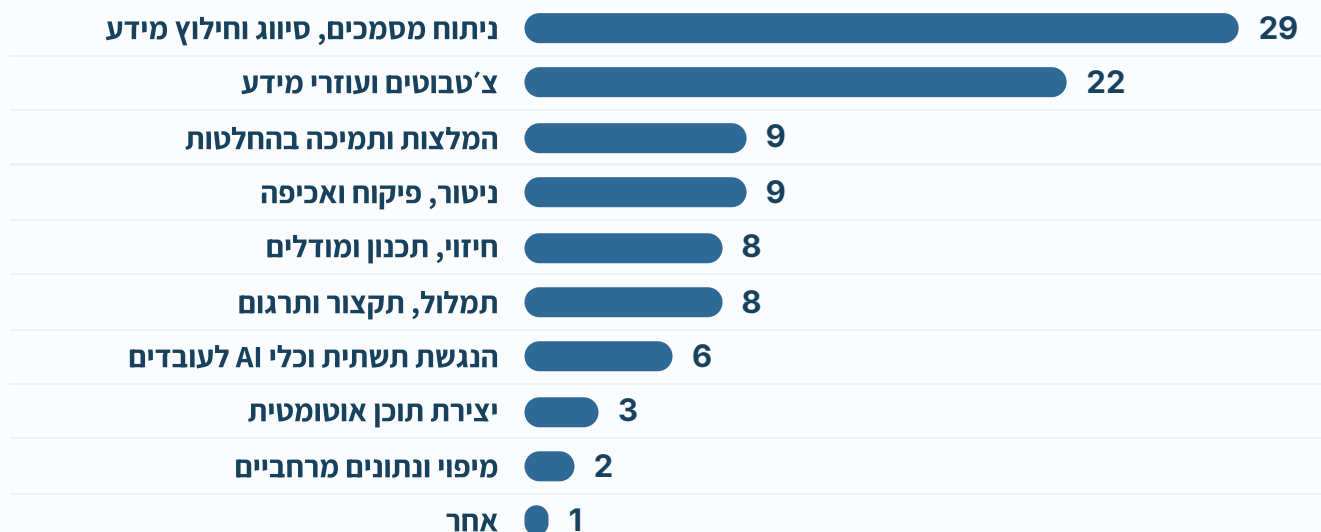
61. <https://library.mevaker.gov.il/sites/DigitalLibrary/Pages/Publications/2148.aspx>

62. יש לזכור כי הנתונים מבוססים על דיווח עצמי של המשרדים, שעלול להיות מוטא.

FIGURE 15

מחצית מהפרויקטים עוסקים במסמכים ובצ'טבוטים

עשר קטגוריות תוכן · כמות פרויקטים

פרויקט משויך לתחום דומיננטי אחד בלבד.

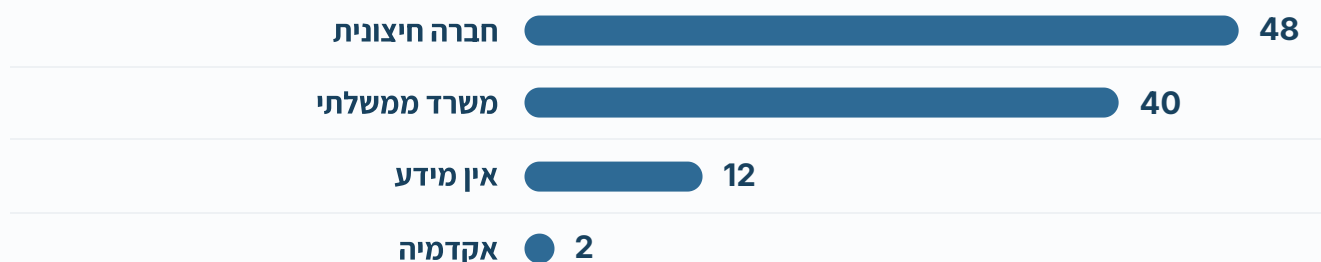
Source: AI WATCH

מי מפתח: שוק GovTech פעיל: חברות חיצוניות שותפות ב־48 פרויקטים (כמחצית מהם), כך שיש לחברות GovTech רגל כניסה לעבודה עם המגזר הציבורי בישראל.

FIGURE 16

חברות חיצוניות מפתחות כמעט מחצית מהפרויקטים, האקדמיה כמעט נעדרת

הגורם המפתח · כמות פרויקטים

הסכום עולה על 97 כי בחלק מהפרויקטים שותפים כמה גורמים.

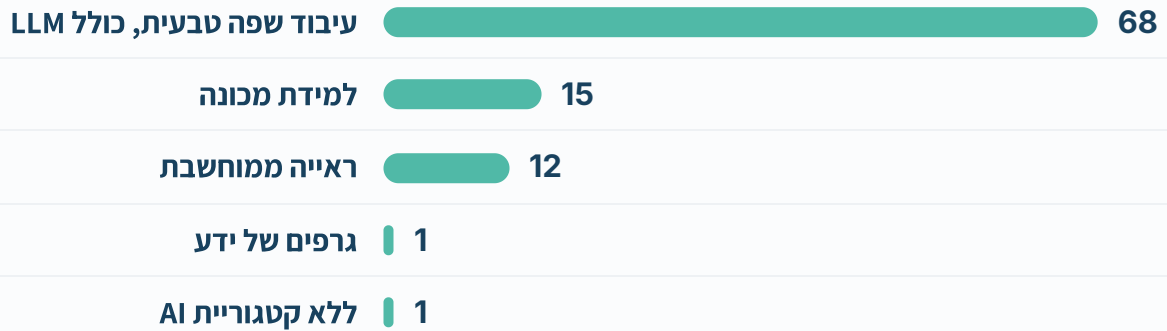
Source: AI WATCH

טכנולוגיה: כ-68 מהפרויקטים (70%) מבוססים על NLP ומודלי שפה, 15 פרויקטים (כ-15.5%) על למידת מכונה "קלאסית" ו-12 (כ-12.4%) על ראייה ממוחשבת.

FIGURE 17

שבעה מכל עשרה פרויקטים מבוססי עיבוד שפה

טכנולוגיית ה-AI המרכזית בכל פרויקט · כמות פרויקטים

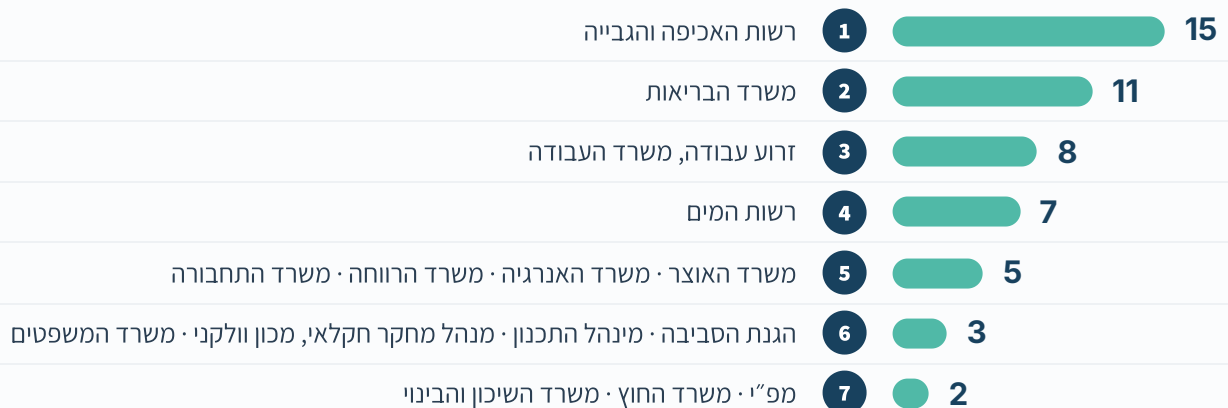
טכנולוגיה מרכזית אחת לכל פרויקט, לפי הסיווג בלוח.

Source: AI WATCH

FIGURE 18

גופי ביצוע מובילים, יותר ממחצית הגופים עדיין בפרויקט אחד

הגופים המדווחים, מקובצים לפי מספר הפרויקטים

ארכיון המדינה · ביטוח לאומי · הרשות לניירות ערך · כנסת ישראל · למ"ס · מכס · משרד החינוך · משרד החקלאות ופיתוח הכפר · משרד התפוצות · משרד רה"מ · נציבות שירות המדינה · נתיב · רשות החדשנות · רשות המיסים · רשות העתיקות · רשות שוק ההון · שירות בתי הסוהר · שירות התעסוקה

Source: AI WATCH

משרדים מובילים: רשות האכיפה והגבייה מובילה עם 15 פרויקטים, אחריה משרד הבריאות (11) וזרוע העבודה (8). הדפוס העולה הוא כי גופי ביצוע עתירי תיקים, מסמכים ופניות (ולא משרדי המטה) מטמיעים יותר פרויקטים של AI בשלב זה.

תקציבים: קטן, זריז ובענן: מבין 31 הפרויקטים שמדווחים על תקציב, ב־28 התקציב הוא עד 500,000 שקל, שניים הם בטווח של בין 501,000 למיליון שקל, ובאחד בלבד התקציב הוא יותר מ־2.1 מיליון שקל (תשתית המחשוב המחקרית של מכון וולקני). כלומר, הפרויקט הממשלתי הטיפוסי הוא קטן וממוקד. שני שלישים מהפרויקטים אינם מדווחים כלל על תקציב, כך שהתמונה התקציבית המלאה עדיין חסרה.

שינויים מהשנה שעברה

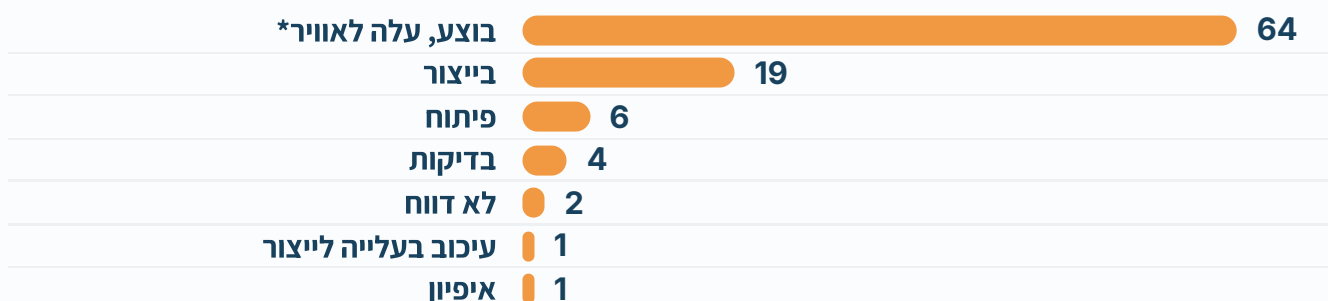
מהשוואה בין הפרויקטים שהופיעו בשנה שעברה לפרויקטים המופיעים השנה עולים כמה דברים. ראשית נראית האצה - **מעל 97 פרויקטים של AI (ביותר מ-33 גופים ממשלתיים), לעומת כ-70 בדוח הקודם** - גידול נטו של כ־35% בתוך שנה. הצמיחה לא הגיעה מהמובילים הוותיקים: משרד הבריאות וזרוע העבודה, שהובילו אשתקד, נותרו במקומם (11 ושמונה פרויקטים, בהתאמה), בעוד רשות האכיפה והגבייה קפצה משישה פרויקטים ל־15 והפכה למובילה הברורה, ורשות המים התברגה בצמרת עם שבעה פרויקטים.

כ־59% מהתוספת השנתית התנקזו למודלי שפה (מ־52 פרויקטים ל־68, כ־70% מהסך הכולל), הקטגוריה שצמחה מהר מכולן היא שיפור השירות לאזרח: מ־26 פרויקטים ל־39 (כ־50%): סימן ראשון למעבר מייעול פנימי אל שירותים הפונים החוצה. גם השוק הפרטי מרוויח: חברות חיצוניות שותפות כיום ב־48 פרויקטים לעומת 32 אשתקד, עדות להתבססות ה־GovTech כערוץ עסקי ממשי לחברות ישראליות.

FIGURE 19

שני שלישים מהפרויקטים כבר עלו לאוויר

סטטוס מחושב: 97 פרויקטים

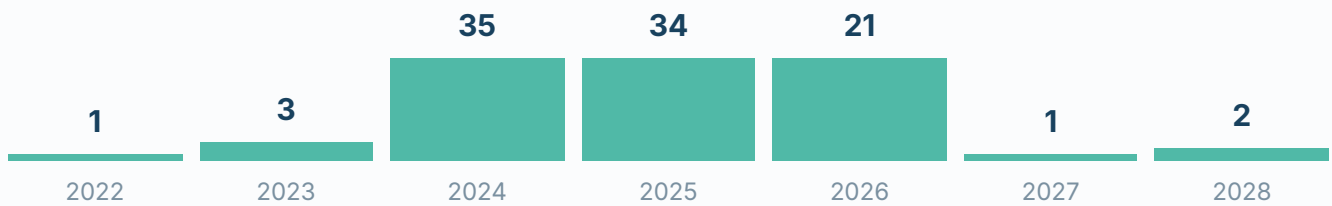
Source: AI WATCH

* "בוצע" = פרויקט ללא סטטוס מדווח שתאריך העלייה לאוויר שלו הוא 2025 ומטה. "בייצור" = סטטוס "ייצור" בדיווח המקורי. "לא דווח" = ללא סטטוס ותאריך עלייה עתידי או חסר.

FIGURE 20

קפיצת המדרגה קרתה ב־2024 ומאז הקצב נשמר

שנת עלייה לאוויר · כמות פרויקטים

2026 ואילך: פרויקטים מתוכננים. חלק מהתאריכים במקור הם 01/01 גנריים, וייתכן שמדובר בהערכות.

Source: AI WATCH

ספוטלייט פרויקטים לדוגמה

א. ניבי

ניבי הוא עוזר דיגיטלי מבוסס בינה מלאכותית שפותח על ידי מערך הדיגיטל הלאומי ומיועד **לרכז את האינטראקציה של האזרח עם שירותי הממשלה בממשק אחד במקום שיצטרך לחפש בכמה מקומות שונים**. היום, כדי למצוא מידע על זכות או על הליך, יש צורך לנווט בין Gov.il, Gov-Visit, MyGov ומקורות נוספים, ואף בתוך Gov.il עצמו מעלים משרדים שונים מידע שאינו כפול או מבלבל. השימוש בניבי מאפשר פניה בשפה טבעית ולקבל מענה המבוסס על מידע ממשלתי מאומת, בכפוף לדרישות אבטחת מידע ופרטיות.

בשלב הנוכחי המערכת מאנדקסת את תוכני Gov.il ומשיבה על שאלות בנושאי זכויות, הליכים וטפסים - מהנחיות משרד הבריאות להאכלת תינוקות ועד הליכי דיווח על נזק לבית בשעת חירום, כולל הפניה ישירה לטופס הרלוונטי.

המוצר הושק במרץ 2026, בסמוך לפרוץ מבצע שאגת הארי, והמעבר מ־POC להשקה נמשך שלושה שבועות. הפיתוח בוצע בתוך המערך על ידי צוות מפתחים קטן, על תשתית Google Cloud. בהמשך מתוכננים חיבור למקורות מידע של משרדים נוספים, שילוב שירותים טרנזקציוניים, כגון זימון תורים ותשלומים, הרחבה לערוצים נוספים, ממשק קולי וצ'אט מזוהה המאפשר גישה למידע אישי. לפי החזון שמציגים במערך, כל אינטראקציה של אזרח עם שירותי הממשלה תעבור דרך ניבי, כממשק אחיד ונגיש לכלל האוכלוסייה.

ב. "פרויקט 720"

מהלך לאומי לשילוב AI בלמידה מותאמת אישית שמבקש לעצב מחדש את סביבת הלמידה ואת תפקיד המורה. הפרויקט מובל על ידי משרד החינוך בליווי מערך הדיגיטל הלאומי והתוכנית לבינה מלאכותית.

הייחוד המרכזי של הפרויקט הוא חיבור שלושה שחקנים שפועלים בנפרד - חברות טכנולוגיה,⁶³ חברות תוכן ומערכת החינוך. השם "פרויקט 720" מסמל הסתכלות הוליסטית: 360 מעלות של מעטפת ודיוק סביב התלמיד (למידה מותאמת אישית) ו-360 מעלות סביב צוותי ההוראה (חיזוק המורה וצמצום עומסים).

מדובר במודל חדשני המעורר עניין רב בעולם. הפרויקט מחייב שינוי בתפקיד המורה: ממעביר ידע למנטור ומנחה. בשל כך, ההטמעה של הפרויקט כוללת הכשרות לכלל הצוות - מורים מקצועיים, רכזי תקשוב, מחנכים ומנהלים - והוא מופעל מול רשויות מקומיות ורשתות חינוך, ולא רק בבתי ספר בודדים. ב-2025-2026 התקיים פיילוט ב-28 בתי ספר, בכיתות ז' במקצועות מדעיים. בשנת הלימודים 2026-2027 מתוכננת קפיצה ל-100 בתי ספר.

ג. "רווח"

פלטפורמת AI ארגונית מקיפה לכ-4,000 עובדי משרד הרווחה. הפרויקט, המבוסס על ענן מאובטח (AWS), הוא אחד הבולטים בקרב משרדי הממשלה ובחזית ההטמעה הממשלתית של בינה מלאכותית בישראל. הפרויקט פותח בשיתוף פעולה עם חברת KPMG ובליווי מערך הדיגיטל הלאומי, שמימן את שלביו הראשונים בכשני מיליון שקל (לא כולל כוח אדם פנימי, המוערך בכשני מיליון שקל נוספים בשנה). הפרויקט נשען על **מודל תפיסתי של ארבע קומות, המייצגות רמות מורכבות ואינטגרציה שהולכות וגדלות. אם ימומש במלואו, הפרויקט צפוי להשפיע על כ-1.5 מיליון מקבלי שירות באמצעות הכלים הבאים:**

- 1. צ'אט ארגוני מאובטח:** פורטל AI פנים-ארגוני הפועל בסביבת ענן מאובטחת ומאפשר עבודה עם מידע רגיש, שאינו ניתן להזנה במודלים פתוחים.
- 2. סוכנים ייעודיים:** כלים חכמים המותאמים לתחומי עבודה ספציפיים, ובהם סוכן לחיפוש חכם בנהלים המקצועיים המורכבים של עובדים סוציאליים ובמכרזים חברתיים, לצד עוזרים אישיים לניהול יומן, לתמצות מיילים, להשחרת מידע ועוד.

63. קול קורא לחברות טכנולוגיות: <https://edu-tech.education.gov.il/taknot/kol-kore/kol-kore-tech-720>

3. חדרי תוכן סגורים (בפיתוח): סביבות עבודה ייעודיות לאגפים ספציפיים, כגון הלשכה המשפטית, אגף הרכש ושירותי המבחן.

4. חיבור לתהליכים ולמאגרי מידע (בפיתוח): הרובד השאפתני ביותר, הכולל בין היתר סיוע בכתיבת תזכירי מבחן לבית המשפט - תהליך שהוא כיום צוואר בקבוק משמעותי - והתאמה אוטומטית של סל שירותים לאנשים עם מוגבלות על בסיס רמות ההכרה השונות.

ד. הבינו"ם (בינה מלאכותית לוועדות ממשלתיות)

מערכת מבוססת בינה מלאכותית שנועדה לייעל ולשפר את עבודתן של הוועדות הממשלתיות והמחוזיות. המערכת, שפותחה בשיתוף פעולה בין משרד הבינוי והשיכון, אגף ממשל וחברה במשרד ראש הממשלה ויחידת הדאטה והבינה המלאכותית במערך הדיגיטל הלאומי, מוצגת ומוטמעת במסגרת המיזמים והכלים של פלטפורמת הר הידע מבית מערך הדיגיטל הלאומי. היא כוללת **אוטומציה של תהליכים, כגון חילוץ מידע מדויק ממסמכים, ומפיקה סיכומי פרוטוקול אחדים ומקצועיים במטרה להחליף תהליכים ידניים שוחקים.**

ה. הכשרות הון אנושי ושיפור כלי העבודה

גוף ההכשרות של מערך הדיגיטל הלאומי, ששמו "הדיגיטלית", מוביל שלוש תוכניות מרכזיות להכשרות ייעודיות ל-AI: הכשרת בכירים ל-760 מנהלים מ-27 משרדים (בהתבסס על למידה מעשית ועל סדנאות התנסות Hands-On בשיתוף גוגל ואוניברסיטת רייכמן), הכשרה אוריינית ל-3,253 משתתפים והכשרה דיגיטלית ל-9,111 משתתפים (7,625 מתוכם חוצי משרדים). בסך הכול משתתפים בתוכניות 13,124 עובדים.

עם המשרדים הבולטים שבהם התקיימו ההכשרות נמנים רשות המסים (559 משתתפים), משרד העבודה (363) ומשרד הרווחה (358). הממשלה גם מטמיעה בימים אלה את כלי ה-AI של Google workspace - קפיצת מדרגה משמעותית ביכולתם של עובדי המגזר הציבורי לנצל את כלי ה-AI החדשניים ביותר, המסמנת את המעבר להטמעה ישומית בסביבת עבודה ארגונית.

בתקופת הלחימה העצימה במלחמת חרבות ברזל ובתקופות המבצעים עם כלביא

ושאגת הארי העביר המערך סדנאות אונליין ובינרים לכ־6,000 משתתפים מהממשלה ומהרשויות המקומיות, להקמת דשבורדים ומצגות הערכת מצב מבוססות נתונים בזמן אמת.

נוסף על כך, כ־2,000 בכירים השתתפו בכנסים עם AWS וגוגל.

זאת ועוד, יחידת הדאטה והבינה המלאכותית במערך הדיגיטל, בשיתוף עם נציבות שירות המדינה, פרסמה "תפיסת הפעלה" רשמית המגדירה תפקידים, עיסוקים חדשים, תחומי אחריות ומומחיות בניהול מיזמי AI. במקביל פורסם באתר הר הידע של מערך הדיגיטל הלאומי "AI Journey" - מדריך לפרויקט בינה מלאכותית.⁶⁴ המדריך מציע קווים מנחים לתכנון ולהקמה של פרויקטים ופתרונות מבוססי GenAI לתהליכים עסקיים במגזר הציבורי, בהתבסס על עשרות שיחות עם משרדי ממשלה, על תובנות מהשטח ועל ניסיון מצטבר. לתמיכה במשתמשי הקצה העלה מערך הדיגיטל הלאומי לאוויר את אתר AI4ME, המנגיש ידע וכלים בתחום הבינה המלאכותית לעובדי המגזר הציבורי.⁶⁵

1. קהילות למידה - Let's Gov

קהילות אלה הן תשתית ללמידת עמיתים ולרישות בתוך המגזר הציבורי ומנוהלות על ידי מערך הדיגיטל הלאומי. החל מ־2025, תכנים בנושאי בינה מלאכותית ולמידת עמיתים נהפכו לחלק מתוכנית העבודה של רוב הקהילות. בייחוד בולטת קהילת Government Driven Data (DDG), שהיא הקהילה הגדולה ביותר, המונה יותר מ־600 חברים מרחבי המגזר הציבורי וכוללת ייצוג גם לצד העסקי וגם לצד הטכנולוגי. הקהילה קיימה מפגשים למאות משתתפים, ערכה ובינרים שהתמקדו בטכנולוגיות ובסוגיות הקשורות לבינה מלאכותית. בשנת 2025 קהילת DDG קיימה 7 מפגשים בנושא בינה מלאכותית (מתוך 10 מפגשים בסה"כ) בהם השתתפו 849 חברים. במחצית הראשונה של 2026, קהילת DDG קיימה 7 מפגשים בנושא בינה מלאכותית מתוך 10 מפגשים בסה"כ, בהם השתתפו 702 חברים. בנובמבר 2025 השיקה את הפודקאסט "בגובה העיניים", לשיקוף סיפורי הצלחה בהטמעת פתרונות בינה מלאכותית במגזר הציבורי.

התמיכה הציבורית בתעשייה משלבת מימון גלוי כגון קרנות, מסלולי מו"פ יחד עם כלים פחות נראים: הסדרת גישה למאגרי דאטה ציבוריים, עיצוב תקינה ורגולציית פרטיות והשקעה בהון אנושי ובתשתיות חישוב.

64. <https://harhayed.gov.il/guides-digital-transformation/ai-journey/>

65. <https://harhayed.gov.il/ai/>

קרן המחקר היישומי אישרה 396 מענקים מתוך 513 בקשות, בהיקף של 386.68 מיליון שקל; לצד מאגד moonshot ל-AI ומאגד AI לרפואה מותאמת אישית.

הזירה הבינלאומית והקוונטית מתחברות לתעשייה: קרנות דולאומיות עם ארצות הברית, סינגפור, הודו ודרום קוריאה, ושני הליכים נפרדים במחשוב קוונטי - מכרז נקסוס של המטה הלאומי והחשב הכללי, וקול קורא של רשות החדשנות בהיקף של עד 100 מיליון שקל.

האצת הסקטור הטכנולוגי

התמיכה הציבורית בתעשייה אינה נשענת על ערוץ אחד, אלא על שילוב של הקצאת משאבים, עיצוב רגולציה ובניית תשתיות משותפות. מנגנוני המימון (קרנות מימון, מסלולי מו"פ ותוכניות שמטרתן לגשר בין מחקר אקדמי לפיתוח תעשייתי) הם החלק הגלוי. לצד פועלים כלים פחות נראים אך לא פחות משמעותיים: הסדרת גישה למאגרי דאטה ציבוריים, השתתפות בעיצוב תקינה ורגולצית פרטיות והשקעה בהון אנושי ובתשתיות חישוב, תוך התאמה על ידי הקשבה שיטתית לשטח.

גופי המדיניות מקיימים שיח שוטף עם התעשייה ועם האקדמיה ומתרגמים אותו לכלים - בקשות למידע (RFI) של רשות החדשנות או בקשות למיזמים פורצי דרך, סקרים ומיפויים, כגון סקר הסטארטאפים של Data-IL, שולחנות עגולים וועדות מקצועיות. הערך של המנגנונים הללו כפול - הם מכוונים את הכלים הציבוריים לצרכים אמיתיים במקום למה שנראה נכון מלמעלה, וכן מקצרים את זמן התגובה במגזר שקצב השינוי בו נמדד בחודשים ולא בשנים.

מאגדי AI של רשות החדשנות

קרן המחקר היישומי קיבלה 513 בקשות ואישרה 396 מענקים בשווי של 386.68 מיליון שקל. חלקים מתקציב זה משמשים למחקר AI יישומי בתעשייה ובאקדמיה.

לדוגמה, במאי 2025 קראה רשות החדשנות להצעות להקמת **מאגד moonshot, לטכנולוגיות פורצות דרך בתחום הבינה המלאכותית**.⁶⁶ על הטכנולוגיות להיות בחזית המחקר העולמי ולסייע לישראל לפתח יתרון תחרותי. רשות החדשנות הקצתה כ-30 מיליון שקל למענקים לשלוש שנים לתוכנית המאושרת.

ביולי 2026 אושרה הקמת מאגד AI לרפואה מותאמת אישית בהשקעה של 70 מיליון שקל מתוך הקרן. את המאגד יובילו רשות החדשנות ושורה של חברות, בהן אנבידיה, טבע, שיבא, CytoReason, TerraCyte, MeMed, לצד חוקרים מובילים ממכון ויצמן, מהטכניון ומואוניברסיטת בן-גוריון. המאגד יעסוק בפיתוח הדור הבא של יישומי הבינה המלאכותית בביולוגיה, בגילוי תרופות וברפואה מותאמת אישית ויעמיד תשתית משותפת שתשרת את התעשייה, את האקדמיה

66. https://innovationisrael.org.il/en/calls_for_proposal/moonshot-ai-consortium/

ואת מערכת הבריאות. הוא נועד לתת מענה לאחד האתגרים המרכזיים בחזית הביולוגיה החשובית, שהוא היכולת לייצג, לעבד ולשלב מידע ביולוגי מורכב, רב מודאלי ודינמי, כך שיהיה ניתן לפתח מודלי בינה מלאכותית מתקדמים להבנת תהליכים ביולוגיים, לחיזוי תגובה לטיפולים, לגילוי תרופות ולתמיכה בקבלת החלטות רפואיות ומחקריות.

מאגד Embody.AI לאימון מודלים לפעולה בעולם הפיזי - קבוצת יזמין בהובלת אלביט (הכוללת את החברות Cogniteam, Cognata) וחוקרים מאוניברסיטאות בר־אילן וחיפה מתארגנת להקמת מאגד בתחום טכנולוגיות מתקדמות לאימון מודלי בינה מלאכותית בעולם הפיזי.

מאגד פוטוניקה - רשות החדשנות, בשיתוף מפא"ת במשרד הביטחון, פרסמו באוגוסט 2026 קול קורא להקמת או הנגשת תשתית מחקר ופיתוח בתחום הפוטוניקה המשולבת, במטרה להאיץ את פיתוח הדור הבא של שבבים פוטוניים בישראל ולהרחיב את הנגישות של התעשייה והאקדמיה לתשתיות מחקר ופיתוח מתקדמות.

קרנות דו־לאומיות ומענקים ייחודיים ל-AI

רשות החדשנות מציעה לחברות ישראליות המעוניינות בכך לשתף פעולה עם חברות זרות ממדינות שעמן יש לישראל קרנות משותפות, כמו ארצות הברית (BIRD⁶⁷), סינגפור (SIIRD), הודו (I4F) או דרום קוריאה (KORIL). כל אחת מהקרנות מחלקת מענקים בגובה שנע בין 50,000 דולר לשני מיליון ולכל אחת מהן תנאי השתתפות שונים. קרן ישראל סינגפור הציעה ב־2025 מענקים ספציפיים לחברות בתחום של GenAI.⁶⁸ מענקים אלה מחייבים, מלבד התנאים הרגילים, לפחות גוף מחקר אחד כשותף בתוכנית.

קול קורא להקמת ו/או הנגשת תשתית מו"פ של מחשוב קוונטי

מחשוב קוונטי נכלל בהחלטת הממשלה על אסטרטגיית AI ככלי חישובי עבור בינה מלאכותית.

באוגוסט 2026 פורסם על ידי המטה הלאומי לבינה מלאכותית והחשב הכללי במשרד האוצר מכרז בפרויקט נקסוס (פרויקט רב שנתי),⁶⁹ להקמה הפעלה ואספקת שירותי מחשוב קוונטי מפלטפורמה לאומית. בנוסף,

פרסמה רשות החדשנות קול קורא להקמת או הנגשת תשתית מו"פ בתחום מחשוב קוונטי⁷⁰ בתקציב של עד 100 מיליון שקל. זאת בהתאם גם לאחד תחומי המיקוד של התוכנית הלאומית ל-AI. **תשתית המו"פ תשמש להאצת תהליכי מחקר ופיתוח בישראל של מחשוב קוונטי על כל רכיביו ושכבותיו.** התשתית תספק שירותי מו"פ כולל הנגשת חומרת מחשוב קוונטי לתאגידים ישראלים או מוסדות מחקר ישראלים הפועלים בתחום ותשמש כמרכז להערכה, אינטגרציה ואימוץ של טכנולוגיות מחשוב קוונטיות עבור התעשייה הישראלית.

67. היא כוללת גם את BIRD HLS, BIRD Energy Center.

68. https://innovationisrael.org.il/en/calls_for_proposal/siird-strategic-program-2025-2/

69. <https://mr.gov.il/ilgstorefront/he/p/4000620404>

70. https://innovationisrael.org.il/kol_kore/quantum-infrastructure/

קהילות חדשנות בין-מגזריות

משרד הכלכלה, מערך הדיגיטל הלאומי ורשות החדשנות שותפים, יחד עם המשרדים הרלוונטיים, בקהילות חדשנות בין-מגזריות בתחומים שונים, כגון מים, ביטחון לאומי, בריאות ועוד. הקהילות יוצרות אירועים, כלים וחיבורים לתמיכה בחברות הזנק, באקדמיה ובמגזר הציבורי ומחברות בין המגזרים השונים.

מעורבות המדינה באקדמיה מתקיימת דרך שני סוגי כלים: מימון ישיר של מחקר והון אנושי, וחיבור בין האקדמיה לתעשייה, למשרדי ממשלה ולמאגרי דאטה ציבוריים.

האצת האקדמיה

מעורבות המדינה באקדמיה בתחום הדאטה וה-AI מתפרשת על שני סוגי כלים: מימון ישיר של מחקר והון אנושי, וחיבור בין האקדמיה לגופים שמחוצה לה - תעשייה, משרדי ממשלה ומאגרי דאטה ציבוריים. מהמיפוי עולה שרוב היוזמות בציר זה שייכות לסוג השני: הן אינן מכוונות את סדר היום המחקרי אלא מנסות לקצר את המרחק בין מחקר אקדמי לשימוש יישומי. החריג הוא מסלול ה-Moonshots, שמתקצב מחקר high-risk/high-reward בחזית הידע עצמה. הדפוס הזה מציב את המדינה בתפקיד כפול - מממנת מחקר ומתווכת בין מגזרים.

יוזמות לעידוד האקדמיה - ראו פירוט בפרק באקדמיה

Moonshots לאקדמיה - מיזמי דגל מחקריים⁷¹ - מסגרת למיזמי מחקר high-risk/high-reward במסגרת התוכנית הלאומית לבינה מלאכותית (רשות החדשנות). תקציב: כ-90 מיליון שקל לשנים הקרובות (30 מיליון ל-2025-2026).

מלגות - עידוד נוסף לאקדמיה הוא תוכנית הות"ת למלגות לסטודנטים מצטיינים לתואר שני, לתואר שלישי ומעבר לו בבינה מלאכותית וב-data science.

קול קורא למחקר יישומי מבוסס נתוני עתק ובינה מלאכותית בתחומי המערכות הציבוריות - פיננסים ושירותים חברתיים, בשת"פ אקדמיה וגופים ציבוריים - קול קורא של משרד החדשנות, המדע והטכנולוגיה, בשיתוף עם מערך הדיגיטל הלאומי, הקורא למחקרים יישומיים מבוססי נתוני עתק ובינה מלאכותית במטרה לקדם שיתופי פעולה בין האקדמיה לגופים ציבוריים.⁷²

הכשרות והרצאות

מערך הדיגיטל מקיים הכשרות והרצאות במגוון מוסדות אקדמיים לחשיפה ולשיתוף ידע מן השטח אל האקדמיה.

71. להרחבה על הפרויקטים ראו בפרק האקדמיה.

72. להרחבה על קול קורא זה ראו בפרק האקדמיה.

תקצוב

- התוכנית הלאומית ל-AI, שהושקה ב־2021, תוקצבה עד כה בכמיליארד שקל, והיא מקור המימון העיקרי לפרויקטים בתעשייה ובאקדמיה.
- ההשקעה גדלה משמעותית בשנה האחרונה, אך ישראל נמצאת בין שלב של "תוכנית לאומית" לשלב של "אסטרטגיה מתקצבת במלואה" - ורחוקה מ־25 מיליארד השקל לחמש שנים שהציבה ועדת נגל.
- ההשוואה הרלוונטית היא מול מדינות כמו פינלנד או אסטוניה והשאלה אינה רק כמה כסף, אלא איך מתעדפים בין מחשוב, דאטה, הון אנושי, רגולציה והטמעה בממשלה.

בשנה האחרונה (מ־Q2 2025 ועד Q2 2026) הוקצו תקציבים לפרויקטים שונים שמטרתם לקדם את האקוסיסטם של דאטה ובינה מלאכותית בישראל. חלק גדול מהתקציב לפרויקטים עבור התעשייה והאקדמיה מגיע מהתוכנית הלאומית לבינה מלאכותית שהושקה ב־2021 כתוכנית רב־שנתית ואשר הוקצה לה מיליארד שקל, מתוכם הוקצו 550 מיליון שקל לשלב א' והיה שימוש בכ־220 מיליון שקל (40%), וכן היה שימוש ב־30 מיליון שקל מתוך 270 שהוקצו למחשוב עתיר ביצועים (11%).⁷³

בשנה האחרונה הגדילה ממשלת ישראל משמעותית את ההשקעות ואת ההתחייבויות התקציביות בתחום הבינה המלאכותית, אך עדיין מדובר במהלך שנמצא בין שלב של "תוכנית לאומית" לשלב של "אסטרטגיה מתקצבת במלואה" ורחוק מהמלצותיה של ועדת נגל, שהציבו רף שאפתני בהרבה - 25 מיליארד שקל לחמש שנים.

מעבר להחלטת הממשלה של מטה ה־AI הלאומי נבחנו כמה הקצאות משמעותיות במיוחד של המגזר הציבורי לעידוד השקעות ופעילות במגזרים נוספים:⁷⁴

73. לפי דוח מבקר המדינה.

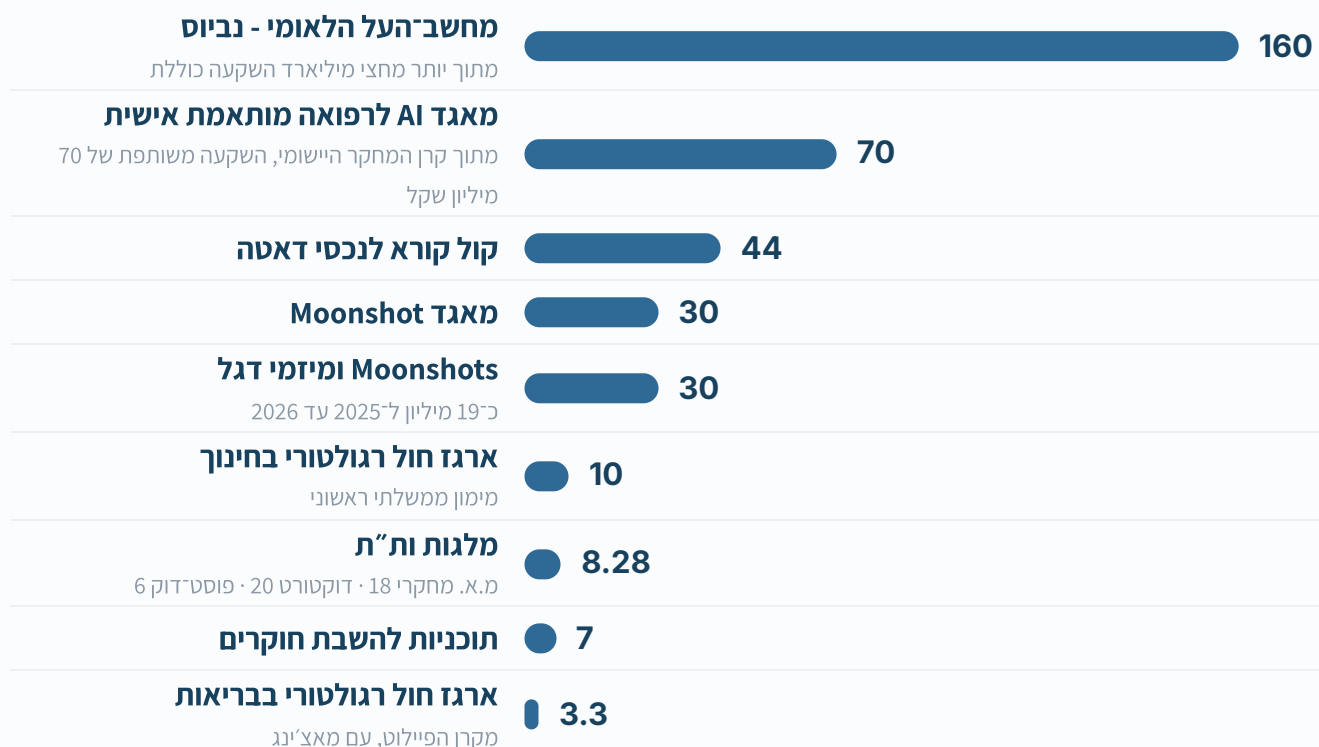
74. ללא תקציבים של מערכת הביטחון המוקצים לנושא.

FIGURE 21

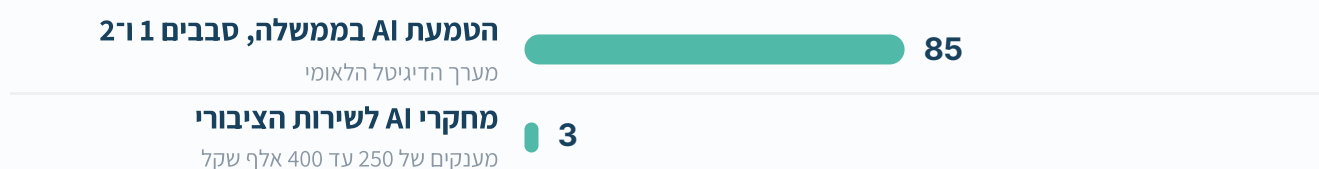
הקצאות הציבוריות ל-AI שפורסמו, לפי יעד

הקצאות ציבוריות ל-AI שפורסמו, במיליוני שקלים, לפי החלטות ממשלה וקולות קוראים.

לעידוד פעילות במגזרים אחרים

לפעילות המגזר הציבורי עצמו

תקורת הגוף המתכלל*

* תקציב הפעלה ולא הקצאה ציבורית

Source: 2026 Israeli AI Report by Data-IL

* בהחלטה 4255 (16.6.2026) על האצת בינה מלאכותית בישראל וביסוס מובילות עולמית - עקרונות אסטרטגיים וכיווני פעולה ותיקון החלטת ממשלה, משרד ראש הממשלה - לא צוינה הקצאה תקציבית. ראש המטה לבינה מלאכותית ציין כי יישום התוכנית הלאומית ידרוש כ-5 מיליארד שקל לשנה, והם יעלו לאישור ככל הנראה בתקציב 2027.⁷⁵

75. בדבריו בוועדת המשנה של הכנסת לבינה מלאכותית וטכנולוגיות מתקדמות, 9.9.2026.

ישראל במדדים הבינלאומיים

- ישראל במקום ה-16 בעולם ובמקום השני במזרח התיכון במדד Government AI Readiness 2025 של Oxford Insights - ירידה ממקום 14 מתוך 188 מדינות (לאחר קפיצת מדרגה מהמקום 30/193 ב-2023 ומקום 20/181 ב-2022), אם כי מספר המדינות הנמדדות משתנה בין מהדורות.
- הפרופיל אינו אחיד: ציונים גבוהים במחויבות מדיניות, בעקרונות ממשל, באיכות הדאטה ובדיפוזיה טכנולוגית (86.51), לצד חולשה בולטת ביכולת המחשוב ובבשלות סקטור ה-AI (45.54).
- השיפור החד נרשם כבר במהדורת 2024, לפני הקמת המטה הלאומי ולפני החלטה 4255 - כלומר הוא מלמד על תנופה שקדמה למהלכים המוסדיים ולא על תוצאה שלהם; השפעתם צפויה להימדד רק במהדורות הבאות.

דירוג בינלאומי של פעילות הממשלה

ישראל ממוקמת במקום השני במזרח התיכון ובמקום ה-16 בעולם במוכנות ממשלתית ל-AI לפי **Government AI Readiness Index 2025 של Oxford Insights**.⁷⁶ האינדקס בוחן את המוכנות של 195 מדינות באימוץ טכנולוגיות במגזר הציבורי ובהשפעת המגזר הציבורי על סקטורים אחרים. בין היתר נבחנים המדדים הבאים:

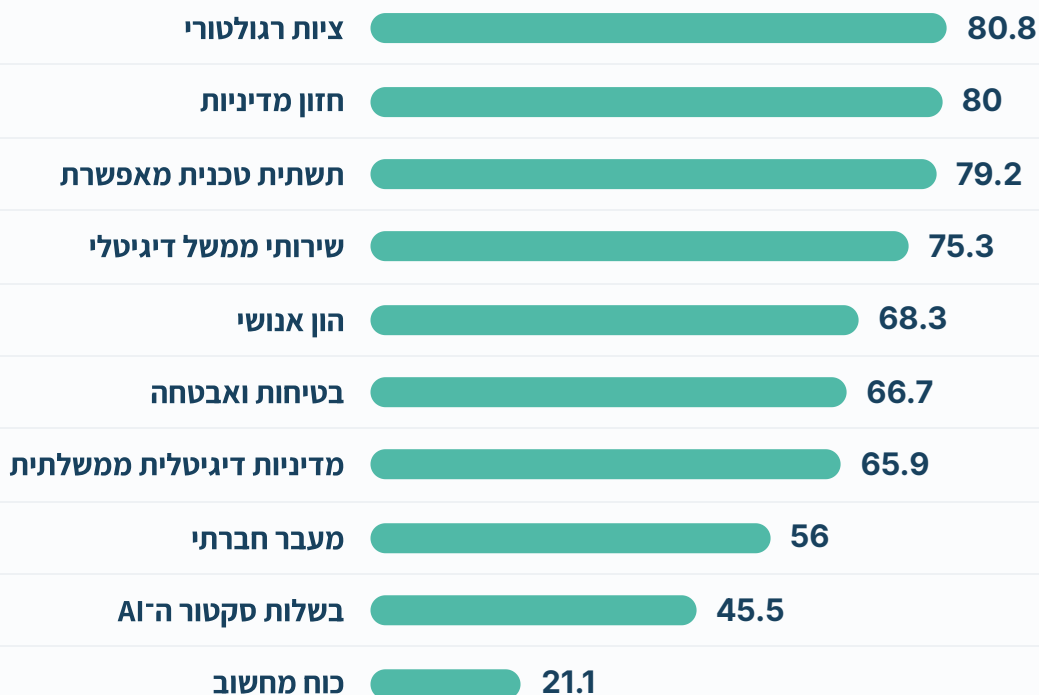
FIGURE 22

חזקה במחויבות, חלשה בכוח מחשוב

ציוני ישראל ב-14 הפרמטרים של מדד Oxford Insights · סולם 0 עד 100, גבוה יותר טוב יותר

76. <https://oxfordinsights.com/ai-readiness/government-ai-readiness-index-2025/>

Source: Government AI Readiness Index 2025, Oxford Insights

התחומים שבהם קיבלה ישראל את הציון הגבוה ביותר הם Policy Commitment ו-Governance Principles, כלומר חזון, מחויבות ומסגרת עקרונית טובה. ציון גבוה נוסף התקבל בדיפוזיה של AI ובאיכות הדאטה. כל אלה מעידים על בסיס חזק ואיכותי. לעומת זאת, הממד שבו ישראל חלשה במיוחד הוא כוח המחשוב, נושא אשר נמצא בטיפול מאז אם כי חלקית - מבקר המדינה מצא ביצוע 11% מתוך 270 מלש"ח שהוקצו למחשוב עתיר ביצועים כבר בתוכנית 2021. נגל המליץ GPU 60,000 תוך 2-3 שנים; בפועל כ-4,000 (הדוח פורסם ב-2025). עם הכנסת מחשב-העל הלאומי - נביוס לפעילות רציפה, מעניין יהיה לראות האם באינדקס הבא יהוו הפעולות הנוכחיות מספיק בכדי להעלות את הניקוד. הפער בין הציון הגבוה בתשתיות טכנולוגיות מאפשרות לבין הציון הנמוך ביכולת המחשוב מלמד שהבעיה בישראל אינה דיגיטציה בסיסית, אלא שכבת התשתית החדשה של עידן ה-AI: מאיצים, GPU, מחשוב עתיר ביצועים, תשתיות אימון והרצה והנגישות של הממשלה, של האקדמיה ושל התעשייה למשאבים אלה.

פער מעניין נמצא בין הדיפוזיה של טכנולוגית AI (86.51) ובשלות סקטור ה-AI (45.54). ממנו ניתן להסיק שישיראל טובה באימוץ טכנולוגיות AI, בניסוי ובהטמעה שלהן ובשימוש בהן, אבל פחות חזקה במדדים שמודדים עומק תעשייתי רחב: חברות AI גדולות, תשתיות ייצור, פלטפורמות, מודלי foundation מקומיים, שרשרת ערך מלאה, או סקטור AI שמגיע לקנה מידה גלובלי רחב. חשוב

לציין כי אלה אינם תחומים שישאל שואפת בהכרח להצטיין בהם. עם זאת, **החוזקה הישראלית באימוץ ובהפצה מהירה של טכנולוגיית AI מתכתבת היטב עם המדיניות הממשלתית בנושא.**

בנוסף לכך ניתן לראות כי מבחינת פעילות הממשלה פנימה, ישראל מקבלת ציונים בינוניים (65.87 על מדיניות דיגיטלית ו-73.35 על E-Government Delivery). אנו צופים כי גם נתונים אלה יעלו בהתחשב בפעילות ההכשרות האינטנסיבית לעובדי המגזר הציבורי, בפרויקטים ובכלים שנכנסו לשימוש ועוד (אם כי גם מדינות אחרות פועלות בתחום).

ציון בינוני נוסף הוא בנושא ההון האנושי - 68.31, נתון מפתיע בהתחשב בשפע הטאלנטים בתחומי הבינה המלאכותית בישראל. הסיבה המרכזית לציין זה היא העובדה שהאינדקס משקלל לא רק חוקרי ומפתחי AI, אלא גם אוריינות ויכולות בתחום בקרב כלל המגזר הציבורי, תחום שבו הפוטנציאל בישראל אינו ממומש במלואו.

אנו רואים כי למרות הדירוג הגבוה יחסית, המדדים הישראליים אינם אחידים. ישראל מראה חוזקה במדיניות, במחויבות ממשלתית, בעקרונות הממשל, באיכות הדאטה ובדיפוזיה טכנולוגית, לצד חולשות בולטות ביכולת המחשוב, בבשלות סקטור ה-AI, במעבר חברתי ובהטמעה מערכתית. המשמעות היא שישאל אינה סובלת ממחסור בחזון או באקוסיסטם חדשני, אלא מפערי תשתית וביצוע.

האתגר המרכזי של הממשלה בשנים הקרובות יהיה להפוך את היתרונות במדיניות, בדאטה ובחדשנות ליכולת תפעולית רחבה: מחשוב זמין, כוח אדם מתאים, רכש גמיש, ממשל דאטה מתקדם, שירותים ציבוריים מבוססי AI ומנגנוני בטיחות ואמון - פעולות שכבר החלו לקרות בפועל.

לא ניתן לזהות מגמה מפני ש-Oxford Insights שינתה את כמות המדדים והמדינות הנמדדות ולא ניתן לבצע השוואה לדירוגים הקודמים. חשוב לציין כי השפעת החלטת הממשלה על תוכנית אסטרטגית לבינה מלאכותית לא נכללה במדד זה ותשוקלל רק במדד הבא.

בהקשר זה יצוין כי ביוני 2026 פרסם משרד מבקר המדינה ביקורת מקבילה רב-לאומית בנושא ההיערכות הממשלתית לבינה מלאכותית, בהובלת מבקר המדינה הישראלי מתוקף נשיאותו את ארגון EUROSAT ובהשתתפות מוסדות הביקורת העליונים של 12 מדינות. הביקורת כללה אי-אישור תוכנית לאומית ארוכת טווח עד סיום הביקורת, נתק בין ההקצאה התקציבית לתוצאות היישום, מחסור במחשוב מתקדם לאימון מודלים גדולים וממשל דאטה חלש, והסתיימה לפני אישור החלטה 4255.

תקציב

קשה ליצור השוואה בינלאומית ישירה של היקף התקציב הציבורי ל־AI. מדינות מקצות לתחום סכומים תחת כותרות שונות ולעתים בחלוקה לאורך שנים. עם זאת, גם מסקירה ראשונית של התקציבים הגלויים שאושרו עולה כי **כמו בשנה שעברה, ההשקעה בישראל נמוכה ביחס למדינות שאליהן היא שואפת להשתוות.**

FIGURE 23

בהשקעה לנפש ישראל יושבת עם סין וקנדה, לא עם המפרץ

תקציב AI ציבורי שהוכרז, בדולרים לנפש, עד 2025 עד 2026. גודל העיגול בסקאלה לוגריתמית, כי היחס בין הקצוות הוא פי 4,188.

איחוד האמירויות

\$3,770

- אין תקציב ממשלתי אחד ושקוף ל־AI
- קמפוס AI ודאטה־סנטר בהספק 32 GW: עד 54 מיליארד דולר
- פועלת כקן השקעות לאומית, לא כמשרד ממשלתי

סעודיה

\$2,890

- Project Transcendence: עד 100 מיליארד דולר
- מחובר ל־PIF ול־Vision 2030
- AI כפרויקט גיאורכלכלי, לא רק טכנולוגי

צרפת

\$1,770

- 5.5 מיליארד דולר לשנה מתקציב המדינה
- יותר מ־118 מיליארד דולר בהשקעות שהוכרזו
- AI כפרויקט תשתית לאומי

ארצות הברית

\$1,450

- 3.3 מיליארד דולר תקציב פדרלי
- Stargate: עד 500 מיליארד דולר בארבע שנים
- ה־R&D הפדרלי לבדו גדול פי 12 מהתוכנית הישראלית

האיחוד האירופי

\$481

- InvestAI: מסגרת של 216 מיליארד דולר
- 21.6 מיליארד דולר ל־AI gigafactories
- מסגרת גיוס ומינוף, לא הוצאה ישירה

בריטניה

\$244

- אין תקציב ממשלתי יחיד בתוכנית הלאומית
- פי 20 ביכולת ה־compute הריבוני עד 2030
- אתגר דומה לישראל: אקוסיסטם חזק לצד פער compute

גרמניה

\$64

- 5.4 מיליארד דולר עד 2025
- דגש על מחקר, תעשייה ויישומים ולא על מחשב־על יחיד
- השוואה טובה לישראל בהטמעה בתעשייה מסורתית

קנדה

\$44

- 1.75 מיליארד דולר, מתוכם 1.4 לאסטרטגיית compute
- 730 מיליון דולר לתשתית מחשוב ציבורית
- בנצ'מרק לישראל: מדינת חדשנות שמזהה compute כצוואר בקבוק

סין

\$40

- קרן AI לאומית של 8.2 מיליארד דולר
- Big Fund III: 47.5 מיליארד דולר לתעשיית השבבים
- הקרן ל-AI לבדה גדולה פי 30 מהתוכנית הישראלית

ישראל

\$36

- 274 מיליון דולר לתוכנית הלאומית עד כה
- 44 מיליון דולר תמיכה ממשלתית במחשב־העל
- אין תקציב ממשלתי נוסף בהיקף של מיליארדי דולרים

אסטוניה

\$5

- AI Leap 2025 בחינוך: 7 מיליון דולר לשנה
- לא מהלך compute אלא הטמעה בבתי ספר והכשרת מורים
- אימוץ ממשלתי מהיר וזול יחסית
- דגש על חינוך ועל אימוץ רחב של בינה מלאכותית בקרב האוכלוסייה

הודו

\$0.9

- IndiaAI Mission: 1.25 מיליארד דולר לחמש שנים
- יותר מ-10,000 GPUs בתשתית מחשוב ציבורית
- בהיקף מוחלט משקיעה יותר מישראל, לנפש פחות

הערה: חלק מהסכומים הם מסגרות גיוס או הון פרטי וריבוני ולא הוצאה ממשלתית ישירה. פינלנד לא נכללת, אין לה נתון לנפש.

Source: 2026 Israeli AI Report by Data-IL

ההשוואה התקציבית מראה שישראל **רחוקה מאוד מהיקפי ההון המושקע בארצות הברית, בסין, בצרפת, באיחוד האירופי, בסעודיה ובאיחוד האמירויות**, שמשקיעים היום בסדרי גודל של **מיליארדים עד מאות מיליארדים**, בעיקר בתשתיות מחשוב, בדאטה-סנטרים, בשבבים ובקרנות השקעה.

אבל ההשוואה ההוגנת יותר לישראל היא לא מול **Project Transcendence** ו**Stargate**, אלא מול מדינות כמו קנדה, פינלנד, אסטוניה, בריטניה ואולי גרמניה. שם השאלה אינה רק "כמה כסף", אלא גם איך המדינה מתעדפת בין **compute**, דאטה, הון אנושי, רגולציה, הטמעה בממשלה וחיבור לתעשייה. גם עבור ישראל יש לבחון לא רק את גודל ההשקעה, אלא גם איך המדינה מנצלת את היתרונות היחסיים שלה באופן המיטבי בתקציב הקיים. יתרונה של ישראל אינו טמון בסך ההשקעה, אלא ביכולתה למקד אותה בצווארי בקבוק קריטיים: מחשוב, דאטה, הון אנושי והטמעה ממשלתית, וכן למנף אקוסיסטם חדשנות צפוף ומהיר יחסית לגודל המדינה.

"דו"ח Data-IL לשנת 2026 משקף את התבגרותו של אקוסיסטם הבינה המלאכותית הישראלי ואת פירות ההשקעה ארוכת הטווח של מדינת ישראל בתחום. אנו נמצאים בישורת האחרונה של הפעימה השנייה של התוכנית הלאומית לבינה מלאכותית, וכבר היום ניתן לראות שיפור משמעותי במעמדה הבינלאומי של ישראל כמעט בכל מדד מרכזי ובמרבית ממדי הפעילות של התחום. במהלך השנים האחרונות קידמנו השקעות בהון אנושי, מחקר אקדמי, תשתיות חישוב, נכסי דאטה לאומיים, טכנולוגיות שפה, חדשנות תעשייתית ושיתופי פעולה בין הממשלה, האקדמיה והתעשייה. בין ההישגים הבולטים ניתן למנות את הקמת מחשב העל הלאומי לאימון מודלי בינה מלאכותית מתקדמים, המופעל על ידי Nebius, אשר מהווה אבן דרך משמעותית בביסוס עצמאות טכנולוגית ויכולת תחרותית עבור חברות, חוקרים וגופי ממשל בישראל.

עם זאת, האתגר המרכזי של ישראל בשנים הקרובות אינו רק תשתיות או טכנולוגיה, אלא בראש ובראשונה הון אנושי. ישראל נהנית מריכוז יוצא דופן של כישרונות בינה מלאכותית ומובילה בעולם במדדים מסוימים של ריכוז מומחי AI, אך כדי לשמר יתרון זה נידרש להרחיב משמעותית את צינור ההכשרה והמשיכה של חוקרים, מהנדסים ומומחי AI. הדבר מחייב השקעה מתמשכת בכל שרשרת ההון האנושי: החל בחינוך, דרך האקדמיה וההכשרות המתקדמות, ועד למסלולים טכנולוגיים במערכת הביטחון, משיכת טאלנטים מחו"ל ושימור מצוינות בתעשייה ובמחקר. במרוץ הבינלאומי על בינה מלאכותית, איכות האנשים תהיה הגורם המכריע."

צביקה גולצמן · ראש אגף תשתיות AI ומוביל תחום השבבים, רשות החדשנות

פער בין חזון לביצוע

בדוח ראינו כי קיימים לעתים פערי מדיניות ופערים בין הכוונה לביצוע. הפער הזה אינו ייחודי לישראל - המרחק שבין הצהרה לביצועה הוא תופעה ידועה בממשל. עם זאת, **עבור ישראל, שמיצבה את עצמה כמדינה של "מהירות וגמישות", פערי ביצוע דורשים תשומת לב ייחודית**, כאשר המעצמות מממשות כבר עתה תוכניות אסטרטגיות שהיא עדיין בונה לשנים הקרובות. בעולם ה-AI, פערי זמן כאלה מצטברים.

שלושה מקורות מזינים את הפער: בירוקרטיה - כמעט כל פרויקט חוצה גבולות משרדיים ודורש תיאום (הממשלה אישרה מסלול מזורז לחוות שרתים, ובמקביל הקפיאה רשות החשמל ל-140 יום את הטיפול בבקשות חדשות לחיבור חוות שרתים לרשת); תקציב - הממשלה מתחייבת למה שניתן לממן כעת ולא למה שנדרש (תקציב חלקי לעומת 25 מיליארד השקל שהומלצו בוועדת נגל); וממד הזמן - התוכנית הרב-שנתית לשנים 2027-2032 צפויה לקבל אישור ב-2027, בעוד מדינות מתחרות מימשו תוכניות כבר ב-2024-2026. כאמור, בעולם ה-AI, פערי זמן כאלה מצטברים. בנוסף התוכנית האסטרטגית אושרה לאחרונה ועדיין לא כל היעדים ותחומי המיקוד בה במקבילים ביטוי. לדוגמה סייבר ו Physichal AI אמנם מוצבו כתחומי מיקוד לישראל, אך עדיין לא ברור מה ההתערבות הממשלתית הנדרשת והרצויה לעודד תחומים אלו - מימון? רגולציה? אם כי חשוב לציין כי באוגוסט 2026 פורסמה בקשה למידע (RFI) בנוגע להקמת עיר אימון לרובוטיקה ו Physichal AI.⁷⁷

גם בזירה הבינלאומית הפער מורגש: לצד ההצטרפות ל-Pax Silica והצהרה המשותפת עם ארצות הברית, ישראל לא נכללה בהקלות האמריקאיות על בקרות היצוא שניתנו לאיחוד האמירויות ונותרה בשכבה של גישה מוגבלת יותר לשבבים מתקדמים.

77. https://hazira.gpa.gov.il/subdomain/db1f79ef0161ba78f0df/end/campaign_overview?q_subdomain=db1f79ef0161ba78f0df&qmzn=yppvcGB

במבט קדימה

תפקידו של המגזר הציבורי באקוסיסטם הדאטה והבינה המלאכותית בישראל מתרחב ומשתנה: ממדינה שיוצרת תנאי בסיס לחדשנות - ענן, מחשוב, דאטה, רגולציה ומנגנוני תיאום, למדינה שמבקשת להשתמש בתשתיות הללו על מנת לצבור יתרון תחרותי ייחודי. ההתפתחויות שתוארו בפרק זה, ובהן הקמת המטה הלאומי לבינה מלאכותית, פרויקט נימבוס, תפיסת הדאטה כנכס לאומי והקולות הקוראים למשרדי הממשלה, מצביעות כולן על שינוי תפיסתי עמוק. מעבר מפרויקטים משרדיים נפרדים לעולמות תוכן משולבים, המחברים פעילות, דאטה ויכולות של כמה משרדים סביב פתרון קצה אחד, יעיל ורלוונטי לתושב. מדובר בתפיסה מערכתית יותר אשר מתחילה מהבעיה הציבורית עצמה ומארגנת סביבה את הדאטה, את התשתיות, את הרגולציה ואת הטכנולוגיה.

ההבנה המתגבשת היא **ש-*AI* אינו רק כלי אסטרטגי נוסף בארגז הכלים של הממשלה, אלא נדבך מהותי בעוצמתה העתידית של ישראל**: מבחינה פנימית - בשיפור השירותים, הפריון, החוסן והיכולת לפתור בעיות חיים; מבחינה ביטחונית - בהגנה, במודיעין, בסייבר ובמערכות מבצעיות; ומבחינה בינלאומית - כמקור למעמד, לשותפויות ולהשפעה.

מהפעילות הבינלאומית עולות שתי מסקנות המציבות שאלות להמשך:

- 1** המיצוב הבינלאומי של ישראל ב-*AI* מתארגן במהירות סביב ציר אחד. זהו יתרון בטווח הקצר - גישה לשבבים, לשווקים ולשיתופי מחקר - אך גם ריכוז סיכון, במיוחד עבור אקוסיסטם שהתרגל לגיוון מקורות. האם יש דרך לגוון את הבריתות ושיתופי הפעולה הבינלאומיים בלי לפגוע בעקרונות המדיניות הישראלית (גמישות ורגולציה על פי תחום)?
- 2** שאלה נוספת נוגעת להסכמים, שבשנה האחרונה עוסקים כמעט כולם בתשתית ובגישה - שבבים, שרשראות אספקה, מחשוב ורגולציה - ולא בקידום מחקר (במקביל להיחלשות ערוץ מימון מחקר מרכזי של ישראל). האם זה טוב לתעשייה אך רע לאקדמיה?

במקביל ראינו כיצד ישראל עוברת מפעילות כללית לאסטרטגיה של יתרון תחרותי ב-*Edge AI* וב-*Physical AI*: מכשירים חכמים, סייבר, חומרה, מערכות משובצות ומרחבים פיזיים. לצד זאת הולכת ומתחדדת ההבנה שמובילות ב-*AI* אינה מתרחשת בן לילה. היא תוצאה של השקעה ארוכת שנים בהון אנושי, בדאטה, בתשתיות, ברגולציה, במחקר ובהטמעה, וככל שהתחרות הגלובלית מואצת, השער ל"מועדון" המדינות המובילות הולך ונסגר. לכן, האתגר של ישראל בשנים הקרובות אינו רק "להשתמש ב-*AI*", אלא לבנות בזמן את היכולות, את המנגנונים ואת היתרונות שיאפשרו לה להישאר שחקנית רלוונטית ומשפיעה בעידן שבו ה-*AI* נעשה לאחד ממקורות הכוח המרכזיים של מדינות.

03

המגזר האקדמי

האקדמיה היא הבסיס של האקוסיסטם: הון אנושי איכותי,
מחקר פורץ דרך, וגשר בין ידע לתעשייה.

המגזר האקדמי

בעוד התעשייה מתרגמת יכולות טכנולוגיות למוצרים והממשלה מעצבת מדיניות, תקציבים ותשתיות, האקדמיה היא המקום שבו נבנה חלק גדול מהידע, מההון האנושי, מהמחקר הבסיסי ומהיכולות המדעיות, שמזינים את האקוסיסטם כולו. **האקדמיה היא שכבת היסוד שממנה צומחים יזמים, מומחי דאטה, חוקרים המעצבים את השית, מהנדסים, מעבדות מחקר, שיתופי פעולה בין-מגזריים, פטנטים ולעתים גם חברות חדשות.**

חשיבותה של האקדמיה גוברת במיוחד בעידן ה-GenAI. אם בעבר יתרונה של ישראל נשען במידה רבה על יזמות, על היחידות הטכנולוגיות בצה"ל, על הון סיכון ועל חיבור מהיר לשוק, הרי שכיום התחרות הגלובלית מצריכה גם עומק מדעי, מומחיות מחקר מתקדמת ויכולות מחקר בין-תחומיות. במדינה קטנה כמו ישראל, שבה משאב ההון האנושי הוא היתרון התחרותי המרכזי, מערכת ההשכלה הגבוהה ממלאת תפקיד קריטי והיא מצויה בתהליך של בנייה מחדש סביב טכנולוגיה שמשנה את כל רבדיה: מה לומדים (תוכניות לימוד חדשות), איך לומדים ומלמדים, מה חוקרים ואיך.

מנגד, קיימות שאלות פתוחות בנוגע לתחום באקדמיה:

הצורך לגבש המלצות בתחומים שעדיין אין עליהם קונצנזוס בינלאומי, כמו יושרה אקדמית בעידן ה-AI.

קצב וקונצנזוס ⌚

הגנה על פרטיות של נתוני מחקר.

פרטיות נתוני מחקר 📁

מניעת הטיות במודלים המשמשים לשקלול בקשות לגיוס מימון.

הטיות במודלים ⚖️

בפרק זה נבחן את המתרחש באקדמיה בשנה האחרונה ואת הקשר שלה לאקוסיסטם על תפקידיה השונים: הכשרת הון אנושי, מחקר עצמאי ומסחורו ומיצובה של ישראל בעולם.

תקציבים, תשתיות AI וכוח מחשוב

המל"ג והות"ת: הפעילות האקדמית בתחום הבינה המלאכותית אינה מתרחשת בחלל ריק. היא נסמכת על שורת החלטות מדיניות שגיבשו המועצה להשכלה גבוהה (מל"ג) והוועדה לתכנון ולתקצוב (ות"ת) לאורך השנים וקיבלו בתקופה המתועדת בדוח זה עומק ודחיפות חדשים. שני מהלכים בולטים שנעשו בתקופה זו הם הרחבת מנגנוני המחקר הלאומיים דרך תוכנית ות"ת, והחלטה מפברואר 2026 על גיבוש אסטרטגיה מערכתית לשילוב AI בכל רובדי ההשכלה הגבוהה.

ב־11 בפברואר 2026 קיבלה הות"ת החלטה על הקמת ועדת היגוי לאסטרטגיית בינה מלאכותית בהשכלה הגבוהה, וב־17 בפברואר אישרה אותה מליאת המל"ג.⁷⁸ במקום להסתפק בהתאמות נקודתיות (פתיחת תואר, קורס או מחקר בודד), מערכת ההשכלה הגבוהה מכירה בכך שכניסת הבינה המלאכותית משנה באופן מהותי את האופן שבו לומדים, מלמדים, מעריכים וחוקרים. בוועדת ההיגוי קיימות שלוש תת-ועדות מקצועיות שידונו, בנפרד ובתיאום, בשלושה צירים:⁷⁹

- **AI בהוראה ובלמידה** - עקרונות לשימוש ב-AI בתהליכי הוראה, למידה והערכה, לרבות שאלות של יושרה אקדמית, שוויון בין סטודנטים ומוסדות ומניעת פערים בגישה לכלים.
- **AI במחקר** - מדיניות לשילוב AI בתהליכי מחקר אקדמי, גיוס מימון, פרסום ושיתוף נתונים.
- **איכות ההוראה והלמידה** - ציר רחב יותר שנועד לשמר סטנדרטים ואיכות מוסדית תוך כניסת טכנולוגיות חדשות.

ועדת ההיגוי כוללת שותפות רחבה של מומחים מהאקדמיה ומהתעשייה, יושבי ראש תת-הוועדות ונציגי המוסדות, על מנת להבטיח שההמלצות שיגובשו יהיו ישימות ולא רק עקרוניות. ועדת ההיגוי תפעל כגוף מייעץ, כלומר המלצותיה יהיו טעונות אישור ות"ת ומל"ג, אך הציפייה היא שתיצור מסגרת אסטרטגית מערכתית ותמליץ על עקרונות, על יעדים ועל סדרי עדיפויות ליישום AI בהשכלה הגבוהה.

כמו בתעשייה ובמגזר הציבורי, **גם במגזר האקדמי אנו רואים כי אחת ההתפתחויות המרכזיות בשנה האחרונה היא גישה לכוח מחשוב והאצה של תחום התשתיות**. לפי דוח מצב המדע, ועדת נגל, שמינתה הממשלה לדון בצורך בהאצת תחום הבינה המלאכותית, המליצה להגדיל את

78. <https://che.org.il/>, 17 בפברואר, 2026, המלג-החליטה-על-הקמת-ועדת-היגוי-מערכתית

79. <https://che.org.il/decision/>, הקמת-ועדת-היגוי-לאסטרטגיית-בינה-מלאכותית

ההשקעה במחקר האקדמי ולייעד לו כ־50% מהתשתית הלאומית שתוקם.

קול קורא למחקר יישומי מבוסס נתוני עתק ובינה מלאכותית בתחומי המערכות הציבוריות - פיננסים ושירותים חברתיים, בשת"פ אקדמיה וגופים ציבוריים

קול קורא של משרד החדשנות, המדע והטכנולוגיה, בשיתוף עם מערך הדיגיטל הלאומי ובתקצוב של שלושה מיליון שקל, הקורא למחקרים יישומיים מבוססי נתוני עתק ובינה מלאכותית במטרה לקדם שיתופי פעולה בין האקדמיה לגופים ציבוריים, לתת מענה לאתגרים מורכבים במערכות הציבוריות בישראל ולהנגיש מאגרי מידע ממשלתיים לצורכי מחקר. זהו המחזור החמישי של הקול הקורא, ותחומי המיקוד בו לשנת הפעילות הנוכחית הם תפקודה של אחת משתי מערכות ציבוריות: המערכת הפיננסית או מערכת השירותים החברתיים.

לקול הקורא אפשר להגיש מחקרים הממוקדים בנתונים הקיימים במאגרים של גופים ציבוריים (משרדי ממשלה, רשויות מקומיות, חברות ממשלתיות ותאגידים סטטוטוריים), תוך שימוש ב־AI ככלי מחקר מרכזי.⁸⁰ כאשר המדינה מקדמת הטמעת AI בממשל, יש גם ערך בכך שאקדמאים ינתחו את התהליכים הללו מבחוץ, יזהו פערים, יבחנו השפעות ויספקו ידע שקשה לממשלה לייצר לעצמה. נוסף על כך, שיתוף הפעולה בין האקדמיה לגופים ציבוריים מִזְמָן לחוקרים הזדמנות לגשת לנתונים שאינם נגישים להם בדרך כלל.

80. research-authority.tau.ac.il. <https://research-authority.tau.ac.il/grants/9359>

האקדמיה כבסיס לאקוסיסטם ה־AI - הכשרת הון אנושי

בדוח האקוסיסטם הקודם (2024-2025) מופו בישראל עשרות תוכניות לימוד ומרכזי מחקר בתחומי הדאטה וה־AI, לצד קהילה של חוקרים מובילים. **התמונה המעודכנת מראה כי האתגר המרכזי אינו רק הרחבת מספר הלומדים, אלא חיזוק שכבת העומק:** תארים מתקדמים, דוקטורנטים, פוסט־דוקטורנטים, מהנדסי מחקר ומומחי תשתיות. שכבה זו היא שמאפשרת למדינה לא רק להשתמש בכלי AI קיימים, אלא גם לפתח יכולות מקוריות, להבין מגבלות, לבקר מודלים ולהוביל מחקר יישומי ובסיסי ברמה העולמית.

בתחום ה־AI קיימת תחרות קשה על טאלנטים גם בין האקדמיה לתעשייה וגם בין ישראל למדינות אחרות. חברות טכנולוגיה, ובעיקר החברות הרב־לאומיות, מציעות שכר, תשתיות, דאטה וכוח חישוב שלאקדמיה קשה להתחרות בהם. דוח מצב המדע⁸¹ מתייחס לכך במדעים המדויקים ומציע מודלים גמישים יותר של קשרי אקדמיה-תעשייה: שילוב עבודה בתעשייה ולימודים מתקדמים, משרות חלקיות או משולבות, שבתון הפוך, הנחיה משותפת ומנגנוני תנועה דו־כיוונית בין האקדמיה לתעשייה. זהו נושא מרכזי שגוזר גם את מרבית התקציבים והיכולת של ישראל להתחרות בזירה הבינלאומית.

תוכניות לימוד

בדוח האקוסיסטם הקודם מופו בישראל כ־27 תוכניות לימוד המציעות התמחות בדאטה או בבינה מלאכותית, מתוכן כ־21 תוכניות לתואר ראשון, חמש תוכניות לתואר שני ותוכנית אחת למצטיינים המשלבת תואר ראשון ושני. נוסף על כך מופו כ־17-19 מכוני מחקר ומרכזים אקדמיים (בתוך שמונה מוסדות) העוסקים בדאטה וב־AI, וזוהו 103 חוקרים בכירים בתחומים הללו.

נתונים אלה מצביעים על בסיס אקדמי משמעותי, אך גם על מגבלה ברורה: בישראל יש היצע רחב יחסית בתואר הראשון, אך מהתואר השני ומעלה ה"משפך" מצטמצם. בדוח הקודם הוערך כי בתואר הראשון לומדים יותר מ־6,000 סטודנטים בתחומים המזוהים ישירות עם דאטה ו־AI, בתואר השני כ־2,000-1,000, בדוקטורט מאות בודדות, ובפוסט־דוקטורט לא נמצא נתון רשמי ברור (אם כי ידוע כי באקדמיה סה"כ ישנם כ־3,000 פוסט־דוקטורנטים נכון ל-2023).⁸²

81. <https://www.academy.ac.il/Index3/Entry.aspx?nodeId=769&entryId=22865>

82. להרחבה על תוכניות הלימוד ומספר הסטודנטים ראו בדוח: <https://data-il.org/ecosystem-page>

FIGURE 24

משפך ההון האנושי מצטמצם, ובתחום ה-AI השכבה העמוקה ביותר לא נמדדת

סטודנטים בתחומי דאטה ו-AI לפי דרגת לימוד. רוחב הבלוק פרופורציונלי למספר, עם רצפה מינימלית לקריאות.

מאות בודדות ● דוקטורט

תואר שני 1,000–2,000

תואר ראשון 6,000+

Source: 2026 Israeli AI Report by Data-IL

במחקר פנימי שנערך בשנה האחרונה עבור מערך הדיגיטל הלאומי ב־32 מוסדות אקדמיים ובדק גם נתונים על לימודי תואר שני ועל לימודי דוקטורט נמצאו הנתונים הבאים:⁸³

- 16 מוסדות מספקים קורסי יסודות או מבואות בנושא AI
- תשעה מוסדות מספקים תוכני AI באופן אינטגרטיבי כחלק מהתואר הנלמד
- בעשרה מוסדות לא נלמדו תוכני AI

כפי שתואר בדוח האקוסיסטם 2024-2025, בות"ת הוחלט בעבר על השקעה בהיקף של 150 מיליון שקל בבינה מלאכותית (במסגרת התוכנית הלאומית 2018), עם הרחבה של 49 מיליון שקל ב-2021. התקצוב כלל תמיכה במרכזי מחקר בשבע מהאוניברסיטאות, הפעלת תוכניות מלגות לדוקטורנטים ולפוסט־דוקטורנטים וכן הפעלת מסנכרן לאומי, Israel Data Science Initiative (IDSI). נכון לכתיבת הדוח הנוכחי הוחלט לא להמשיך את תקצוב המרכזים והמסנכרן הלאומי. במקום זאת, כחלק מההתמודדות עם האתגר של הכשרת הון אנושי, בשנת הלימודים הבאה ייפתחו תוכניות ייעודיות לבינה מלאכותית

תוכניות לימוד ייעודיות

אחד הסממנים הבולטים ביותר של שנת הלימודים תשפ"ו (2025-2026) הוא הקפיצה המוסדית של האקדמיה הישראלית מהתייחסות לבינה מלאכותית כ"מגמה" בתוך תוכנית קיימת: להכרה בה כדיסציפלינה עצמאית הראויה לתואר ייחודי משלה. **בחודשים האחרונים אישרה המל"ג, בהמלצת הות"ת, עשר תוכניות לימודים חדשות בתחום הבינה המלאכותית במוסדות אקדמיים**

83. רוב התכנים משולבים בתוכניות הנדסה, מדעי המחשב, מנהל עסקים ומערכות מידע, אם כי שילוב של תכנים בנושא AI החל גם בחינוך, במשפטים ובייעוץ ארגוני.

84. https://www.calcalist.co.il/local_news/article/hyfj4xk11fg

ממתקצבים.⁸⁴ שמונה מהן מיועדות לתואר ראשון ושתיים לתואר שני; **יחד הן צפויות לקלוט כ-900 סטודנטים כבר בשנת הלימודים תשפ"ז (2026-2027).**

המוסדות שיפתחו תוכניות חדשות הם האוניברסיטה העברית בירושלים, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב, אוניברסיטת בר-אילן, אוניברסיטת חיפה, האוניברסיטה הפתוחה, שנקר, אוניברסיטת קריית שמונה בגליל (העתידה לקום), המכללה האקדמית כנרת והמכללה האקדמית בית ברל. בין התוכניות המאושרות לתואר ראשון ניתן למצוא תוכניות בינה מלאכותית, ניהול מבוסס AI, מערכות נבונות ו־Data Science ו־AI. לתואר שני אושרו תוכניות במדעי החברה החשובים ו־AI וחינוך: שני תחומים המשלבים מומחיות טכנית עם יישום חברתי.

FIGURE 25

התחום יוצא מאוניברסיטאות המחקר הגדולות אל הפריפריה

תשעה מוסדות יפתחו עשר תוכניות לימוד ייעודיות ל-AI בשנת הלימודים תשפ"ז. שמונה לתואר ראשון, שתיים לתואר שני.

Source: 2026 Israeli AI Report by Data-IL

ההחלטה להגיש ולאשר את התוכניות החדשות במסלול מואץ היא אולי הפרט המשמעותי ביותר בהחלטה על התוכניות החדשות. בניגוד לנהלים הרגילים, הכוללים מועדי הגשה קבועים ותהליך בחינה מורחב, קבעה המל"ג כי לנוכח "הדחיפות הלאומית והצורך המשקי הגובר" יתאפשר למוסדות להגיש את התוכניות ישירות לאגף האקדמי, ללא קשר ללוח הזמנים הרגיל.⁸⁵

85. che.org.il, <https://che.org.il/המועצה-להשכלה-גבוהה-אישורה-להגשה-תשע-תו/>

כמה מהמאפיינים של התוכניות החדשות הם:

גיאוגרפיה ונגישות - AI גם מחוץ למרכז: כולל תוכנית הנדסת מערכות בינה מלאכותית באוניברסיטת קריית שמונה בגליל, שתיפתח כחלק מהפקולטה להנדסה שתוקם באוניברסיטה החדשה.⁸⁶ מדובר במהלך בעל משמעות מובהקת לפריפריה: תחום שנחשב עד לאחרונה נחלתן של אוניברסיטאות המחקר הגדולות יקבל ביטוי מוסדי גם באזור פיתוח. מכללות כנרת ובית ברל כלולות אף הן בגל האישורים, מה שמרמז על הכוונה להרחיב את בסיס ההון האנושי בתחום.

פרופיל שונה לכל מוסד: כל מוסד מציע גישה שונה. אוניברסיטת בר-אילן, למשל, הציבה רף קבלה גבוה ותוכניתה מתמקדת בפיתוח מערכות AI. האוניברסיטה הפתוחה, לעומת זאת, בחרה במסלול רחב יותר המשלב מדעי המחשב, למידת מכונה, בינה מלאכותית, רובוטיקה, כלכלה, ניהול ויזמות - גישה המיועדת לקהל רחב יותר של לומדים.

הקשר - מתוכניות AI כללי לאינטגרציה רחבית: מהלך זה אינו מנותק מהמדיניות הרחבה יותר. ות"ת החלה לפתח תוכניות לקידום AI ו-Data Science במסגרת התוכנית הרב-שנתית תשפ"ג-תשפ"ח, כולל תמיכה במרכזי מחקר באוניברסיטאות ומלגות לדוקטורנטים ולפוסט-דוקטורנטים.⁸⁷ גל האישורים העדכני הוא המשך ישיר של תפיסה זו, אך בעוד הפעילות הקודמות התמקדו בעיקר ברמת המחקר הגבוהה, הגל הנוכחי מתמקד ברמת התואר הראשון ומרחיב את הגישה לתחום.

ריבוי התוכניות מעורר גם שאלות מעניינות, ובעיקר אם תוכניות הנדסת ה-AI יגדילו את הביקוש בתחומים מסוימים על חשבון תת-תחומים שאינם כה "אופנתיים", אך הם חיוניים לא פחות, כמו אבטחת מערכות AI, תמיכה בשפות בעלות ייצוג נמוך במרחב הדיגיטלי או יישומי AI בשירות הציבורי. נשאלת גם השאלה לאן יגיעו בוגרי תוכניות אלה - האם לתעשייה המקומית, לאקדמיה, לשירות הציבורי או לחו"ל?⁸⁸

הכשרות AI מחוץ לאקדמיה

מערכת ההכשרה לבינה מלאכותית בישראל מתאפיינת בשנים האחרונות בגיוון הולך וגדל של מסלולי ההכשרה, מעבר למסלול האקדמי הקלאסי. לצד תארים שניים ושלישיים ב-Data Science, בלמידת מכונה וב-AI באוניברסיטאות ובמכללות, פועלת שכבה רחבה של בוטקמפים, קורסי תעודה, הכשרות מקצועיות ויוזמות מסובסדות. שכבה זו משקפת את הצורך של המשק בהכשרה מהירה, יישומית ומותאמת לתפקידים חדשים, ובהם Data Scientist, Data Analyst, BI Developer, AI Developer, Machine Learning Engineer ומפתחי יישומי GenAI.

86. https://www.calcalist.co.il/local_news/article/hyfj4xk11fg

87. המועצה להשכלה גבוהה, "הרחבת תכנית ות"ת לקידום בינה מלאכותית ומדעי הנתונים בעקבות ועדת תל"מ", che.org.il.

88. לא נמצאו נתונים לגבי מדעני AI אשר עוזבים את ישראל או עוזבים את האקדמיה לטובת התעשייה.

במיפוי שערכנו ב־Data-IL בסוף 2025 רצינו לבחון אם מלבד הכשרה אקדמית, שהיא קריטית בעיקר עבור משרות בכירות ומחקריות בתעשייה, ישנן הכשרות נוספות או תוכניות הסבה המאפשרות כניסה לתחום. המיפוי נערך באופן ידני על בסיס מידע גלוי ברשת. מהמיפוי עלו **20 תוכניות רלוונטיות של הכשרה שאינה למטרות תואר סביב AI, דאטה, למידת מכונה ו־GenAI. ניתן לראות כי לא מדובר רק בקורסים ל־Data Science, אלא בשוק הכשרה שמתפצל לארבעה-חמישה נתיבי כניסה שונים לאקוסיסטם.**

המיפוי מצביע על כך שהציר המרכזי של ההכשרות עדיין נשען על Data Science, למידת מכונה ו־Deep Learning, אך לצדו מתפתח במהירות ציר חדש של GenAI, מודלי שפה גדולים, סוכני AI, Prompt Engineering ו־RAG. מגמה זו משקפת מעבר מהכשרה המתמקדת בבניית מודלים בלבד להכשרה המתמקדת גם בשימוש במודלים קיימים, בהתאמתם ובהטמעתם במוצרים ובתהליכים ארגוניים. במקביל ניכרת התרחבות של הכשרות המיועדות למפתחים קיימים, ולא רק למדעני נתונים, מתוך הבנה שהטמעת AI תתרחש במידה רבה דרך שכבת הפיתוח והמוצר.

פרק 20

מחקר

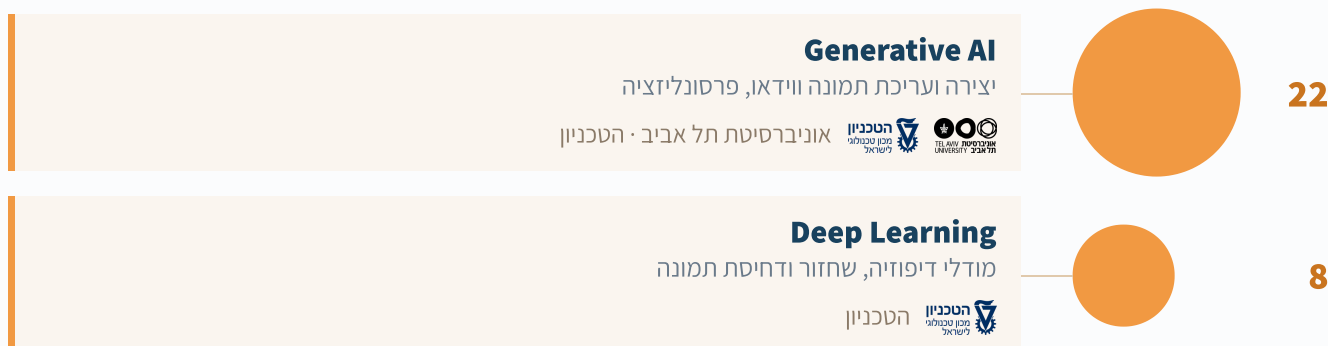
תפקיד נוסף שעליו אמון הסקטור האקדמי הוא מחקר ופיתוח של תחומים חדשים, כמובן במקביל למחקר בחברות הטכנולוגיה. את תחום המחקר של בינה מלאכותית אפשר לחלק באופן דומה לחלוקה שנעשתה במטה ה־AI בין מייצרי AI ומשתמשי AI. חוקרים בתחומים כגון סטטיסטיקה, מדעי המחשב, אלגוריתמיקה, Data Science ודומיהם מפתחים את הטכנולוגיה עצמה, וחוקרים בתחומים כמו חינוך או משפט בוחנים כיצד הבינה המלאכותית משפיעה על הגורם האנושי ועל החברה ככלל.

בחינה של 49 מאמרים המופיעים באתרי אוניברסיטאות המחקר הגדולות בישראל מצביעה על ריכוז מסיבי סביב GenAI ויזואלי – כ־55% מכל המאמרים שאותרו עוסקים ביצירת תמונות וסרטונים, בעריכתם ובהתאמתם האישית.⁸⁹ זה לא מקרי, אלא תוצאה של עשרות שנים של מצוינות בראייה ממוחשבת (Computer Vision) בטכניון ובאוניברסיטת תל אביב. ישראל בנתה בסיס תיאורטי חזק בעיבוד תמונה ובעיבוד אותות עוד לפני עידן ה־Deep Learning, וקבוצות המחקר שעסקו בכך רוכבות בצורה טבעית על גל ה־Diffusion Models. תחום זה רלוונטי במיוחד למיקוד ב־physical AI וב־Edge AI, שאליו מכוונים במטה ה־AI.

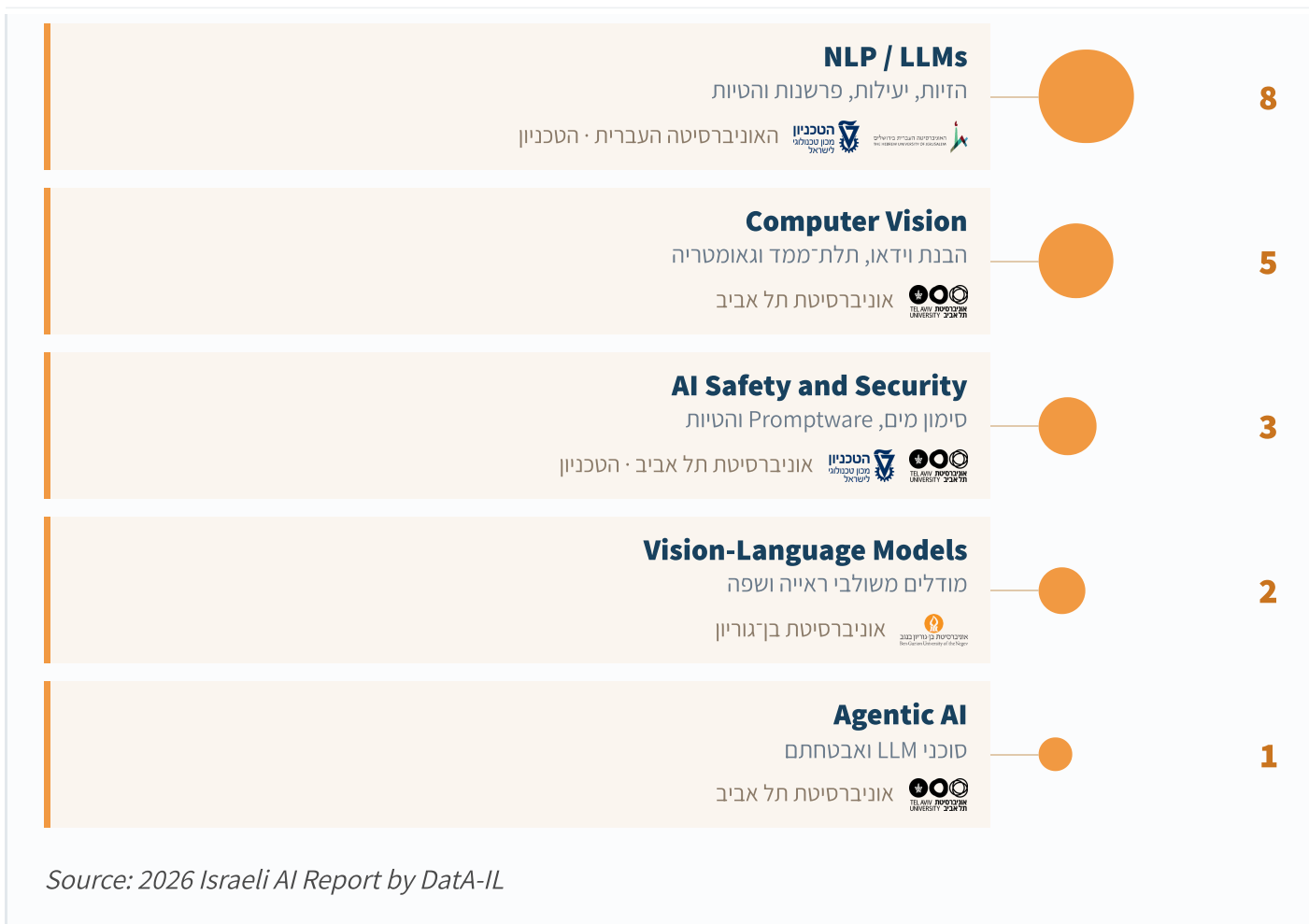
FIGURE 26

יותר מחצי מהמחקר הישראלי ב־AI הוא ויזואלי

49 מאמרים מאומתים. Generative AI וראייה ממוחשבת יחד הם 27 מאמרים, 55% מהסך, מורשת ישירה של אסכולת ה־Computer Vision של הטכניון ותל אביב. Agentic AI, אחד מתחומי הצמיחה הגלובליים, נמצא במאמר אחד.

89. נבחנו מאמרים אשר הופיעו באתר האוניברסיטה (הטכניון, האוניברסיטה העברית, אוניברסיטת תל אביב, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב) או באתר של חוקרים מאחד המוסדות והתפרסמו בין אוגוסט 2025 ליוני 2026. ברור לנו כי קיימים מאמרים ומחקרים נוספים, אולם לשם ייצוג תחומי המחקר בחרנו להתמקד במאמרים אלה.

בין האוניברסיטאות קיים הבדל בגישות. הטכניון עוסק בבסיסות המתמטיות, כולל שחזור תמונה ובעיות הפוכות (Inverse Problems), תל אביב מדגישה את העולם האפליקטיבי, והעברית מתמקדת במחקר ביקורתי ואנליטי, מיצוב מכון כ"עניינים ביקורתיות" על עידן ה־AI.

הבקשות הזכות בשימוש במחשב־העל הלאומי - נביוס

כדי לקבל תמונה מלאה יותר על תחום המחקר (כולל מחקרים על השפעת ה־AI ועל השימוש בבינה מלאכותית, ולא רק על ייצור שלה) נבחנו האקדמאים שזכו בגישה למחשב־העל הלאומי - נביוס. ועדה ברשות הות"ת ורשות החדשנות מקצה זמן כוח מחשוב לחוקרים בהליך תחרותי, בסבסוד של 80% מהעלות. עד כה הוגשו לכל סבב כ־44 בקשות, ובין חצי לשליש מהן התקבלו. יש לציין שבבקשות שנדחות ניתנות הצעות לשיפורים, במטרה שכלל הבקשות יקבלו מענה בסופו של דבר.⁹⁰

90. טבלת כל הזוכים נמצאת בנספח 2

הזוכים בזמן השימוש במחשבי־העל מציירים מפה ברורה למדי של השימוש האקדמי ב־AI עתיר חישוב: מצד אחד מחקרי ליבה במודלים, ומצד שני שימושים מדעיים עמוקים בביולוגיה, ברפואה, בפיזיקת הקוונטים, בחומרים, באקלים ובחברה.

FIGURE 27

מחקר הליבה במודלים הוא הקטגוריה הגדולה בין זוכי השימוש בהקצאות מחשבי־העל הלאומי

25 פרויקטים זוכים בגישה למחשבי־העל הלאומי, לפי קטגוריית מחקר. המספרים משוערים, וחלק מהפרויקטים משתייכים ליותר מקטגוריה אחת. הבר מצויר לפי אמצע הטווח.

הרשימה המלאה בנספח 2.

Source: 2026 Israeli AI Report by Data-IL

מחקר ליבה במודלים, LLMs וארכיטקטורות

הקטגוריה הגדולה ביותר: שיפור, הבנה, אימון, פענוח או האצה של מודלים. חלק גדול מהזוכים עוסקים בשכבת הבסיס, מחקר מתודולוגי של AI ולא רק שימוש במודלים קיימים. מהותי לנוכח החשש שישראל תהיה משתמשת קצה של מודלים זרים בלבד.

ביורפואה, ביולוגיה חישובית ורפואה

אחד מתחומי היישום המרכזיים של AI באקדמיה. דוח מצב המדע⁹¹ מדגיש את הפוטנציאל במחקר ביורפואי, כולל דאטה רפואי, חיזוי מבנים ביולוגיים וממשקי מוח־מכונה.

אמינות, פרשנות, הטיות ובטיחות

קטגוריה אסטרטגית הנוגעת ליכולת להשתמש ב־AI באופן אחראי, לצורכי רגולציה, מדע אמין, שימוש ממשלתי וביורפואה.

91. <https://academy.ac.il/Index3/Entry.aspx?nodeId=769&entryId=22865>

מדעים פיזיקליים, חומרים, קוונטים ואקלים

ממחישה כי AI הוא תשתית למחקר מדעי מתקדם: פתרון בעיות חישוביות קשות במדעים המדויקים באמצעות סימולציות, חיזוי ומודלים פיזיקליים.

קוגניציה, סוכנים וחברה

מעבר ממודלים בודדים למערכות AI שמתקשרות ומייצרות התנהגות חברתית. האקדמיה לא מסתכלת על AI רק כטכנולוגיה, אלא גם כגורם שמשנה תקשורת, קבלת החלטות, למידה ואינטראקציות חברתיות.

ראייה, שמיעה ומדיה גנרטיבית

קטגוריה יישומית סביב עיבוד אותות, דימות ויצירה. מדגימה שימוש ב-GenAI מעבר לטקסט בלבד.

מתוך הבחינה של הזוכים עולות כמה מסקנות משמעותיות בהקשר של האקדמיה בישראל והבינה המלאכותית:

- **מרבית הפרויקטים הם מחקרי עומק מתקדמים** - ארכיטקטורות, פרשנות מודלים, מודלים ביולוגיים, סימולציות פיזיקליות, פיזיקת הקוונטים, חיזוי אטמוספרי וממשקי מוח-מכונה. הדבר מעיד על הגישה האקדמית בשימוש ב-AI כמעבדה חישובית חדשה.
- **מחשבי-העל הלאומי - נביוס נתפס כתשתית רוחבית לכלל תחומי המדע** - הזוכים מגיעים ממגוון תחומים: מדעי המחשב, ביולוגיה, רפואה, חומרים, אקלים, פיזיקת הקוונטים, שמיעה וקוגניציה. הדבר מעיד על כך שהערך של תשתית ה-AI הלאומית אינו רק בהאצת חברות AI, אלא בהרחבת גבולות המחקר האקדמי בישראל.
- **דומיננטיות ברורה למדעים המדויקים ולמדעי החיים** - מרבית הפרויקטים הם בתחומי מדעי המחשב, ההנדסה, הביולוגיה והרפואה. הייצוג של מדעי החברה ומדעי הרוח מוגבל, למעט קוגניציה חברתית והטיות במודלים.
- **הובלת הטכניון** - בין המוסדות האקדמיים, הטכניון בולט כמוסד המוביל במספר הפרויקטים, ואחריו אוניברסיטת בר-אילן, האוניברסיטה העברית, אוניברסיטת תל אביב ואוניברסיטת בן-גוריון בנגב. הנתונים מספקים עדות נוספת להובלה של הטכניון בתחומי ה-AI החישובי, המדעים המדויקים והביולוגיה החישובית ומעלים את השאלה כיצד ניתן להנגיש תשתיות AI מתקדמות לכלל האקדמיה, ולא רק למוקדי מצוינות קיימים.
- **מסלולים מקבילים** - מחקר ליבה במודלים, בארכיטקטורות, בפרשנות, בהטיות ובאימון יעיל של מערכות AI ובמקביל שימוש ב-AI כמנוע מחקרי בתחומי מדע עתירי חישוב ודאטה, ובראשם ביו-רפואה, ביולוגיה חישובית, חומרים, פיזיקת הקוונטים ואקלים. התמונה המתקבלת היא של AI כתשתית רוחבית למחקר, ולא כתחום עצמאי בלבד.

מכאן עולה כי מחשבה העל הלאומי - נביוס הוא תשתית שמאפשרת לאקדמיה הישראלית להפוך AI לכלי מחקר מרכזי - במיוחד בבירפואה, במדעים מדויקים ובמחקרי ליבה של מודלים.

פערים מול העולם: בחינת המגמות העולמיות בתחום חקר ה-AI מצביעה על כמה פערים בולטים:

FIGURE 28

פרופיל המחקר האקדמי הישראלי ב-AI

Source: 2026 Israeli AI Report by Data-IL

Embodied AI ו-Robotics - ענקיות כמו Google DeepMind, MIT וסטנפורד שולטות בתחום זה.⁹² מישראל, עם התעשייה הביטחונית שלה, היה אפשר לצפות לנוכחות חזקה בתחום, אבל המחקר האקדמי בו מוגבל.

לפי המדגם המוגבל שלנו מסתמן כי האקדמיה הישראלית היא שחקן גלובלי משמעותי ב-GenAI ויזואלי וב-NLP אנליטי, שחקן בינוני ב-Deep Learning תיאורטי ושחקן מוגבל בתחומים שמחייבים תשתית חישוב ענקית או ממשק עם המדעים הפיזיים. תמונה זו משקפת גם את חוזקות ההון האנושי הישראלי (מתמטיקה, הנדסה) וגם את המגבלות המבניות במדינה (תקציבי מחקר, סקייל).

המחקר בישראל הוא מה שמכנים לפעמים "מחקר שכבת האמצע"; לא מאמני המודלים הבסיסיים (בתחום זה עוסקים יותר בארצות הברית, בסין ובבריטניה) ולא רק יישום תעשייתי - אלא מחקר שבונה על מודלים קיימים במטרה לפתח להם יכולות חדשות, להבין אותם טוב יותר ולהפוך אותם ליעילים ובטוחים יותר. בהתחשב במגבלות הקיימות במשק הישראלי, מדובר במיצוב לגיטימי ובעל ערך.

הנקודה החזקה ביותר בפרופיל הישראלי, כפי שעולה מהמדגם, היא ריכוז בתחומים בעלי השפעה גבוהה.

92. <https://dtsbourg.me/en/articles/predictions-embodied-ai>

מעבר מהאקדמיה לתעשייה

ממשק אקדמיה-תעשייה ידע, מסחור, חברות MNC, פטנטים, חממות ושיתופי פעולה

הממשק אקדמיה-תעשייה בישראל הוא אחד ממנועי ההאצה של אקוסיסטם הדאטה והבינה המלאכותית. הוא נשען על מחקר אקדמי איכותי, על מעבדות מחקר ועל חברות מסחור ידע ותיקות, על נוכחות משמעותית של מרכזי מו"פ רב-לאומיים, על מנגנוני תמיכה ממשלתיים ועל תרבות יזמית שמאפשרת מעבר מהיר יחסית ממחקר תיאורטי למחקר יישומי.

במדד החדשנות העולמי של WIPO לשנת 2025 דורגה ישראל במקום הראשון בעולם בשיתוף הפעולה במו"פ בין האקדמיה לתעשייה.⁹³ כמו כן היא דורגה ראשונה בהוצאה הכוללת על מו"פ, בהון סיכון שהתקבל ובמו"פ שמבצע המגזר העסקי. נתונים אלה ממחישים כי הקשר בין המחקר האקדמי, התעשייה והיזמות אינו רכיב שולי באקוסיסטם הישראלי, אלא אחד ממקורות היתרון התחרותי שלו.

עם זאת, אופי הממשק הישראלי ייחודי, והמו"פ מוטה מאוד למגזר העסקי. דוח מצב המדע 2025 מציג את אותו נתון כשחיקה מבנית: מו"פ אקדמי ירד מ-26% מההשקעה הלאומית ב-1991 ל-5.5% ב-2023, וירד כ-4% במונחים מוחלטים בין 2013 ל-2023 בעוד ממוצע ה-OECD עלה 20%. ב-2023 עמדה ההוצאה הלאומית למו"פ אזרחי על 119.3 מיליארד שקל, 6.3% מהתמ"ג, כאשר 93% מהמו"פ בוצעו במגזר העסקי ורק 5.5% ממנו במוסדות להשכלה גבוהה.⁹⁴ עם זאת חשוב לציין כי באותו מדד WIPO ישראל מדורגת בכללי 14 מתוך 139 מדינות, 19 בהון האנושי והמחקר (סוגיה מרכזית עבור ישראל) ובמקום 60 בהשכלה גבוהה.

חברות מסחור הידע

חברות מסחור הידע הן המנגנון המרכזי שבאמצעותו ידע אקדמי עובר מהמעבדה אל השוק. לפי סקר הלמ"ס, ב-2023 קיבלו חברות מסחור הידע 828 דיווחים על המצאות, הגישו 600 בקשות מקוריות לפטנט והחזיקו במלאי של 4,233 סוגי פטנטים. מתוך מלאי זה, 68.7% מהפטנטים היו

93. <https://www.wipo.int/web-publications/global-innovation-index-2025/en/gii-2025-results.html>

94. https://www.cbs.gov.il/he/mediarelease/DocLib/2024/320/12_24_320e.pdf

95. https://www.cbs.gov.il/he/mediarelease/DocLib/2025/026/12_25_026e.pdf

בחברות הקשורות לאוניברסיטאות, נתון המצביע על מרכזיותן בפורטפוליו הקניין הרוחני של ישראל.⁹⁵

בעולמות ה-AI והדיפ־טק, לרוב הפטנט לבדו אינו יחידת המסחר המרכזית. לעתים הערך נמצא בשילוב בין אלגוריתמים, דאטה, מודלים, ידע הנדסי, תשתיות ניסוי, רגולציה, צוות יזמי וגישה לשוק. לכן, כדי להפיק ערך מהמחקר האקדמי, נדרשת שכבת ביניים שיודעת לזהות צורך בתעשייה, לעצב שימושים, לבנות צוותים, לגייס משאבים וללוות טכנולוגיות בשלבים שבהם הן עדיין לא בשלות לשוק אך יישומיות מכדי להישאר רק בפרסום מדעי.

המדינה מזהה כיום כי עצם קיומו של ידע אקדמי איכותי אינו מבטיח אפשרויות מסחר. ביולי 2025 הודיעה רשות החדשנות על תוכנית להקמת שלוש סוכנויות מסחר יעודיות,⁹⁶ שכל אחת מהן תוכל לקבל עד חמישה מיליון שקל במודל זכיינות תלת־שנתי. מטרתן היא לאתר מחקרים אקדמיים בעלי פוטנציאל, לחבר אותם לצורכי התעשייה ולהאיץ הקמת חברות, השקעות והסכמי רישוי. הרקע למהלך הוא פער ברור: קרן המחקר היישומי של הרשות תומכת בכ־100 מיליון שקל בשנה במחקר אקדמי, אך פחות מ־20% מהפרויקטים מגיעים למסחר או להקמת סטארט־אפ. מהלך זה משקף מעבר מתפיסה מסורתית של מסחר פטנטים לתפיסה רחבה יותר של תיווך ידע.

בניית יתרון תחרותי

החיבור בין האקדמיה, חברות יישום, MNCs, סטארט־אפים ומשקיעים חשוב במיוחד בתחום הדיפ־טק, אשר ל-AI יש חלק גדול בו. לפי דוח מצב ההייטק 2025 של רשות החדשנות, בישראל פועלות כ־1,500 חברות דיפ־טק שגייסו יותר מ־28 מיליארד דולר בין 2019 ל־2025, מה שממקם אותה כמרכז הדיפ־טק המוביל בעולם המערבי מחוץ לארצות הברית.⁹⁷ אחד התחומים המרכזיים בדיפ־טק הוא AI (ושבבים). זהו תחום שבו יתרון תחרותי נבנה לאורך זמן, מתוך שילוב של מחקר מדעי, מומחיות הנדסית, דאטה, רגולציה, הון אנושי ותעשייה גלובלית.

בדוח מצב ההייטק של רשות החדשנות מצוין כי אחד מיעדי חטיבת התשתיות הוא "הגברת מסחר הידע האקדמי בישראל". עוד מופיעים בו יעדים לטווח הקצר, כמו הקמת תשתית לאימון מודלים גדולים ולחישוב מדעי, העברת ידע מחו"ל, עידוד שימוש במעבדות המו"פ וזיהוי טכנולוגיות מפציעות: כלומר, האקדמיה ממוקמת בדוח בתוך מעטפת רחבה יותר של תשתיות מחקר, מסחר ודיפ־טק. האתגר של ישראל בשנים הקרובות אינו רק להגדיל את מספר הפטנטים או את מספר שיתופי הפעולה, אלא לשפר את איכות מסלולי המעבר בין האקדמיה לתעשייה. המשמעות היא חיזוק שכבת החוקרים, תוכניות מחקר עם התעשייה, יצירת מעבדות משותפות, עידוד חוקרים יזמים, חיבור מוקדם יותר בין המחקר לצורכי השוק, הרחבת הגישה לדאטה ולתשתיות ניסוי ושיפור במנגנונים המאפשרים לטכנולוגיות עמוקות לעבור את "עמק המוות" שבין הוכחת ההיתכנות לבין המוצר. במובן זה, הממשק אקדמיה-תעשייה אינו רק מנגנון מסחר; הוא תנאי לכך שישראל תישאר רלוונטית במרוץ ה-AI והדיפ־טק העולמי.

96. https://innovationisrael.org.il/en/press_release/knowledge-commercialization/

97. דוח ההייטק של רשות החדשנות

האקדמיה בישראל בהשוואה בינלאומית

בדירוגים האקדמיים הבינלאומיים לשנים 2025-2026 ישראל שומרת על מיקום גבוה יחסית, במיוחד במדדים הנשענים על אימפקט של מחקר, על ציטוטים ועל מצוינות בתחומי המדע, הטכנולוגיה וההנדסה. התמונה הכללית מורכבת יותר: מצד אחד, כמה מוסדות ישראליים שומרים על נוכחות עקבית בצמרת העולמית, ומנגד, בדירוגים הרחבים, שבהם ניתן משקל משמעותי גם להיקף, לבינלאומיות, למוניטין ולמשאבים, ישראל אינה מתחרה במדינות צפון אמריקה ואירופה.

עם זאת, עבור אקוסיסטם הדאטה וה-AI, הדירוגים בתחומים השונים חשובים יותר מהדירוגים הכלליים. כאן בולטת ישראל בעיקר דרך מוסדות עוגן טכנולוגיים-מחקריים, ובראשם הטכניון, אוניברסיטת תל אביב, מכון ויצמן והאוניברסיטה העברית. **בדירוג QS בתחום ה-Data Science וה-AI ל-2025, הטכניון מופיע במקומות 51-100: כלומר בשכבה הגלובלית העליונה של מוסדות המלמדים וחוקרים דאטה ו-AI.** עצם הופעתו בדירוג ייעודי זה משמעותית, משום שהתחום עדיין חדש יחסית כדירוג עצמאי והוא משקף מעבר של AI ממומחיות מחקרית בתוך מדעי המחשב לתחום אקדמי ותעסוקתי מובחן.⁹⁸

תמונה דומה עולה גם ממדד שנגחאי ל-2025. דירוג Global Ranking of Academic Subjects, שהוא דירוג בינלאומי לנושאים אקדמיים, דירג מוסדות ב-57 תחומים על בסיס מדדים מחקרניים, כגון תפוקה מדעית, איכות המחקר, ההשפעה ושיתופי פעולה בינלאומיים. **בתחום ה-AI, שנכלל בדירוג לראשונה ב-2025, הטכניון, שדורג ראשון בישראל, דורג בין 100 המוסדות המובילים בעולם.** המשמעות היא שהחוזקה נשענת על בסיס עמוק של דיסציפלינות מאפשרות: אלגוריתמיקה, הנדסה, רובוטיקה, חישוביות ומדעים מדויקים.⁹⁹

98. <https://www.topuniversities.com/university-subject-rankings/data-science-artificial-intelligence/2025>

99. <https://www.shanghairanking.com/rankings/gras/2025/AS0229>

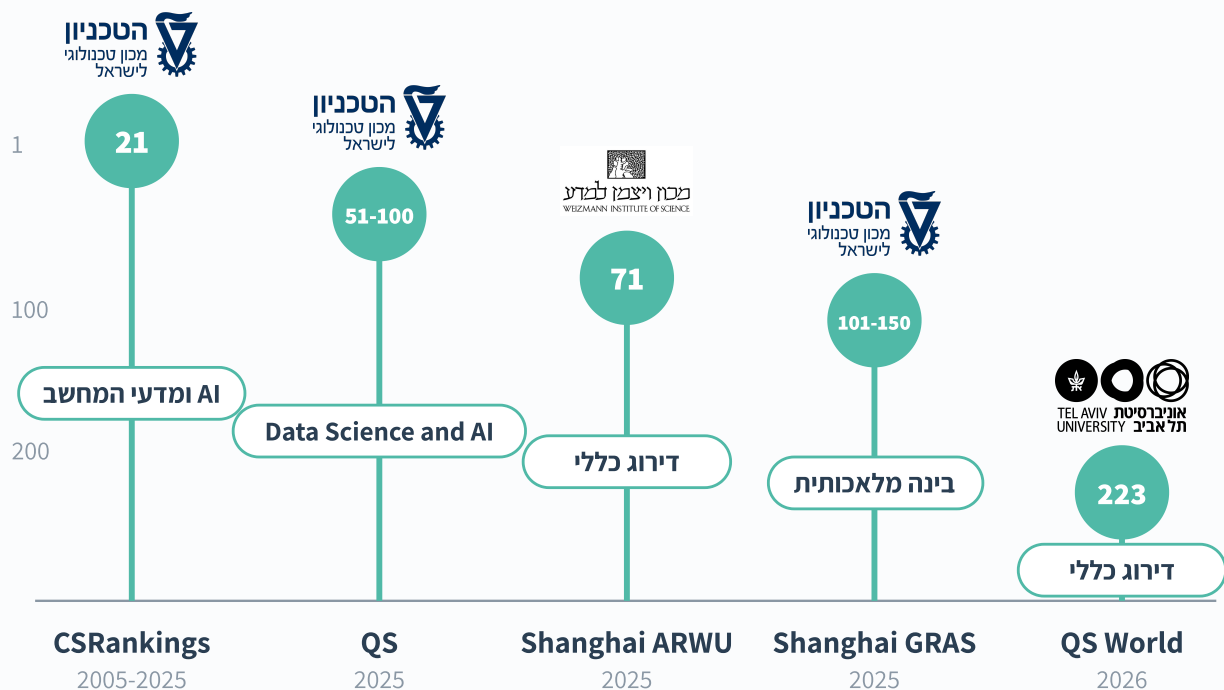
מדד נוסף שחשוב במיוחד לבינה המלאכותית הוא CSRankings, המתבסס על פרסומים בכנסים מובילים במדעי המחשב. לפי נתוני 2005-2025, **הטכניון מדורג במקום הראשון בישראל ובאירופה בתחום ה-AI ומדעי המחשב, ובמקום ה-21 בעולם**. בתת-התחום של למידת מכונה הוא מדורג במקום העשירי בעולם. נתון זה מודד בעצם נוכחות מחקרית בליבה של קהילת ה-AI העולמית.¹⁰⁰

גם בדירוגי מדעי המחשב הרחבים יותר ישראל מופיעה כשחקנית איכותית. דירוג THE Computer Science ל-2026, למשל, בחן בין היתר תוכנה, הנדסת תוכנה, בינה מלאכותית, למידת מכונה, סייבר ורשתות וכלל 1,165 אוניברסיטאות מ-84 מדינות וטריטוריות.¹⁰¹ בדירוגים מסוג זה ישראל אינה מתחרה במסה של מערכות ענק כמו ארצות הברית, סין ובריטניה, ועם זאת מחזיקה בכמה מוסדות בעלי נראות גבוהה יחסית לגודל המדינה, בעיקר בתחומים שבהם מחקר, הנדסה והון אנושי מתקשרים ישירות לתעשיית ההייטק.¹⁰²

FIGURE 29

ככל שהדירוג ממוקד יותר ב-AI, כך ישראל מדורגת גבוה יותר

דירוג מוסדות אקדמיים ישראלים במדדים עולמיים מובילים בתחום ה-AI, לפי תחום

בתת-התחום למידת מכונה הטכניון מדורג עשירי בעולם ב-CSRankings, וראשון בישראל ובאירופה ב-AI ומדעי המחשב.

Source: 2026 Israeli AI Report by Data-IL

100. https://csrankings.org/?utm_source=chatgpt.com

101. Times Higher Education rankings: <https://www.timeshighereducation.com/world-university-rankings>

102. <https://www.timeshighereducation.com/world-university-rankings/2026/subject-ranking/computer-science>

לישראל בסיס אקדמי, שגם אם הוא מצומצם בגודלו, מסוגל לייצר ידע, חוקרים, וטכנולוגיות עמוקות בתחומי ה-AI והדאטה ולהראות נוכחות על הבמה הגלובלית. כדי שישראל תשמר ואף תחזק את מעמדה בעידן ה-AI, לא מספיק שיהיו לה כמה מוקדי מחקר חזקים. המעבר ממצוינות נקודתית למסה קריטית דורש להרחיב את בסיס ההכשרה, להגדיל את מספר החוקרים והסטודנטים בתחומי ה-AI והדאטה, לחזק תשתיות מחקר וחשוב וליצור מסלולי חיבור מהירים יותר בין האקדמיה, התעשייה והמגזר הציבורי.

ישראל נהנית ממוסדות מחקר חזקים, מחוקרים בעלי שם, מקשרים הדוקים בין האקדמיה לתעשייה ומיכולת מוכחת לייצר חדשנות. ואולם, התחרות הגלובלית על טאלנטים, המחסור בסגל בכיר בתחומי ה-AI והדאטה, העלות הגבוהה של תשתיות מחשוב והמעבר של חלק ניכר מהמחקר המתקדם אל תוך חברות הטכנולוגיה הגדולות מציבים כולם אתגר משמעותי בפני מערכת ההשכלה הגבוהה, נוסף על הקשיים שהערימו המלחמה ומעמדה של ישראל בשנים האחרונות.

מבט קדימה

האקדמיה הישראלית נכנסת לעידן ה-AI מעמדת פתיחה חזקה אך לא מובטחת. יש לה מוקדי מצוינות מחקריים, חוקרים בעלי שם, קשרים עמוקים עם התעשייה ויכולת מוכחת להפוך ידע לחדשנות. בשנה האחרונה ניכרת גם התעוררות מערכתית (למרות הפסקת תקצוב המרכזים): נפתחו תוכניות לימוד חדשות, הורחבה הגישה לתשתיות חישוב, גובשה אסטרטגיה לשילוב AI בהוראה ובמחקר ונוצרו מנגנונים חדשים לחיבור בין ידע אקדמי לצורכי המשק. לצד זאת, התמונה מצביעה על פערים - **מספר מצומצם של תלמידי מחקר וחוקרים בכירים, ריכוז של תשתיות ומצוינות במספר מוסדות, תחרות קשה מול התעשייה ומול חו"ל, ופערים בתחומי מחקר מתפתחים כגון Agentic AI, רובוטיקה ו-Scientific AI.** ישראל מחזיקה באיכות, אך עדיין חסרה לה המסה הקריטית שתאפשר להפוך מצוינות נקודתית ליכולת לאומית רחבה ומתמשכת.

השלב הבא אינו רק לפתוח עוד תוכניות או להגדיל את מספר המשתמשים בכלי AI, אלא לבנות מערכת שמסוגלת גם לייצר ידע, חוקרים וטכנולוגיות מקוריות. לשם כך נדרשת השקעה ארוכת טווח בתארים מתקדמים, בסגל מחקר, בכוח מחשוב, בדאטה ובתשתיות ניסוי; יצירת מסלולים גמישים לתנועה בין האקדמיה לתעשייה; הרחבת הנגישות לתשתיות גם מעבר למוקדי המצוינות הקיימים; וחיצוק המנגנונים שמעבירים מחקר מהמעבדה אל המגזר העסקי והציבורי. במקביל, רצוי להשקיע בתחומים אשר זוהו בתוכנית האסטרטגית ככאלה שבהם לישראל יתרון יחסי ולכוון אליהם משאבים באופן אסטרטגי.

“השותפות הבין-מגזרית בישראל כבר אינה הצהרה אלא תשתית עבודה: כמחצית מפרויקטי ה-AI הממשלתיים מבוצעים היום עם חברות מהתעשייה, וישראל מדורגת ראשונה בעולם בשיתוף פעולה במו"פ בין האקדמיה לתעשייה. אבל הדוח מראה גם היכן החיבור עדיין לא קורה מספיק: רוב המו"פ האזרחי מתבצע בתעשייה בלבד, ומרכזי האימפקט שהמדינה מקימה יצליחו רק אם דאטה ציבורי, כוח מחשוב וידע אקדמי יגיעו לאותו השולחן.”

ירון נוידרפר - מנכ"ל ומייסד־שותף, קבוצת SFI

מצב האקוסיסטם מבט לעתיד

שלושה מגזרים, שנה אחת של תנועה. מה שיקבע את השנים
הבאות הוא לא עוצמתו של כל מגזר בנפרד, אלא איכות
הממשקים ביניהם.

מצב האקוסיסטם - מבט לעתיד

התמונה העולה מהדוח היא של אקוסיסטם בתהליך של שינוי מבני, שאת תוצאותיו עדיין מוקדם להעריך. בכל אחד משלושת המגזרים - העסקי, הציבורי והאקדמי - נרשמו השנה התפתחויות ראויות לציון: התבססות ה־AI כמוקד ההשקעות בתעשייה, הצעדים שנעשו לקראת מנגנון תכלול ממשלתי ותשתית חישוב לאומית וההיערכות האקדמית להרחבת ההכשרה. מרבית המהלכים נמצאים בשלבים מוקדמים, ובאופן טבעי, תהליכים מסוג זה נמדדים על פני שנים. לא פחות חשובה מתהליכי העומק המתהווים בתוך כל מגזר היא התמונה המשתקפת של מערכת היחסים הנרקמת ומתהדקת בין שלושת המגזרים. מגמה אשר תמדד לעומק בדוחות הבאים.

בפרק זה אנו מסמנים את הרכיבים העיקריים שנרצה להמשיך ולדון בהם לאורך השנה ובמהדורה הבאה של הדוח.

שישה תחומים להמשך מעקב

1. האם 2027 תהיה שנת התקצוב, או דחייה נוספת של ההכרעה?

החלטה 4255, שאושרה ב־16 ביוני 2026, מאמצת עקרונות אסטרטגיים ומטילה עבודת מטה נרחבת, אך מבהירה בסיפתה שאין בה כדי לחייב את הממשלה בהגדלת ההוצאה הממשלתית. התוכנית הרב־שנתית המפורטת לשנים 2027-2031 אמורה להגיע לאישור הממשלה במסגרת תקציב המדינה לשנת 2027. ר' מטה ה־AI הלאומי הצהיר על כוונה לבקש חמישה מיליארד שקל, התוכנית הלאומית תוקצבה בכמיליארד ש"ח מאז 2021, ההקצאות הציבוריות שמופו בדוח זה מסתכמות בכ־570 מיליון ש"ח בשנה האחרונה, וועדת נגל הציבה רף של 25 מיליארד ש"ח לחמש שנים. בהשקעה ציבורית לנפש עומדת ישראל על כ־36 דולר, מול 44 בקנדה, 64 בגרמניה ו־244 בבריטניה.

2. מי יבנה את כוח המחשוב, ואת מי הוא ישמש?

ההחלטה קובעת צורך בנגישות פוטנציאלית, לחמש השנים הקרובות, לכוח עיבוד המקביל לביצועי 100,000 מאיצי בינה מלאכותית. באותה נשימה היא מציינת כי היעד יעודכן בשיתוף משרד האוצר, וכי הנגישות לא תושג באמצעות הקמת תשתיות בבעלות ממשלתית. כיום עונה

על היעד מחשב־העל הלאומי בהפעלת נביוס בלבד, ובאופן חלקי. הפער נראה גם מבחוח: בממד המוכנות הממשלתית ל־AI מקבלת ישראל ציון 100 במחויבות מדיניות ובעקרונות ממשל, ולעומתם 21.1 בכוח מחשוב. אין כיום מדידה פומבית של השימוש במחשב־העל הלאומי - נביוס, שעות עיבוד, מודלים שאומנו, קבוצות מחקר שפרסמו. פרסום הנתונים האלה יאפשר לדון בהרחבת התשתית על בסיס עובדות ונתונים וחשובה במיוחד נוכח היעד להכפיל פי חמש תוך שנה ופי עשר תוך חמש שנים את כמות המאמצים הישראליים.

3. אפקטיביות הכלים לשיתוף דאטה

בדוח סקרנו כלים וזיהינו מגמה שנועדה לסייע לעודד שיתוף דאטה (בדגש על דאטה ציבורי). קולות קוראים, צוות פעולה, ועוד. זהו גם התחום העיקרי שאינו זקוק לתקציב 2027 בשביל לבצע התקדמות משמעותית. בעתיד ראוי לבחון האם אכן כלים אלה היו יעילים בהיפוך התנהלות ארוכת שנים של שמירה על דאטה בסילואים. האם אכן יש יותר "מאגרי דאטה משותפים" האם הם נגישים יותר.

שלושה סמנים שאפשר לבדוק בעוד שנה: האם התפרסמה מדיניות פתיחת מידע כברירת מחדל; כמה מתשתיות הדאטה הקלאסטריות (44 מיליון ש"ח, שבעה קלאסטרים) הוקמו ומי נגיש אליהן; והאם הפרויקטים בקול הקורא החדש הקימו מאגר איגום או API משותף.

4. מה ה־AI עושה להייטק הישראלי?

הדוח מודד היטב את צד התשומות. ב־2025 זרמו לחברות AI 11.8 מיליארד דולר, 89% מכלל ההון שגויס בהייטק הישראלי, על 56% מהסבבים בלבד ולעומת 58% מההשקעות ב־2024. 2,948 חברות מוגדרות כחברות AI, כשליש מכלל חברות ההייטק, ומתוכן 365 חברות Core AI. אלה מספרים חזקים, והם מסבירים מדוע ה־AI נעשה מוקד ההשקעות. הם חשובים ומהותיים אבל בהמשך נרצה לחדד את ההגדרה של חברת Core AI וגם להבין לעומק גם מה ה־AI עושה בפועל לסטארט־אפים ולהייטק - אם הוא מרחיב את האקוסיסטם, מסיט אותו פנימה, או משנה את המקצועות שבתוכו. כן נרצה לבחון האם ההצהרות האסטרטגיות על מיקוד בסייבר וב Physical AI נשאו פרי. השאלה חשובה מעבר לענף: ההייטק תרם ב־2025 כמחצית מהצמיחה במשק, חלקו בתוצר הגיע לשיא של כ־18.3%, והוא כ־58% מהיצוא. אם AI הופך לחלק המרכזי בו הרי שיש לו השפעה ישירה ומשמעותית על כלכלת ישראל.

כדי לענות על שאלה זו נדרשים ארבעה נתונים, ושלושה מהם אינם נאספים היום:

תעסוקה בחברות AI. הדוח מציין במפורש שלא ניתן להציג נתון על שיעור התעסוקה בחברות AI מתוך כלל הענף. מה שכן ידוע: מספר המועסקים בהייטק התייצב על כ-400 אלף, 11.3% מהמועסקים במשק, והצמיחה השנתית ירדה מאז 2023 ל-1.3% - מתחת לקצב הגידול של כלל המועסקים במשק, שעמד על 1.8%, ולאחר עשור שבו עמדה על 5% ויותר. הביקוש שמופה בתחומי הליבה נאמד ב-2,434 עובדים, בלי חברות הטכנולוגיה הגדולות. בלי נתון תעסוקה ייחודי לחברות AI אי אפשר לדעת אם התחום מייצר משרות, מסיט אותן או מחליף אותן.

הרכב משרות הכניסה. דוח הוועדה להגדלת ההון האנושי בהייטק מצביע על שינוי במשרות הג'וניורים מתפקידים שכללו כתיבת קוד בסיסי, בדיקות ואיסוף נתונים, לתפקידים הדורשים ידע עמוק יותר, חשיבה מערכתית וניהול של כלי AI.

הקמת חברות ושלב מוקדם. הנתונים הגלויים מצביעים על 570 חברות חדשות ב-2025, לעומת יותר מ-1,200 בשנות השיא, ורשות החדשנות מעריכה כ-775. במקביל חלקן של חברות ה-AI מקרב החברות החדשות עלה ל-51%, אך חלקן של חברות Core AI ירד ל-1.9% - הנמוך מאז 2018. שתי קריאות אפשריות: ה-AI מוריד את חסמי הכניסה עד שפחות אנשים צריכים גיוס הון כדי לבנות מוצר, או שההון לשלב המוקדם התייבש. הבחנה ביניהן דורשת מעקב על מספר הסבבים המוקדמים, ולא רק על סך ההון.

מהיכן נוצר הערך. 365 חברות Core AI מתוך 2,948, כ-12%, לעומת הערכות עולמיות שלפיהן כ-20% מחברות ה-AI מקיימות גם מו"פ בתחום. מנגד, סקר של Menlo מצא שב-76% ממקרי השימוש בחברות אנטרפרייז הטכנולוגיה נרכשה ולא פותחה, לעומת 53% שפותחו ב-2024. אם העולם קונה ולא בונה, לאקוסיסטם יישומי כמו הישראלי יש שוק גדל, אך שכבת העומק היא שתקבע מי לוכד את המרווח.

השאלה קדימה: האם ה-AI מרחיב את ההייטק הישראלי או מחלק אותו מחדש. שני סימנים מרמזים על האפשרות השנייה: ההון שזרם לחברות שאינן AI הצטמצם מכחמישה מיליארד דולר ב-2024 לכ-1.5 מיליארד ב-2025, בשנה שבה סך ההון בהייטק דווקא עלה; ו-55% מההשקעות מרוכזות בסייבר ובתוכנה הארגונית. אך שני הסימנים מודדים הון, ולא תעסוקה, פריון או הקמת חברות ולכן אינם מספיקים להכרעה.

5. האם ההון האנושי יגיע בזמן?

החלטה 4255 מציעה הבחנה שימושית בין "יוצרי בינה מלאכותית" - חוקרים ומהנדסים המפתחים תשתיות ומודלים, הדורשים הכשרה אקדמית עמוקה לבין "מיישמי בינה מלאכותית", מועסקים בכלל ענפי המשק. הנתונים שנאספו בדוח מראים שהפער בין שתי השכבות הוא גם פער במדידה. עשר תוכניות הלימוד החדשות אמורות לקלוט כ-900 סטודנטים בשנת הלימודים 2026-2027, אך שמונה מהן לתואר ראשון - השכבה שבה ההיצע כבר רחב יחסית, עם מעל 6,000 סטודנטים, לעומת 1,000-2,000 בתואר השני ומאות בודדות בדוקטורט. הביקוש שמופה בתחומי הליבה נאמד ב-2,434 עובדים, בלי חברות הטכנולוגיה הגדולות. ברקע, הצמיחה השנתית בתעסוקת ההייטק ירדה מאז 2023 ל-1.3% מתחת לקצב הגידול של כלל המועסקים במשק, שעמד על 1.8% ולאחר עשור שבו עמדה על 5% ויותר. ישראל מדורגת 11 בעולם במספר חוקרי וממציאי AI ביחס לאוכלוסייה, עם 52 לכל 100 אלף תושבים מול 110 בשווייץ ו-109 בסינגפור, וסיימה את 2025 עם מאזן הגירה שלילי של כמעט 2% מהטאלנטים בתחום.

6. האם הממשקים בין המגזרים יהפכו למנגנון?

במדד החדשנות של WIPO מדורגת ישראל ראשונה בעולם בשיתוף פעולה במו"פ בין האקדמיה לתעשייה. הנתונים בדוח מראים שהממשק הזה אינו אחיד. בפרויקטי ה-AI הממשלתיים חברות חיצוניות שותפות ב-48 מתוך 97 פרויקטים, עלייה מ-32 אשתקד בממשק עם החברות הרב-לאומיות התמונה חזקה יותר: יותר מ-500 חברות רב-לאומיות החלו לפעול בישראל מאז 2000, 35 מהן ב-2025, ואנבידיה מקימה בישראל חוות שרתים בהשקעה של כ-1.5 מיליארד דולר. בנוסף נשאל האם המגזר הציבורי אכן מתפקד כבטאסיט - בדוח קיבלנו תמונה (גם אם חלקית בנקודת הזמן בה הוא התפרסם) לגבי פרויקטי AI במגזר הציבורי. מה ניתן ללמוד מהפרויקטים האלה שיכול להיות שימושי להטמעה רחבה של AI בממשק? האם ניתן ליצור מדדי הצלחה לאותם פרויקטים?

דוח זה נועד לשמש נקודת ייחוס. המיפוי והנתונים שנאספו בו יאפשרו לעקוב בשנים הבאות אחר התפתחות הסוגיות שעולות היום וילמדו בבוא העת כיצד ייזכרו המהלכים של 2025-2026 בהתפתחות האקוסיסטם הישראלי: 2,948 חברות AI מתוך 9,099 חברות הייטק, 365 מהן חברות Core AI; 11.8 מיליארד דולר, שהם 89% מגיוסי ההון, על 56% מהסבבים; 97 פרויקטים ממשלתיים ב-33 גופים; עשר תוכניות לימוד חדשות; ומקום 16 מתוך 195 במוכנות הממשלתית ל-AI. אלה המספרים שאליהם תושווה המהדורה הבאה.

קרדיטים

כתיבה ועריכה, הגר רבט - טליה ואיש
ליווי וייעוץ, רונה פרי
עריכה לשונית, רתם כסלו
עיצוב וויזואליזציית נתונים, הדס שיזף זבולון
תרגום לאנגלית, מוראל בן ישראל

תודות

מיכל פינק, משרד הכלכלה והתעשייה
גל סף, משרד הכלכלה והתעשייה
ד"ר אסף הורוביץ, רשות החדשנות
צביקה גולצמן, רשות החדשנות
יעל מזוז הרפז, רשות החדשנות
מירב פרץ בלינסקי, מערך הדיגיטל הלאומי
אלמה גדות פרז, מערך הדיגיטל הלאומי
מעין חג'בי, מערך הדיגיטל הלאומי
עמית קטינקא, מערך הדיגיטל הלאומי
פריאל מורנו, מערך הדיגיטל הלאומי
טל חדד, מערך הדיגיטל הלאומי
אילנית גרין, מערך הדיגיטל הלאומי
אלודי זרביב, מערך הדיגיטל הלאומי
ניר ינובסקי דגן, מערך הדיגיטל הלאומי
ירון נוידרפר, קבוצת SFI
ליאור זיון, קבוצת SFI
הילה חלילי, מטה ה-AI הלאומי
ענבל ארמה, מטה ה-AI הלאומי
נועה לובין, מטה ה-AI הלאומי
דניאל מילבאואר, המועצה להשכלה גבוהה
לאורה צוקרמן, המועצה להשכלה גבוהה
עדי דגן, משרד החינוך
שושי בן אהרון, משרד הרווחה
אוה קוריטני, Data-IL

חלק מהגופים המסוקרים בדוח שותפים ב־Data-IL;
 הניתוח והפרשנות הם של Data-IL בלבד.

נספח 1: חברות Core AI, מתודולוגיית הסינון של IVC

מטרה

בינה מלאכותית (AI) הפכה לשכבת טכנולוגיה כללית ולמונח שיווקי נפוץ. עם זאת, לא כל חברה המשתמשת במונחים הקשורים ל־AI אכן מפתחת בינה מלאכותית כיכולת ליבה.

המתודולוגיה שלנו נועדה לקבוע אם חברה מפתחת טכנולוגיית AI מהותית, ולא רק תוכנה, שירות או תהליך אוטומציה המשתמשים ב־AI כחלק מהפתרון, מבלי שהטכנולוגיה עצמה היא נכס עצמאי הניתן ליישום מעבר לצרכים הספציפיים של החברה, או לחלופין אם היא עושה שימוש בעיקר בשפה שיווקית הקשורה ל־AI.

אנו משתמשים במונח **Core AI** כדי לתאר חברות המפתחות מודלי בינה מלאכותית בסיסיים (Foundational Models), תשתיות AI או טכנולוגיות מאפשרות (Enabling Technologies), ולא חברות המסתפקות ביישום או בשילוב של כלי AI קיימים.

הגישה שלנו

אנו מעריכים כל חברה באמצעות מסגרת סינון שיטתית, המעניקה עדיפות למהות הטכנולוגית על פני הצהרות שיווקיות. תהליך ההערכה מתחיל במידע הקיים ברישום החברה, ובכלל זה תיאור החברה ותיאור הטכנולוגיה שלה. בהתאם לתהליך העבודה, אנו עשויים לבצע אימות נוסף באמצעות אתר החברה, ובמקרים הרלוונטיים להסתמך גם על ראיות ממסמכי פטנטים.

לצורך ביצוע התהליך נעשה שימוש ב־ChatGPT כפלטפורמת שירותי ה־LLM המרכזית. מודלי ה־GPT שהשתמשנו בהם הונחו לבסס את החלטותיהם על בחינת הטכנולוגיה עצמה והטכנולוגיות המשיקות לה, תוך אימוץ נקודת מבט הדומה לזו של קרן הון סיכון (Venture Capital) בעת הערכת הערך הטכנולוגי והעסקי של הערך של כל חברה.

מה מחפשים

אנו מחפשים אינדיקציות קונקרטיות לכך שבינה מלאכותית משולבת באופן מהותי במוצר או בטכנולוגיה של החברה. אינדיקציות אלה עשויות לכלול:

- פיתוח או בעלות על מודלים
- תהליכי אימון (Training), כונון (Fine-tuning) או הערכה (Evaluation) של מודלים
- תהליכי הסקה (Inference) או פריסה בסביבת ייצור (Production Deployment)
- תשתיות AI או יכולות MLOps
- מקרי שימוש מוגדרים היטב ל-AI המשולבים בליבת המוצר
- תיעוד טכני, תיאורי ארכיטקטורה או ראיות הנדסיות התומכות ביישום

הצהרות כלליות, כגון "מופעל באמצעות בינה מלאכותית" (AI-powered), "פלטפורמה חכמה" (Intelligent Platform) או אזכורים כלליים של כלי בינה מלאכותית של צד שלישי, אינם הוכחה מספקת בפני עצמן לשילוב מהותי של בינה מלאכותית.

מסגרת הסיווג

כל חברה מסווגת לאחת משלוש קבוצות תוצאה:

חברת AI אמיתית. הראיות מצביעות על כך שהחברה מפתחת יכולות AI מהותיות שהן רכיב מרכזי במוצר, בשירות או בפלטפורמה.

אמביוולנטי (לא חד־משמעי). קיימות אינדיקציות לרלוונטיות של AI, אך הראיות הזמינות חלקיות, לא ברורות או אינן מספיקות לקביעה חד־משמעית. מקרים אלה הוכרעו בהתאם למבנה הפלט המפורט להלן.

לא חברת AI. הראיות מצביעות בעיקר על תוכנה, על שירותים, על אוטומציית תהליכים או על מיצוב סמוך ל-AI, ללא יכולת AI מהותית.

מודל עומק ה־AI

כדי לספק תמונה מדויקת יותר אנו מקצים רמת עומק AI, המשקפת עד כמה ה־AI משולב בהצעת הערך של החברה:

• D0: ללא עדות משמעותית ל־AI

• D1: שימוש חיצוני בלבד ב־AI

• D2: למידת מכונה יישומית או תהליכי AI בפרודקשן

• D3: פיתוח מודל קנייני או מערכת AI בבעלות החברה

• D4: חדשנות AI מתקדמת או בסיסית

כך מתאפשר לנו להבחין בין חברות המשתמשות בכלי AI לבין אלה המפתחות טכנולוגיית AI ליבתית.

הסיגנלים המרכיבים את רמת העומק כוללים גם דגלים אדומים (סיכונים) בתיאורי החברות וגם אינדיקציות טכניות מרכזיות בטכנולוגיה שלהן.

מצבי סיכון

המתודולוגיה יושמה בכמה מצבים, בהתאם לעומק הבדיקה הנדרש:

סיכון מבוסס טקסט בלבד. סיווג על בסיס נתוני החברה (תיאור ותחום טכנולוגי).

סיכון מועשר באתר. כולל סקירה של אתר החברה לצורך אימות פעילותה בפועל.

סיכון הכולל פטנטים. מוסיף שכבת חיפוש ובחינת פטנטים לצורך בדיקת נאותות מעמיקה יותר, במיוחד בהערכת מיצוב טכנולוגי קנייני.

רמת ביטחון (Confidence)

לכל תוצאה מצורפת הערכת ביטחון. רמת הביטחון נמוכה יותר כאשר השפה כללית, שיווקית או נשענת על כלי AI של צד שלישי, או כאשר חסרים פרטים טכניים כגון מודלים, נתונים, תהליכי הסקה או הערכה.

מקרים גבוליים או בעלי עדויות חלשות מופרדים במכוון להמשך בחינה, במקום להיות מסווגים באופן חד־משמעי.

מבנה הפלט

הפלט כולל את הפרמטרים הבאים:

- סיווג AI
 - דגל אמביוולנטיות
 - ציון ביטחון
 - רמת עומק AI
 - אינדיקציות טכניות מרכזיות
 - דגלים אדומים
 - תגיות טכנולוגיה או יכולות
 - סטטוס בדיקת אתר או פטנטים, לפי העניין
- קבוצת החברות המכונה Core AI כוללת חברות עם ראיות פטנטיות חזקות, רמת עומק AI גבוהה (D3 או D4), סיווג AI חיובי וציון ביטחון בינוני-גבוה.
- במקרים מסוימים, כאשר רמת הביטחון גבוהה יחסית, רמת עומק ה-AI היא D2, או רמת הראיות הפטנטיות בינונית, החברה תיכלל גם היא ברשימת Core AI.

נספח 2: הזוכים בגישה למחשב-העל הלאומי - נביוס

כל 26 הפרויקטים שזכו בגישה למחשב-העל הלאומי, לפי סדר המוסד. החלוקה לקטגוריות מחקר מופיעה בפרק האקדמיה.

נושא המחקר	מוסד	שם המגיש/ה
1 שילוב ארכיטקטורת Differential Mechanism במודלי שפה מבוססי Space-State Model	בן-גוריון	אליה נחמני
2 Spatially-guided generative model for binaural hearing devices	בר-אילן	שרון גנות
3 מודלי למידה עמוקה מבוססי Transformer לניתוח פרטואר קולטני תאי T בקנה מידה גדול	בר-אילן	סול עפרוני
4 Understanding and mitigating pro-AI bias in LLMs	בר-אילן	שרית קראוס
5 Function of epigenetics processes in human health and diseases	הטכניון	איילת לם
6 Emergent Communication during interactions between AI agents, specifically advanced VLMs	הטכניון	יונתן בלינקוב
7 Computational material science	הטכניון	מיטל כספרי-טורוקר
8 Active feature acquisition (AFA) using LLM-extracted knowledge	הטכניון	שי מנור
9 Adaptive residual information sampling engine (ARISE) for entity-centric question answering	הטכניון	שי מנור
10 A novel approach to semi-supervised ML at scale via confidence aware teacher ensemble	הטכניון	כפיר לוי
11 יצירה מסיבית של שיכונים תמונות באמצעות היפוך גנרטיבי	הטכניון	גיא גלבע
12 Talking latents: Interpretability of latent space with LLM	הטכניון	חגי פרץ
13 The interpretability bias in transformers	הטכניון	תומר מיכאלי
14 Dependency-guided parallel decoding for frontier discrete diffusion language models	הטכניון	יניב רומנו
15 Teaching neural networks linear algebra	הטכניון	אסף שוחר
16 Sandbox	העברית	אהרון פלמון
17 DNA language models for personalized epigenomics	העברית	מיכל ליניאל
18 סוציו-קוגניציה חישובית: למידה חברתית	העברית	יונתן לווינשטיין
19 פיתוח שיטה מהפכנית לקידוד מיקום (Positional Encoding) במודלים נורוניים	העברית	דני לשינסקי

שם המגיש/ה	מוסד	נושא המחקר	
אלכסיי חזנוב	העברית	Domain-aware attention for mixed-frequency time-series foundation models	20
יואב שכנר	הטכניון	פיתוח מודל חיזוי זרמי אוויר אנכיים בתוך עננים ושדות עננים	21
רג'א ג'יריס	תל אביב	גישה חדשנית לאימון מודלי שפה גדולים המתמודדת עם בעיות יסודיות של מודלים אלה	22
אריאל טנקוס	תל אביב	פיתוח נירור-פרותזה לשחזור דיבור מאותות חשמליים ישירות ממוח האדם	23
יונתן בלינקוב	הטכניון	Tracing how protein language models acquire biological knowledge throughout training	24
גיא כהן	תל אביב	Mitigating dynamical sign problems in quantum Monte Carlo simulations	25
שי מנור	הטכניון	Controlling false discovery in structured hypothesis spaces via reproducing kernels	26

על DatA-IL

קהילת DatA-IL היא מיזם משותף של משרד הכלכלה והתעשייה, מערך הדיגיטל הלאומי, רשות החדשנות וקבוצת SFI.

הקהילה מובילה יצירת קשרים ושיתופי פעולה בין סקטורים: חברות, יזמים.ות ומשקיעים.ות, גורמי ממשלה ומגזר ציבורי, אקדמיה ומכוני מחקר. היא תומכת בסטארט־אפים בתחומי הדאטה וה־AI ויוצרת ומפיצה ידע והזדמנויות בתחום.

דוח זה הוא חלק ממחויבותנו להנגיש לציבור תמונה עדכנית ומבוססת של האקוסיסטם הישראלי.

לכל האירועים וההזדמנויות לחצו: <https://data-il.org/join-us/>

סריקה לאתר הקהילה
data-il.org